

Täysistunto

Maanantai 25.5.2020 klo 14.15—19.16

Täysistunto alkoi klo 14.15. Täysistunto keskeytettiin klo 18.56. Täysistuntoa jatkettiin klo 19.01. Täysistunto päättyi klo 19.16.

Puhetta johtivat ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (14.15—15.59, 17.59—18.56 ja 19.01—19.16) ja puhemies Matti Vanhanen (15.59—17.59).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Nimenhuudon sijasta merkittiin läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 kolmanneksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 66/2020 vp

Lisätalousarvioaloite LTA 18-22/2020 vp

Toimenpidealoite TPA 61/2020 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp.

Asian käsittely alkaa yleiskeskustelulla, jossa etukäteen varatut puheenvuorot saavat kestä enintään 5 minuuttia. Muiden puheenvuorojen pituus on enintään 3 minuuttia. Lisäksi myönnän harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja ja, kuten todettu, debatin esittelyn jälkeen.

Asiaan liittyvät äänestykset ovat tänään heti yleiskeskustelun päätyttyä. Siltä osin kuin lisätalousarvioehdotukseen ei ole ehdotettu muutoksia, se katsotaan hyväksytyksi valtiovarainvaliokunnan mietinnön mukaisena.

Ja näin yleiskeskusteluun. — Esittely, edustaja Koskinen.

Keskustelu

14.16 **Johannes Koskinen sd** (esittelypuheenvuoro): Herra puhemies! Vuoden 2020 kolmannessa lisätalousarvioesityksessä osoitetaan isoja määrärahoja Finnair Oyj:n ja ravitsemusyrittäjien rahoitustilanteen helpottamiseen sekä koronaviruksen hallinnan ja torjunnan aiheuttamiin kustannuksiin.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

Hallituksen esitykseen sisältyy myös merkittäviä takauksia. Työllisyysrahastolle ehdotetaan enintään 880 miljoonan euron valtiontakausta, jolla varmistetaan rahaston mahdollisuudet rahoituksen saamiseen kaikissa markkinatilanteissa. Lisäksi ehdotetaan 432 miljoonan euron valtiontakausta eurooppalaisen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäisen tukivälineen elikkä SUREn puitteissa myönnettävien lainojen vakuudeksi. Euroopan investointipankin yhteyteen perustettavasta EU Covid-19 -takuurahastosta mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalle ehdotetaan enintään 372 miljoonan euron suuruista valtiontakuuta.

Hallitus on luvannut arvioida vuoden 20 myöhemmissä lisätalousarvioesityksissä tarvetta muihin koronaviruksesta aiheutuviin määrärahalisäyksiin sekä laajemmin taloutta tukeviin toimenpiteisiin. Seuraavaan, kesäkuun alussa annettavaan, lisätalousarvioesitykseen on tarkoitus sisältyä myös taloutta elvyttäviä toimia.

Valtiovarainvaliokunta viittaa myös vuoden ensimmäisestä ja toisesta lisätalousarvioesityksestä antamiinsa mietintöihin ja korostaa muun muassa kuntien tuen tarvetta sekä sairaanhoitopiirien maksuvalmiuden parantamista suoralla tuella. Lisäksi valiokunta painottaa, että valtiovarainvaliokunta tulee pitää informoituna erityisesti arvioimattomien menojen, 200 miljoonan euron, momentin käytöstä.

Finnair Oyj:n osakemerkintä on saanut laajaa tukea, se on itse asiassa yksimielisesti hyväksytty. Koronakriisistä johtuen osakemarkkinan kehitys voi olla epävakaa, minkä johdosta valtio vastuullisena omistajana haluaa varautua tarvittaessa osallistumaan osakeantiin nykyistä omistusosuuttaan suuremmallakin osuudella EU:n valtiontukisäännösten puitteissa. Valtio varautuu myös tarvittaessa osallistumaan mahdollisiin myöhemmin ilmeviin Finnair Oyj:n omaa pääomaa vahvistaviin rahoitustarpeisiin.

Valiokunta pitää määrärahan myöntämistä Finnairin pääomitusjärjestelyihin perusteltuna, koska yhtiön toiminnan turvaaminen on välttämätöntä sen strategisen tärkeyden, kuten esimerkiksi huoltovarmuuden, vuoksi. Valiokunta toteaa nimenomaisesti, että alueellisen saavutettavuuden, elinkeinoelämän ja matkailun turvaaminen edellyttää kattavia kotimaan ja ulkomaan lentoyhteyksiä. Valiokunta pitää siksi tärkeänä, että koronaepidemian vuoksi väliaikaisesti lakkautetut lentoyhteydet palautetaan lentomatkustamisen alkaessa elpyä. Näin edistetään muun muassa alueiden elinvoimaisuutta ja parannetaan kansainvälisten yritysten toimintaedellytyksiä. Valiokunta pitää myös myönteisenä, että Finnair Oyj on julkaissut oman erittäin kunnianhimoisen vastuullisuussuunnitelman, jonka perusteella se aikoo puolittaa nettopäästönsä vuoden 25 loppuun mennessä vuoden 19 tasosta ja saavuttaa hiilineutraaliuden viimeistään vuonna 45. Valiokunta korostaa myös vastuullisen työnantajapolitiikan merkitystä Finnairin vastuullisuusstrategian mukaisesti.

Näistä EU:n jäsenyyteen ja Euroopan investointipankkiin liittyvistä takauksista ja takuista: valtiovarainvaliokunta — viitaten suuren valiokunnan ja perustuslakivaliokunnan lausuntoihin — puoltaa hallituksen esitystä ja takuun ja takauksen hyväksymistä. Valiokunta kuitenkin painottaa, että lopullisissa sopimuksissa Suomen takaus- ja takuuvastuut rajataan tarkasti ja yksiselitteisesti.

Valiokunta pitää myös tärkeänä, että perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti valtioneuvoston selvityksiin sisältyy jatkossa koronakriisiin liittyvistä uusista ja ennakoitavissa olevista taloudellisista vastuista kumulatiivinen arvio, jossa otetaan huomioon jo päätetyt ja lähiaikoina ennakoitavat, päätettäväksi tulevat asiat. Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että koronakriisiin liittyvien taloudellisten vastuiden kokonaisarvio vaikuttaa viime kädessä siihen, voidaanko korokriisiin liittyviä järjestelyjä pitää

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

perustuslain mukaisina. Kumulatiivisen arvion myötä vastuiden kokonaismäärästä on näin jatkuvasti ajantasainen tieto.

Valtiovarainvaliokunta on tyytyväinen siihen, että Suomen Akatemian myöntövaltuutta korotetaan 10 miljoonalla eurolla rokote- ja lääkekehitystutkimuksen tukemiseen sekä uusien rokotteiden ja lääkkeiden tehon, turvallisuuden ja vaikutusten tutkimiseen.

Kilpailu koronarokotetutkimuksessa ja myöhemmin mahdollisen rokotteiden saatavuudesta on kova. Rokotteen saatavuuden varmistamiseksi tarvitaan siksi sekä kansallista että kansainvälistä tutkimusta, kehittämistä ja yhteistyötä. On näin ollen perusteltua osoittaa panostuksia lupaavien kansallisten rokotetutkimushankkeiden edistämiseen ja valmistautua samalla rokotteiden valmistamiseen lisenssisopimuksen avulla sellaisen rokotevalmistajan kanssa, joka on saanut kehitettyä turvallisen ja tehokkaan rokotteiden covid-19-tautiin. On niin ikään tärkeää varmistaa, että esimerkiksi kansainvälisen sopimuksen avulla turvataan rokotteiden globaali saatavuus ja oikeudenmukaiset hankintamenettelyt.

Ravintolatuessa eduskunta on jo lakiesityksen ensimmäisessä käsittelyssä hyväksynyt täydennetyn tukimallin talousvaliokunnan mietinnön mukaisena. Valtiovarainvaliokunta on näin ollen lisännyt momentille 48 miljoonaa euroa, ja toteaa samalla, että ravitsemisyrittäjät voivat edelleen hakea myös Business Finlandin ja ely-keskusten kautta myönnettäviä tukia. Tämän lisäksi valtioneuvosto valmistelee pikaisella aikataululla toimialaneutraalia tukivälinettä. Valiokunta viittaa talousvaliokunnan mietintöön ja korostaa tukijärjestelmän johdonmukaisuutta sekä tukien yhteensovituksen toteuttamista siten, että ravitsemisyrittäjien saama hyvytys otetaan huomioon Business Finlandin ja ely-keskusten myöntämissä tuissa siltä osin kuin tosiasiallista päällekkäisyyttä ilmenee. Valiokunta pitää tärkeänä, että Business Finlandin ja ely-keskusten ohjeistuksella varmistetaan, että yhteensovitus toteutetaan yhdenmukaisin perustein. Valiokunta painottaa hakemusten käsittelyn ja maksatusten joutuisuutta ja viittaa myös toisen lisätalousarvion yhteydessä lausuttuun, eli eduskunta edellytti yritystukien kohdentamista siten, että ne kompensoivat pandemiasta aiheutuvia taloudellisia vaikutuksia, parantavat mahdollisuuksia jatkaa ja kehittää yritystoimintaa sekä edistävät työllisyyttä.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle on määrärahalisäys, 6 miljoonaa euroa, covid-19-tartuntojen jäljityssovelluksen valmistelusta, hankinnasta ja ylläpidosta aiheutuviin menoihin. Valiokunta pitää tärkeänä, että tarvittavat säädösmuutokset valmistellaan samanaikaisesti sovelluksen teknisen toteutuksen kanssa, jotta sovellus voitaisiin ottaa käyttöön mahdollisimman nopeasti, pilottikäyttöön mahdollisesti jo kesällä 2020.

Kaikkienensa tuo ravintolatukeen tullut lisäys merkitsee sitä, että kokonaismenojen lisäys muodostuu 880 miljoonaksi euroksi, ja sitä vastaavasti on myös lainanottoa lisätty.

Valtiovarainvaliokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy hallituksen esitykseen sisältyvän ehdotuksen vuoden 2020 kolmanneksi lisätalousarvioksi edellä todetuin muutoksin, hylkää lisätalousarvioaloitteet ja toimenpidealoitteen ja päättää, että vuoden 2020 kolmas lisätalousarviota sovelletaan 27. toukokuuta alkaen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja sitten siirrytään enintään puolen tunnin mittaiseen debattivaiheeseen, jossa käytetään enintään minuutin mittaisia puheenvuoroja. Voitte pyytää puheenvuoroja painamalla V-painiketta.

14.25 Arto Pirttilahti kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia valtiovarainvaliokunnalle tästä lisätalousarviosta.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

Varsinkin itse olen erittäin tyytyväinen tähän yksimieliseen päätökseen Finnairin rahoittamisesta. Meillä on hyviä ja huonoja esimerkkejä Euroopassakin, kun lentofirmat voivat huonosti, esimerkiksi Lufthansa, jota Saksa on lähtenyt rahoittamaan, mutta jos sitten otetaan Norwegian, niin täällä on äkkiä sitten kiinalaisiakin omistajia. Erittäin tärkeätä on, strategisesti tärkeätä, että kotimaista lentoyhtiötä lähdetään rahoittamaan.

Toinen nosto tässä on tämä ravintolatuki, ja kiitos siitä myös valtiovaraille, että talousvaliokunta sai toiveensa lävitse ja lähdettiin näitä muutoksia rahoittamaan. Muutoksethan johtuivat juurikin siitä, että laajennettiin hieman tätä tarkastelujaksoa ja saatiin sinne enemmän yrityksiä joukkoon. Samoiten sitten toinen kohta oli se, että saimme myös vuokratyövoiman tähän tämän piirin. — Eli kiitokset näistä valtiovarainvaliokunnalle.

14.26 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Entinen pääministeri Stubb sanoi joskus, että EU on jokaisen kriisin jälkeen vahvempi. Tämä on täysin totta, mutta valitettavasti eri tavalla kuin hän tarkoitti. Talouden integraatio luo luonnottoman kohtalonyhteyden hyvin erilaisten kansantalouksien välille. Kun yksi maa ajautuu kriisiin, siitä tulee kaikkien kriisi. Ratkaisuksi tarjotaan lisää integraatiota ja yhteisvastuuta eli vahvempaa unionia. Tämä vahvistuminen tapahtuu jäsenmaiden lainsäädännöllisen suvereniteetin ja budjettisuvereniteetin kustannuksella. On vaikea nähdä, miten tämä kehitys voisi olla Suomen etujen mukaista, etenkin kun tiedetään, että yhteisvastuujärjestelyissä Suomi kuuluu pysyvästi yhä harvenevaan maksajien joukkoon. — Kiitos.

14.27 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voi todeta, että tämä esitys on pääperusteiltaan hyvä ja perusteltu. Ongelmat liittyvät kuitenkin lähinnä työpaikkojen pelastamiseen, erityisesti ravintola- ja kahvila-alan tukeen. Se on valitettavasti edelleen riittämätön ja myös hidas akuuttiin kriisiin, ja jopa lokakuulle jatkuvat ravintoloiden rajoitustoimet ovat kyllä jopa perustuslain näkökulmasta ongelmaisia isossa osassa Suomea.

Mutta sitten, arvoisa puhemies, tämä Finnairin pelastaminen. Olemme samaa mieltä, että Finnair pitää pelastaa. Siihen tulee pääomittaminen, siitä olemme yksimielisiä, mutta me olemme sitä mieltä, että maakuntalentokenttien vuorot myös koronaviruksen aikana pitää taata. Arvon keskusta, edustaja Kurvinen, edustaja Lohi, oletteko te valmiita jopa ostopalveluin varmistamaan maakuntalentokenttien vuorot koronaviruksen aikana syksystä eteenpäin? Siellä on Joensuu, Jyväskylä, Kajaani, Kemi-Tornio, Kokkola-Pietarsaari — ne lennot ovat nyt uhattuina. [Puhemies: Aika!] Ja nyt on kysymys siitä, oletteko te keskustassa valmiit antamaan tuen [Puhemies koputtaa] tälle kokoomuksen esitykselle.

14.28 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomuksen esitys on ihan hyvä, ja sitä täytyy kysyä vielä omistajaohjauksen puolelta, onko tämä mahdollista. [Timo Heinonen: Totta kai!] Mainittiin Kajaani — kyllä ilman muuta tämä on erittäin hyvä. [Markku Eestilä: Äänestetään ensin!]

Mutta minä puhun nyt tästä kolmannesta lisätalousarviosta. Tässä on merkittävä potti menossa tänne Finnairin pääomittamiseen, ja sitten tämä toiminta kumminkin täällä kotimaassa on pikkuisen kyseenalaista juuri näihin edellä mainittuihin seikkoihin viitaten. Minä ainakin näen sillä tavalla, että meillä on tiettyjä valtionyhtiötä perustettu sen takia, että pystytään liikuttamaan kansalaisia ja palvelemaan kansalaisia — siihen liittyy VR ja Posti ynnä muut — ja minun mielestäni Finnair ei tee tätä tehtävää sillä tavalla, heille on

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

bisnes tärkeämpää. On ymmärrettävää tietenkin sekin, että on suuret volyymit ja pyritään sinne Aasian suuntaan ja sieltä hakemaan lentoja, mutta minä toivoisin kyllä ihan vahvasti, että palataan entisille juurille, palautetaan tämä lentoliikenne, [Puhemies: Aika!] niin kuin tässä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä on todettu, [Puhemies: Aika!] ja myös henkilöpolitiikkaan kiinnitetään huomiota.

14.29 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on äärimmäisen tärkeää, että tästä salista lähtisi nytten täysin yksituumainen viesti omistajapolitiikasta Finnairille: välittömästi, kun lentoliikenne elpyy, pitää palauttaa maakuntien reitit, [Vilhelm Junnila: Tästä äänestetään!] kaikki olemassa olevat reitit. Nyt tämä kokoomuksen vastalause sisältää sellaisen poliittisen koukun, johon ehkä pienet kalat voivat tarttua, mutta lohi ei tartu. [Naurua] Sitä olisi helppo kannattaa, jos voisin uskoa, että se on tehty vilpittömässä mielessä ja jaloin pyrkimyksin, [Timo Heinonen: Totta kai!] mutta kumpankaan näistä en usko. Itse asiassa te tiedätte itsekkin, että ei tässä vaiheessa ole ollenkaan mahdollista, että on tämmöinen piikki auki ostoliikenteelle. Se vaatii EU:n luvan, [Sinuhe Wallinheimo: Seli seli!] se vaatii pitkän valmistelun, avoimen kilpailutuksen. [Ben Zyskowitz: Höpsis höpsis!] Nyt kannattaisi tehdä kotiläksyt ennen kuin esittää tämmöisiä esityksiä. Meillä on asiasta se yhtenäinen näkemys, että ne lennot pitää turvata, mutta ne pitää turvata oikeassa järjestyksessä ja oikealla tavalla, ei tämmöisillä [Puhemies: Aika!] poliittisilla manöövereillä.

14.30 Iris Suomela vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän kyllä erikoisena ehdotuksia, joissa lentoja turvattaisiin ilman arviota siitä, onko edes realistista odottaa lennoille matkustajia. Kansainvälinen lentoliikenne on jumissa, ja iso argumentti näille maakuntalennoille on se, että kansainväliset matkustajat, liikemiehet ja - naiset pääsevät sitten maakuntakentille. Mutta jos ei Suomeen pääse, niin pitää kyllä vakavasti arvioida, onko näissä maakuntalennoissakaan siinä vaiheessa vielä järkeä. [Välihuutoja] Ja tämä on se valiokunnan mietinnön pohja: arvioidaan, missä vaiheessa voisi olla niitä matkustajia realistisesti, ja siinä vaiheessa palautetaan. [Timo Heinonen: Kulkeehan junatkin!] Tyhjiä lentokoneiden lennättäminen ei kyllä ole ilmastokestävää eikä tue eikä auta yhtään kehtään. Hieman ihmettelen, että sen jälkeen kun on ensin julkaistu ilmastokestävän elvytyksen avaus, niin halutaan lennättää tyhjiä lentokoneita. Tätä ei voida kyllä pitää millään tavalla perusteltuna. Kannattaa ne rahat säästää siihen vaiheeseen, [Puhemies: Aika!] kun ihmisiä olisi realistisesti lentämässä niillä koneilla

14.32 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Finnairin pääomittaminen osakeannin kautta on tämän lisätalousarvion isoin kysymys, ja se on se toimi, millä tavalla pitääkin toimia: jos yrityksiä tuetaan, niin vastaavasti tulee yrityksen omistusta valtion suuntaan. Sen sijaan ihmetyttää kokoomuksen linja, jossa halutaan veronmaksajien rahoilla puuttua markkinoiden toimintaan ja halutaan ohjata pörssi-yhtiötä, lennättää tyhjiä koneita. [Timo Heinosen välihuuto — Ben Zyskowiczin välihuuto] Kyllä tähän asti nimenomaan kokoomus on ollut se, joka on täällä huutanut aina, [Timo Heinonen: Pysytään totuudessa!] että veronmaksajien rahoista pitää pitää hyvää huolta ja annetaan markkinoiden hoitaa asiat. Me olemme painottaneet sitä, että oleellisilla aloilla — esimerkiksi VR, Posti, tämmöisillä yhteiskunnan kannalta oleellisilla — pitää olla vahva yhteiskunnan omistus. Tätä kokoomus on tähän asti vastustanut, ja nyt te yhtäkkiä alatte yhden pörssi-yh-

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

tiön osalta toimimaan täysin markkinoiden vastaisesti [Kokoomuksen ryhmästä: Höpö höpö!] ja jakamaan helikopterirahana veronmaksajien rahoja. [Ben Zyskowicz: Lentokonerahana! — Puhemies: Aika!] Tällähen ei ole mitään tekemistä kokoomuksen minkään aikaisempien puheiden kanssa. Aivan hölynpölyä.

14.33 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt edustaja Arhinmäelle on pakko vastata, että hän ei ilmeisesti ole huomannut, että tämän koronakriisin aikana esimerkiksi yritystukiin suhtaudutaan vähän eri tavalla kuin yleensä, vaikka tässä ei sellaisesta yritystuesta olekaan kyse. Tässä on kyse siitä, että Finnair järkytti näiden monen tärkeän maakunnan ihmiset kertomalla, että kesällä ei lennetä eikä ehkä myöskään myöhemminkään. Ja tämän johti siihen, että muun muassa ministeri Kulmuni, ryhmäpuheenjohtaja Kurvinen ja edustaja Vehviläinen julmistelivat tuolla somessa, että tämän ei sovi. No, kokoomus ei tyytynyt julmistelemaan somessa, vaan meillä on täällä konkreettinen ponsi, josta te pääsette vielä tänään äänestämään, [Antti Kurvinen: Toteuttamiskelvoton!] jolla turvataan näiden maakuntien lentoyhteydet. Pitää sanoa, että nyt kun on kuullut edustaja Lohen ja edustaja Suomelan ja edustaja Arhinmäen kaikki toisistaan poikkeavat selitykset, niin tähän voi todeta vain, että seli seli.

14.34 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En tiedä, oliko kokoomuksella esitetty joku rahasumma tähän, ja huomaan kyllä, että korona-aika on tuonut muutoksia: nyt kun edustaja Zyskowicz on täällä, niin huomaan, että tänne on tullut vähän takaisin oppositiopolitiikkaa siinäkin mielessä, että aikaisemmin tarkka taloudenpitäjä kokoomus esittää lisämenoja, mutta olisi kiva kuulla, mikä teidän arvio on nyt näistä lisämenoista, joita te esitätte, ja mikä on se kohta, mihin te näitä olette esittäneet.

Arvoisa puhemies! Mielestäni se linja, jonka valtiovarainvaliokunta otti, oli hyvä, ja on tärkeätä, että koko eduskunta lähettää selkeän viestin. Nämä maakuntakenttien lennot, Finnairin yhteydet sinne, ovat äärimmäisen tärkeitä sekä huoltovarmuuden että elinkeinoelämän toimivuuden kannalta, ja on äärimmäisen tärkeätä, että eduskunnan yhteinen viesti on se, että heti kun kysyntä palautuu, nämä lennot on palautettava, koska tämä on maakuntien elinvoiman kannalta tärkeä. [Ben Zyskowicz: Onko tiukkakin viesti?]

14.35 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Seuraavissa vaaleissa kannattaa kaikkien muistaa, ketkä eivät ole maakuntakenttien liikenteen kehittämisen kannalla.” Näin julisti edustaja Kärnä kuusi päivää sitten. Olen samaa mieltä: kannattaa muistaa, että tänään keskusta jo äänesti valtiovarainvaliokunnassa, ja kohta täällä täysistunnossa, tätä kehitystä vastaan. Maakunnat eivät saa keskustalta edes kylmää kättä vaan tukimiehen kylmää lihapiirakkaa. Viekö viestiä maakuntiin!

Lopuksi vielä muistutan tästä EU-asiasta, eli jälleen meille on tulossa lisää vastuita ja olemme pelastamassa saksalaisia ja ranskalaisia pankkeja. Tästä asiasta puhutaan täällä aivan liian vähän.

14.36 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tässä Suomen sisäisessä lentoliikenteessähän on kysymys viime kädessä yrityksistä ja työpaikoista ja siitä, että on jotenkin tasa-arvoiset elämisen edellytykset koko maassa. [Timo Heinonen: Hyvä aloitus!] On tosi myönteistä, että oppositiopuolue kokoomus on pienen empimisen ja ehkä horjahtelun jälkeen tullut samalle kannalle, että me tarvitsemme pitkin Suomea näitä sisäi-

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

siä lentoyhteyksiä. Pidän tosi kauniina ajatuksena tätä ajatusta suorasta tuesta tai ostoliikenteestä näille maakuntakentille, mutta on pakko todeta, että tämä kaunis ajatus ei ole toteuttamiskelpoinen. [Ben Zyskowicz: Kertokaa, miksei!] Epäilen, että te ette ole joko ottaneet faktoista selvää tai sitten tämä on vähän tällainen pieni heittotasoinen juttu.

Jos lähdetään ostoliikenteeseen, ne pitää kilpailuttaa. Silloin ne reitit voivat mennä jollekin muulle kuin Finnairille. Haluatteko te Suomen veronmaksajien rahat jollekin muullekin kuin sinivalkoisille siiville, ja kuinka kauan te odotatte, että EU-komissio hyväksyy jokaisen reitin, jota tuetaan veronmaksajien rahoilla? [Puhemies: Aika! — Paavo Arhinmäki: Viime kaudella kokoomus halusi rahat Mehiläiselle!]

Puhemies, toivon, että tämän edustaja Lindtmanin esittämän toiveen allekirjoittaa myös oppositio: täältä pitää lähteä vahva viesti Finnairille, [Puhemies koputtaa] että Finnairin pitää kantaa yhteiskuntavastuunsa ja moraalinsa. [Timo Heinonen: Neljäs erilainen selitys!]

14.37 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen kyllä täysin varma siitä, että eduskunnan yhtenäinen viesti, minkä olemme kirjanneet valtiovarainvaliokunnan mietintöön, on tehokkaampi kuin tämä kokoomukselle täällä palannut oppositio-meininki. Totta kai oppositiosta saa esittää ja pitääkin esittää, mutta pyydän nyt saada huomauttaa, että teillä on taas vastalauseessanne 19 lausumaa, joissa lisämenoja esitetään, ja matkan varrella niitä on esitetty hyvin paljon. [Timo Heinonen: Ja te tulette aina pikkuhiljaa samoille linjoille!] Haluaisin sitten tietenkin syksyyn kurkistaa ja katsoa, mikä teidän näkymänne sinne on, kun kokoomuksen politiikan mukaan yleensä heikoilta ruvetaan leikkaamaan, mutta silloin tätä rahaa riittää vaikka mihin.

Mutta, puhemies, siitä olen hyvin iloinen, että tämä hallitus on nyt saanut ripeästi, nopeasti jo kolmannen lisätalousarvion, ja neljättä odotamme sitten kesäkuun alussa. Siellä on toimia elvytykseen, työpaikkoihin, työllisyyden kasvun tukemiseen, [Puhemies koputtaa] ja kaiken kaikkiaan tämä toiminta on ollut hyvin ripeää hallituksella.

14.38 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Äkkiseltään tässä lisäbudjetissa on kolme valuvikaa. Nyt kun meidän pitäisi vahvistaa maakuntien elinvoimaa palauttamalla matkustajaliikenne kaikille lentoasemille, me kyllä annamme 700 miljoonaa sinne omistajaohjausyksikölle, josta he pääomittavat, osallistuvat uusantiin, 280 miljoonaa. Sinne jää 420 miljoonaa. Mihin tätä tullaan käyttämään? Miksei tätä voida käyttää vaikka siihen ostoliikenteen ostamiseen, edes pikku siivu?

Sitten hallitus lähtee näihin EU-tukimekanismeihin mukaan. Sinne menee 800 miljoonan takaukset. Se on vain pieni osa, EU:n työttömyyskassastakin 430 miljoonan takaukset on vain neljäsosa koko potista. Sitten tulevat monivuotisen kehyksen kautta vielä lisävas-
tuut, 1 300 miljoonaa.

Aivan lopuksi totean, että hallitusohjelma on vanhentunut. Se täytyisi tehdä uusiksi. Me huomaamme sen siitä, että meillä on tänä keväänä neljä lisäbudjettia käsittelyssä täällä. Meidän täytyisi saada uudet kehykset, uusi ohjelma ja uusi budjetti nopeasti. Emme voi jatkaa tätä enää näin.

14.39 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Finnairin pääomittaminen 700 miljoonalla on todella hyvä asia, mutta se, miten se tehdään, on myöskin tärkeää. Täällä muun muassa edustajat Lohi, Kurvinen, Arhinmäki ja niin edelleen toteavat, että tietyt kotimaankohteet eivät saa sisämaan lentoja, kunnes vasta sitten kun kysyntä elpyy, [Vä-

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

lihuutoja] mutta arvatkaa mitä: kysyntä ei elvy, jos sitä vain odotetaan tumput suorina. Sil-le asialle pitää myöskin tehdä jotain, ja se jotain, mitä kokoomus on ehdottanut, on se, että tämä hoidettaisiin ostopalvelusopimuksilla eli kilpailuttamalla paras mahdollinen, tilapäi-sesti, kunnes sitten kysyntä palaa entiselle tasolle tai sitä vastaavalle tasolle. Täällä lakkau-tettavien joukossahan ovat muun muassa Kemi-Tornio ja Kokkola-Pietarsaari, joilta alu-eilta tulee yhteensä lähes 10 miljardin euron vientitulot. On erittäin tärkeää pitää nämä yh-teydet koko ajan kunnossa.

14.40 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan uskoa, että täs-sä salissa on kyllä ihan yhteinen tahtotila sen suhteen, että alueellisen elinvoiman tulevai-suus halutaan varmistaa myöskin lentoliikenteen kautta. [Mikko Kärnä: Juuri niin!] Täällä ovat edustajat Kurvinen, Lohi ja myöskin Lindtman toivoneet, että tästä salista lähtee yh-teinen viesti, ja yhteinen viesti löytyy: kristillisdemokraattien vastalauseessa lausumaeh-dotus numero 1 varmistaa omistajaohjauksen keinoin kattavat lentoyhteydet koko maassa, mukaan lukien koronaepidemian vuoksi väliaikaisesti lakkautetut yhteydet. [Ben Zysko-wicz: Mistäs selitykset tätä vastaan?] Uskon, että tässä on sellainen lausumaehdotus, että koko eduskunta voi tämän hyväksyä ja äänestää tämän puolesta. [Paavo Arhinmäki: Luet-ko myös sen valiokunnan yksimielisen lausuman?]

Arvoisa puhemies! Haluaisin kuitenkin valtiovarainministeri Kulmunilta kysyä tässä yhteydessä: Kun perustuslakivaliokunta liittyen tähän covid-19-takuurahastoon lausui, että Suomen ei ole välttämätöntä lähteä mukaan ensimmäisellä kierroksella tähän rahastoon, [Puhemies: Aika!] ja niin kuin täällä valiokunnan puheenjohtajakin on tuonut esille, näit-ten kokonaisvastuitten määrä on mittava, niin onko Suomi ilmoittautunut ensimmäisellä kierroksella tähän rahastoon mukaan?

14.42 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime kuussa halli-tus teki valtion omistajaohjauksen hyvän periaatepäätöksen, ja siinä muun muassa linja-taan, että valtionyhtiöiden tulee huomioida Pariisin ilmastopimus ja kansalliset ilmasto-tavoitteet. Finnairin strategiseksi intressiksi mainitaan Suomen aseman edelleenkehittämi-nen kv-liikenteen keskuksena. Näiden puitteissa luotan, että Finnairia sitten ohjataan fik-susti sen mukaan, minne lennetään ja kuka maksaa, ja Finnairilla varmasti itselläänkin on tästä hyvä näkemys. Kun täällä on suuri huoli alueista ja yhteyksistä sinne, niin toisin myös sen huolen esiin, että siinäkin pitää pitää sitten mielessä se, että kaupunkien sisäinen jouk-koliikenne on hyvin tärkeätä koko elinkeinoelämälle ja yhteiskunnan toimimiselle. Sitä on syytä pitää myös mielessä, kun koronarahoitusta tehdään.

Noin muuten tästä lisätalousarviosta nostaisin tämän koronasovelluksen. On hienoa, että siihen löytyy rahoitus, ja on tärkeää, että meillä on jäljityksen työkalut parhaassa mahdol-lisessa kunnossa tässä, kun rajoituksia puretaan. Toivon, että tämä hankinta saadaan maa-liin ja mahdollisimman hyvin käyttöön.

14.43 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Pidän erittäin vakavana si-tä, että näyttää siltä, että voidaan sanoa, että Suomen kansalta hallitus pimittää sitä tietoa, kuinka paljon euromaiden ja jopa EU-maiden yhteinen velanotto tässä kasvaa. Nimittäin kun näitä yhteensä 880 miljoonan euron takausvastuita tässä esitetään, niin hallitushan jät-tää tässä kertomatta, että Suomen vastuu tähän SURE-rahastoon EU:n kautta on itse asias-sa 1,7 miljardia, ja sitten on se covid-rahasto, ja sitten on tulossa myös tämä EU:n elpymis-

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

rahasto, ja ne ovat kaikki olemassa olevan EVM:n päälle. Eli tässä on riskinä, että Suomen takausvastuita kasvatetaan kenties jopa lähes 10 miljardilla eli noin HX-hankkeen verran. Perussuomalaiset esittävät tänään äänestykseen, että Suomi ei osallistu tähän SURE-nimellä kulkevaan rahastoon eikä tähän covid-nimellä kulkevaan takausrahastoon. Pidän tätä aika vakavana, että puhutaan miljardeista eikä kansalle edes kerrota suoraan.

14.44 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ensinnäkin edustaja Taviolle: Takauksella ja rahan jakamisella määrärahana on iso ero, niin että todennäköisyydet, joilla näitä jouduttaisiin maksamaan, ovat kuitenkin prosenttien tai promillien luokassa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Aika rohkea arvio!] Sen sijaan jos suoraa määrärahaa esitetään, niin se menee heti.

Toisekseen tästä Finnairin lentoliikenteen palauttamisesta kotimaahan: Se on tavallaan nyt tämmöinen kolmivaiheinen asia. Ensinnä pitää saada yleinen luottamus lentämiseen palaamaan, matkustuskiellot poistettua ja niin edelleen. Toisekseen näitä voidaan tukea sillä tavalla, että alueet, kaupungit, elinkeinoelämä ovat yhteistyössä ja parantavat lentoliikenteen toimivuutta, jotta se kysyntä elpyy nopeammin. Ja vasta kolmantena vaiheena, jos nämä toimet eivät auta kannattavan ja järkevän lentoliikenteen käynnistämiseen, silloin voitaisiin harkita tämmöisiä tukitoimia tai ostotoimia. Ennen kokoomuksessa on ollut tätä urheiluväkeä, niin että he tietävät, että kolmiloikkaa ei aloiteta sieltä kuopasta, [Puhemies koputtaa] vaan pitää ensiksi tehdä ne edeltävät toimet. [Antti Kurvinen: Oppositio on kuopassa!]

14.45 Janne Sankelo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä nyt pitää olla tarkkana, että korona ei vie mukanaan isoja vientialan yrityksiä. Saavutettavuus on menestyvän vientiteollisuuden elinehto. Se vaikuttaa kansainvälisen kaupan toimivuuteen, liiketoiminnan varmuuteen sekä alueen imagoon kansainvälisessä liiketoiminnassa. Sujuvat yhteydet vaikuttavat niin ikään yritysten sijoittumis- ja investointipäätöksiin ja sitä kautta alueen ja Suomen talouden nousuun tulevaisuudessa. Nyt neljä maakuntakenttää on hankalassa tilanteessa. Kokoomus on esittänyt, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla turvataan myös poikkeusaikana mainituille kentille riittävät yritysalamää ja asukkaita palvelevat lentovuorot tarvittaessa ostopalvelusopimuksella. Minusta tämä on hyvä ehdotus ja tästä pitäisi hallitus—oppositio-akselilla löytää yhteisymmärrystä, että hoidetaan tämä asia. Äkkiseltään ajateltuna kyllä valtiovaltaa ja hallitusta pitäisi kiinnostaa, miltä asiat näyttävät [Puhemies koputtaa] elinkeinojen näkökulmasta, [Puhemies: Aika!] kun tästä koronan antamasta talouslitsarista halutaan toipua.

14.46 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomuksen ostopalveluliikennettä koskeva ehdotus on mielestäni ennenaikainen, vaikea juridisesti toteuttaa, [Timo Heinonen: Ei ole!] kallis. Voisi sanoa melkein, että se on vähän väsynyt ehdotus. [Naurua — Timo Heinonen: Entinen maakuntien puolue keskusta!] Sen sijaan valtiokuntahan varsin selkeästi toteaa, että se pitää tärkeänä, että koronaepidemian vuoksi väliaikaisesti lakkautetut lentoyhteydet palautetaan lentomatkustamisen alkaessa elpyä. Uskon, että minkä tahansa yhtiön operatiivinen johto ottaa huomioon näin selkeän enemmistöomistajan perustellun näkemyksen, ja uskon, että Suomen kansainvälisten yritysten toimintaedellytysten kannalta tärkeät lennot edelleen hoidetaan sinivalkoisin siivin.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

14.47 Jussi Saramo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensimmäisessä lisätalousarviokäsittelyssä toivoin, että tämä Finnairin pääomittaminen tehdään valtion, meidän kaikkien suomalaisten omistusta lisäämällä. Ja näin toimitaan nyt, siitä suuri kiitos. Linjan pitäisi ulottua kaikkien isompien yritysten pääomittamiseen. Eli ei anneta tukea osakkeenomistajille, vaan hankitaan omistusta rahaa vastaan. Silloin meidän velkakin voi jopa vähentyä ja työpaikat samalla säästyvät.

Valtiovarainvaliokunnassa me edellytimme, että yhteydet turvataan, kun kysyntä alkaa palata. Kokoomus esittää nyt, että lennetään koneita kokonaan ilman matkustajia. Tämä on kyllä niin pätkähullu esitys, että fiksumpaa olisi toimia jopa niin kuin Brežnev vanhassa neukkuvitsissä, että vedetään verhot eteen ja teeskennellään, että se juna liikkuu. Ainakin ilmasto ja rahaa säästyisi. Halvemaksi tulisi maksaa verorahoista vaikka taksi jokaiselle tuolta Vantaalta sinne maakuntiin kuin tämä kokoomuksen linja, joka on täysin järjetön.

14.48 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Finnairin pääomittaminen sinänsä on aika yhteisesti täällä hyväksytty, mutta — jos edustaja Arhinmäki kuuntelee — [Paavo Arhinmäki: Kuuntelen koko ajan!] itse olen sitä mieltä, että on vähän erikoista, että Finnair osallistuu pörssiyhtiönä julkiseen keskusteluun siitä, mitä se meinaa lakkauttaa, samanaikaisesti kun se on saamassa tästä talosta rahoitusta. Silloin kun rahoitusta annetaan eduskunnasta, niin se on sitten Finnairin hallituksen toimitusjohtajan ja omistajaohjauksen asia, miten Finnair operoi. Nythän tästä tulee semmoinen kuva, että jos Finnair julkisuudessa tiedottaa, että se on lakkauttamassa kenties lopullisesti maakuntapoliittisesti ja aluepoliittisesti tärkeitä lentoasemia, niin sillehän täytyy olla hallituksen omistajaohjauksen linjaus ja siunaus.

Tämä on kyllä niin typerää hommaa, että lähdetään julkisuudessa samanaikaisesti keskustelemaan. Nyt on poikkeusolot, korona-aika, ja jos täällä jotakin tehdään, niin sillä ei ole mitään tekemistä sen kanssa, minkälaisia linjauksia tullaan maakuntalentokenttien kanssa tekemään sitten, kun aika on normaali. Mutta tänä päivänä äänestetään, katsotaan, ollaanko ostopalvelun kannalla, koska EU sen sallii.

14.49 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä lisätalousarviossa isot asiat ovat tietenkin tämä Finnairin pääomittaminen ja sitten myös ravintoloiden tuki. Puutun näistä asioista nyt siihen kaikkein pienimpään eli siihen kuuden miljoonan euron sosiaali- ja terveydenhuollon määrärahaan, joka liittyy tähän jäljitykseen, koska kaikki, mistä me tänään keskustelemme, liittyy itse asiassa siihen, että meillä on koronakriisi. Kun me avaamme tämän yhteiskunnan — me emme toki nyt tiedä aivan tarkkaan, miten tämä koronaepidemia kehittyy — me tarvitsemme aivan uudentyyppisen tavan jäljittää ja testata, jossa on tämä tietotekniikka ja myös kokonaan uudentyyppiset testit, ei sellaiset kuin nyt, jotka maksavat 200 euroa kappale, vaan kenties jotkut uudet testit, joihin voi suoraan mennä, joiden yksikköhinta on 5–10 euroa, joilla me voimme, jos nyt vertauskuvallisesti visioin, vaikka jokainen joka aamu tai kerran viikossa testauttaa itsemme ja katsoa, olemmeko me työ- ja yhteisökelpoisia olemaan toisiimme kontaktissa. Tällaisilla visioilla meidän täytyy lähteä nyt rohkeasti liikkeelle, ja tämä on pieni osa sitä.

14.50 Iris Suomela vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikki meistä tietävät, että vientiteollisuus on yksi Suomen kivijaloista, ja siksi onkin huomionarvoista huomata, että nimenomaan maailmantalouden elpymisen ja erityisesti EU:n talouden elpymi-

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

nen on keskeistä suomalaisen viennin kannalta. Tätä ovat valtiovarainvaliokunnassa korostaneet niin Suomen Pankki kuin käytännössä kaikki kuulemamme taloustieteilijät. Suomalaisen viennistä 60 prosenttia suuntautuu EU-alueelle, ja siksi on aivan keskeistä yrittää saada EU-alueen kysyntä vetämään, jotta suomalaisille vientiyrityksille riittää markkinoita, joille myydä, ja sen tähden on irrallista tarkastella tätä EU-politiikkaa ikään kuin meillä ei olisi näitä suomalaisia tärkeitä vientiyrityksiä. Siksi on tärkeää huomioida tämä kokonaisuus, kun puhutaan näistä EU-talouspaketeista.

Ja kun puhutaan lentämisestä, niin nähdäkseni edustaja Kiviranta hyvin kertasi, mikä se valtiovarainvaliokunnan mietinnön yksimielinen kanta oli. Se on nimenomaan sitä lentomatkailun elpymisen alkua korostava, ei siis sellainen, ettäkö tässä oltaisiin jotenkin vitkastelemassa, joten on hieman turhaa rakentaa kauheaa vastakkainasettelua tämän mietinnön ja muiden esitysten välille.

14.52 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun katsoo tätä vientiteollisuuden tilannetta ja tätä maakuntakenttien tarvetta, niin ihan oikein täällä on puhuttu, että niitä kenttiä tarvitaan nimenomaan vientiteollisuuden, matkailun ja muun semmoisen toiminnan kannalta, mikä tuo lisää pääomaa ja rahaa tänne alueelle. Mutta eihän se, että koneet lentäisivät tyhjiltään koko ajan, ole oikein hyvä ratkaisu ilmastonkaan kannalta, ja siksi minusta on tärkeätä se, että valtiovarainvaliokunta on lausunut siitä asiasta, että välittömästi kun on mahdollista — ja kauppa ja rajat aukeavat meille ja teollisuuden kauppa rupeaa enemmän käymään — otetaan käyttöön nämä maakuntakentät ja hoidetaan asiat sitä kautta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt palataan puhujalistalle, mutta ensin ministeri, olkaa hyvä.

14.53 Valtiovarainministeri Katri Kulmuni: Arvoisa puhemies! Kiitoksia tästä palautekeskustelusta edustajille: ehkä muutama kysymyksiin koetan tuoda vastauksia omalta osaltani. Ja kiitos valtiovarainvaliokunnalle tästä hyvästä mietinnöstä.

Ehkäpä ensin tähän eurooppalaiseen tasoon. Aivan kuten eduskunta on antanut mandaatin, ja aivan kuten perustuslakivaliokunta on vaatinut asianmukaista ehdollisuutta, niin niiden puitteissa etenemme. Suomi ei ole hakemassa itse Euroopan vakausmekanismista lainaa, koska meidän kaltaisellemme maalle rahoitusmarkkinat ovat houkuttelevampia toisaalla. [Ville Tavio: Maksajan rooliin!]

Sitten mitä tulee vaikkapa näihin takausvastuisiin, joita tässä salissa esiin nostettiin, niin on totta, että Suomella on kumulatiivisesti ajatellen varsin merkittävät takausvastuut niin kansallisista toimista, liittyen telakkateollisuuteen, kuin myös eurooppalaisista toimista. Eurooppalaisissa toimissa ne ovat aivan samankaltaiset kuin kaikilla muillakin euroalueen jäsenmailla, ja mitä tulee työllisyysrahastoon ja Euroopan investointipankin uuteen mekanismiin, niin niissäkin ovat mukana kaikki EU-maat, eivät ainoastaan euroalueen maat — ja yksikään niistä Suomen kansainvälisistä, Euroopan tason takauksista ei ole lauennut. Yksikään niistä ei ole lauennut. Joten siksi se, että euroalue säilyisi ehyenä ja vakaana on tietenkin meille keskeistä, mutta samalla lailla myös se, että jokainen maa huolehtii itse omasta talouspolitiikastaan myös tulevaisuudessa. Tämä koskee muuten myös Suomea. Kun katsotaan näitä velkaantumisasasteita, joita vaikkapa tästäkin lisätalousarvioesityksestä seuraa, niin kyllä myös meillä on valtavasti työtä sen suhteen, että rakenteellisia uudistuk-

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

sia, velkaantumista, saadaan taitettua. Jos vaadimme sitä muilta, niin meidän kannattaa myös vaatia sitä itseltämme.

Ja mitä tulee vielä tähän työllisyysrahastoon, niin ne ovat aina seurausta siitä, että jos joku maa ajautuisi maksukyvyttömyyteen, niin Suomi pystyisi karhuamaan sieltä sitten takaisin niitä rahoja. Siitä on kysymys, että mikään maa ei tietenkään ajautuisi maksukyvyttömyyteen, ja siksi on tärkeää, että he hoitavat vastuullisesti omaa talouspolitiikkaansa.

Ehkä vielä lopuksi haluan todeta — aivan kuten valiokunta — tämän suurimman asian, minkä takia lisätalousarvio eduskuntaan tuotiin: Finnairin pääomittaminen on tärkeä asia, ja kun täällä on puhuttu myös laajemmin lentoyhteyksistä, niin on tietenkin nyt kysyttävä, että halutaanko tukea Finnairia vai halutaanko tukea muutenkin, laajasti, lentoyhteyksiä. Totta kai, siinä vaiheessa, jos kävisi niin, että meillä ei olisi yhteyksiä ympäri Suomen maakuntiin, [Antti Kurvinen: Kokoomus odottaa tukea ulkomaisille lentoyhtiöille! — Paavo Arhinmäki: Sehän oli kokoomuksen linja myös sote-uudistuksessa, rahaa ulkomaalaisille yhtiöille!] niin silloin mennään vaikkapa tämän kaltaiseen vaihtoehtoon kuin te olette esittäneet. Mutta se ei ole enää tukea Finnairille, se on ihan yleinen ostopalvelusopimus, mikä menee sitten budjetista, ja siihen on oma prosessinsa. Mutta nyt me haluamme tukea Finnairia, niin että suomalaiset sinivalkoiset siivet lentävät myös jatkossa, syksyllä, ympäri Suomen eri maakuntakentille. [Paavo Arhinmäki: Kokoomus oli vielä joskus isänmaallinen puolue!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia! — Edustajat, pyydän että pidätte turvavälit istuessanne salissa. Yksi tuoli vähintään väliä.

14.56 Timo Heinonen kok: Herra puhemies! Aloitan sillä, että teen kokoomuksen vastalauseen mukaiset lausumaehdotukset, joita on yhteensä 18. Niistä viimeinen kuuluu ja on erittäin tärkeä, kuunnelkaa, arvon valtiovarainministeri Kulmuni:

”Hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin, joilla turvataan myös poikkeusaikana riittävät, asukkaita kuin myös yrityselämää palvelevat lentovuorot Joensuuhun, Jyväskylään, Kajaaniin, Kemi-Tornioon ja Kokkola-Pietarsaareen tarvittaessa ostopalvelusopimuksella. Finnair on asettanut erityisesti kyseisten lentokenttien lentovuorojen jatkon kyseenalaiseksi.” Tästä tulemme tänään äänestämään eduskunnassa, ja silloin näemme, millä tavalla maakuntien puolueena ainakin tähän asti itseään pitänyt keskusta tulee toimimaan. Kokoomus pitää välttämättömänä tärkeänä, että nämä vuorot taataan ja varmistetaan, ja, valtiovarainministeri Kulmuni, se ei riitä, että te käytätte puheenvuoron ja toteatte, että kyllä ne syksyllä palaavat. Te varsin voimakkaasti keskustan riveistä toitte esille jopa vaadetta tämän pääomittamisen kytkemiseksi näihin lentovuoroihin, mutta miten kävikään? Aikamoinen tussahdus valtiovarainvaliokunnassa, kun teidän johtamanne puolueen edustajat siellä istuivat hiljaa ja hyväksyivät tuon yhden sivulauseen verran kirjausta mietintöön.

Kokoomus esittää näissä muissa lausumaehdotuksissa muun muassa sitä, että alkoholilain uudistamisen yhteydessä alkoholin ulosmyynti sallittaisiin ravintoloille. Se on esimerkiksi yksi keino, millä me voisimme auttaa ravintoloita yli vaikean tilanteen. Ja toivottavasti eduskunnassa löytyy vielä yhteistä tahtoa ja näkemystä siihen, että nämä rajoitustoimet eivät olisi sellaisia, että ne ulottuvat koko maahan, myös niille alueille, joissa koronavirusta ei ole.

Me myös esitämme, että eduskunta ryhtyisi tai edellyttäisi hallitusta ryhtymään välittömiin toimenpiteisiin, joilla ravintolat voitaisiin alueellisesti eriaikaisesti avata epidemiati-

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

lanteen niin salliessa. Myös tätä ovat keskustan riveistä monet varsinkin sosiaalisessa mediassa esillä pitäneet, ja me tietysti uskomme, että keskustalaiset ainakin asettuvat kokoomuksen tueksi tänään, kun tästä äänestetään.

Me myös esitämme, että hallitus ryhtyy välittömästi valmistelevaan ravintoloiden ja anniskelun arvonlisäveron laskemista väliaikaisesti. Myös tämä olisi keino, jolla me auttaisimme yrityksiä, ravintoloita, nyt tämän vaikean tilanteen yli, kun Marinin hallitus on jatkamassa ravintoloiden rajoitustoimia jopa viisi kuukautta, aina lokakuulle asti, pahimmissa tapauksissa.

”Eduskunta edellyttää, että eduskunnalle tuodaan viipymättä esitys pienpanimoiden etämyynnin sallimiseksi” — tästä myös tänään pääsemme äänestämään.

Arvoisa puhemies! Kokoomuksen vastalauseissa, isossa osassa, toteamme näistä ravintola-alan tuista, jotka ovat jäämässä edelleen riittämättömiksi alalle aiheutuneisiin ongelmiin nähden. Meidän ja asiantuntijoiden arvioiden mukaan tulemme näkemään, arvoisa valtiovarainministeri, valtavasti konkurssseja matkailu- ja ravintola-alalla tällä teidän osoittamallanne tuella, joka on täysin riittämätön varsinkin, kun vielä jopa viisi kuukautta rajoitustoimia ravintola-alalla jatketaan.

Kokoomus haluaa siis myös turvata lentoyhteydet koko maahan. Tämä pääomittaminen on oma asiansa, ja kun keskusta varsin tömävästi siellä sosiaalisessa mediassa on pitänyt esillä lentovuorojen varmistamista, niin toivottavasti siihen löytyy myös tosiasiallista tahtoa eduskunnan niistä tänään äänestäessä.

Korkeakoulujen aloituspaikkoja olemme valmiita lisäämään, ja me olemme huolissamme siitä, että esimerkiksi maatalouteen ei ole saatu kausityövoimaa ja maatalouden kannattavuus on kriisissä. Me esitämme kasvukausitukea maataloudelle tässä vaikeassa tilanteessa. Se olisi yksi keino varmistaa laadukasta, hyvää suomalaista ruuantuotantoa yli tämän vaikean tilanteen.

Arvoisa puhemies! Kun tässä debatissa kysyttiin, tai keskusta halusi antaa ymmärtää, että EU ei sallisi tällaisia lentojen ostopalveluita, [Antti Kurvisen välihuuto] niin, eihän se, edustaja Kurvinen, pidä paikkaansa. EU:sta on nimenomaan kerrottu, että valtiontukisäännöksiä voidaan tässä tilanteessa tulkita väljemmin, ja tämäntyyppisiä toimenpiteitä on tehty muuallakin Euroopassa, eli EU on sallinut poikkeukselliset toimenpiteet poikkeuksellisenä aikana, [Puhemies: Aika!] ja ymmärrän, että teitä, arvon keskustalaiset, nyt ahdistaa se, kun te ette aidosti aiokaan olla maaseudun ja maakuntien puolella.

15.01 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Hallituksen kolmannessa lisätalousarviossa vuodelle 2020 merkittävimmät esitykset liittyvät Finnairin pääomittamiseen, Suomen osallistumiseen EU-tukivälineisiin sekä ravitsemusyrityksien tukemiseen.

Kristillisdemokraatit ovat omissa esityksissään pitäytyneet niissä momenttikohteissa ja niihin liittyvissä lausumissa, jotka ovat auki, ja teenkin tässä vastalauseen 3 mukaiset lausumaesitykset 1, 2, 3, 4 ja 5, ja äänestyksessä tulemme sitten esittämään kahteen momenttikohtaan myöskin lisää rahoitusta.

Arvoisa puhemies! Tässä on nyt käyty tätä debattia Finnairin ympärillä ja on kysely, onko oppositio tehnyt kotiläksynsä. Edelleenkin alleviivaan tätä kristillisdemokraattien lausumaehdotusta 1 [Välihuuto] — kotiläksyt on tehty — jossa edellytetään, että ”hallitus varmistaa omistajaohjauksen keinoin kattavat lentoyhteydet koko maassa mukaan lukien koronaepidemian vuoksi väliaikaisesti lakkautetut yhteydet”. Tämä on muotoiltu niin, että

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

tähän pystytään koko eduskunnan voimalla yhtymään, ja silloin tästä salista lähtee se vahva viesti, jota täällä on peräänkuulutettu. [Ben Zyskiewicz: Tähän ei kepun selitykset käy!]

Toisin kuin hallitus on tuonut esille, Suomen ei ole tarpeellista osallistua Euroopan investointipankin, EIP:n, yhteyteen perustettavaan EU Covid-19 -takuurahastoon eikä myöskään työttömyysriskien lieventämisen tilapäiseen tukivälineeseen SUREen.

Tuossa debatissa jo viittasin siihen, että perustuslakivaliokunta on lausunnoissaan muistuttanut eduskuntaa siitä, että ensinnäkin meillä pitää olla kokonaiskuva. Kun on paitsi nämä järjestelyt, jotka liittyvät näihin EU-takauksiin, myöskin nämä Suomen omat takaukset, jotka osin johtuen meidän laivanrakennusteollisuuden suuresta koosta suhteessa kansantalouteen ovat jo mittavat, niin minkä suuruinen tämä kokonaisuus on? Elikkä eduskunnan pitää koko ajan olla kärryillä siitä, missä mennään takausten kokonaisuuden kanssa. Ja perustuslakivaliokunta on muistuttanut siitä, että on mahdollista, että mikäli tällaista kokonaiskuva ei ole, niin silloin ei olla perustuslain mukaisissa järjestelyissä. Ja myöskin valiokunta huomautti, niin kuin tässä valtiovarainministeri Kulmunilta yritin kysyä, että Suomen ei olisi välttämätöntä osallistua tähän ensimmäiseen kierrokseen, kun lähdetään tätä covid-takausrahastoa laittamaan pystyyn. Se rahasto laitetaan joka tapauksessa pystyyn, kun 60 prosenttia jäsenvaltioista on siihen lähtenyt mukaan. Ja kyllä, haluaisin edelleenkin tietää, lähtikö Suomi mukaan ensimmäisellä kierroksella, kun perustuslakivaliokunta sitä ei pitänyt missään nimessä tarpeellisenä. [Johannes Koskinen: Aikaa on jatkettu!]

Sitten haluaisin myöskin vielä muistuttaa siitä, että perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että näitten valtioneuvostojen antaminen EU-asetuksen toteuttamiseen ei ole sellainen asia, josta voidaan oikeudellisesti sitovasti unionin oikeudessa määrätä — eli hyvin tämmöinen, voisiko sanoa, periaatteellinen näkemys tähän asiaan. Ja kristillisdemokraatit täällä omassa lausumaesityksessään esittävät sitä, että näihin emme olisi lähtemässä mukaan.

Sitten nostaisin esille vielä tämän ravintoloitten tuen. Niin kuin täällä on tullut useassa puheenvuorossa esille, tämä tukisumma ei ole tarpeeksi suuri, ja esitämme, että se voisi nousta sinne 300 miljoonaan euroon. Mutta siihen olemme tyytyväisiä, että näitä myöntämisperusteita niin tuolla talousvaliokunnassa kuin sitten perustuslakivaliokunnan tuella tarkastettiin ja sillä tavoin saatiin paremmin huomioitua erityyppiset ravitsemusalan yritykset ja toisaalta myöskin tämä vertailuajankohta, mihin tätä liikevaihtoa verrataan — katsotaan sitten, minkä suuruinen tämän tuen sitten tulisi olla.

Arvoisa puhemies! Vielä nostaisin esille kristillisdemokraattien lausuman, jota ei ole varsinaisesti sidottu mihinkään, voisiko sanoa, yksittäiseen momenttikohtaan, vaan joka on, voisiko sanoa, kaikenkattava tämmöinen ikään kuin tulevaisuuteen suuntaava näkemys siitä, että koronaviruksen leviämisen estämisen vastaisia rajoituksia lähdetäisiin purkamaan tautitilanteen alueelliset eroavaisuudet huomioiden. Tämä on tullut aika monissa asioissa esille. Jos nyt katsotaan vaikka tätä koulutilannetta, niin nehän alueet, missä näitä koronaryöpsähdyksiä on tapahtunut, ovat olleet täällä Etelä-Suomessa, kun taas sitten sellaisilla alueilla, joissa näitä tartuntoja on tällä hetkellä hyvin vähän tai uusia tartuntoja ei ollenkaan, myöskään näiden koulujen aukaiseminen ei ole aiheuttanut lisääntyneitä riskiä. Siinä mielessä tätä tulisi nyt koko ajan miettiä ja sitten kun näitä rajoitustoimenpiteitä tulevaisuudessa otetaan huomioon.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraatit ovat todellakin tehneet viisi erittäin hyvää lausumaesitystä, ja toivonkin, että erityisesti tähän Finnairin pontteen [Puhemies koputtaa] koko eduskuntasali voisi yhtyä.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

15.06 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Yksityiskohtaisessa käsittelyssä tulemme tekemään yhdeksän lausumaehdotusta, mitkä löytyvät vastalauseesta yksi.

Jos noin yleisesti katsotaan vielä taloustilannetta, mikä meillä oli tuossa vuodenvaihteessa jo, niin EU:n alueella me olimme hidastuvan kasvun vaiheessa. Nyt kun meille tuli tämä tilanne päälle, meillä oli vielä nämä työllisyystoimetkin vähän vaiheessa. Meiltä yhtäkkiä se maali katosi jonnekin aivan paljon kauemmaksi siitä, missä me oikeasti olimme.

Minä olen sitä asiaa miettinyt ja pohtinut ja todennut sen, että kai se on se tuottavuuskasvu, millä tästä voitaisiin päästä jotenkin ulos. Jos yhteiskuntaan tehdään vähemmän työtunteja, niin niitä täytyy tehdä tuottavammin. Nyt pitäisi tehdä se valtava digiloikka, mitä onkin tehty huomattavasti. Meidän pitäisi niitä hyviä käytäntöjä, mitä me olemme otaneet kaikkialla yhteiskunnassa käyttöön, ylläpitää ja edistää ja sillä saada ennen kaikkea tuottavuutta nostettua ja mahdollistaa, että kaikki yhteisöt pystyvät sitä omaa tuottavuuttaan jotenkin nostamaan.

Sitten meidän täytyy saada luottamus palautumaan. Meidän täytyy saada se kuluttajien pelko poistumaan, jotta luottamus palautuu ja ihmiset tohtivat käyttää palveluita ja lähtevät kuluttamaan. Sitä kautta se sitten lähtee tuomaan toivottavasti työpaikkoja ja estää sitä, että ihmisiä ei enää lomautettaisi ja he pääsisivät takaisin töihin.

Mennään takaisin tähän lisäbudjettiin. Katsotaan se tilanne, että EU-alueella ne maat, jotka olivat jo valmiiksi huonossa taloudellisessa tilanteessa, ovat ajautuneet vieläkin vaikeampaan tilanteeseen nyt. Nyt sitten EU:n laajuisesti koitetaan saada läpi niitä hankkeita ja ohjelmia, joilla lisätään yhteisvastuuta. Tämä on ongelmallinen tilanne toki meidän puolueemme kannalta, koska me vastustamme yhteisvastuuta totta kai.

Mutta se laaja kysymys kuuluu: mikä on Suomen visio? Jos sitä Suomen visiota ei ole, niin hallitus päätyy myöntymään muitten maitten ajamaan etupolitiikkaan ja Suomi on siinä maksumiehenä. Siis keskeisiä kysymyksiä ovat: minkälainen valuuttaliitosta halutaan, minkälaisiin muutoksiin Suomi on valmis suostumaan ja mikä ei missään nimessä käy. Ja se pohdinta täytyy tiivistää kysymykseen, mikä on Suomen visio. Tätä on kai pikkasen haettukin, mutta sitä vielä pitää miettiä ja pohtia, koska se Suomen visio meidän täytyisi löytää — mikä on Suomen paikka EU:ssa, olemmeko me sisällä vai olemmeko ulkona, missä kohtaa syntyy se piste, että enää ei voida yhteisvastuuta kannattaa, että me sanomme, että tämä on liikaa? Tähänkin hallituksen esitykseen liittyy takausvastuita 800 miljoonan edestä, ja sieltä työttömyyskassastahan tulee sitten vielä lisäksi monivuotisen kehyksen kautta 1 300 miljoonaa lisävastuita. Nämäkin täytyisi laskea mukaan.

Näin ollen, kun me näemme, että Suomen vastuut kasvavat jatkuvasti, me esitämme lausumana, että ne eivät saa kasvaa kohtuuttomasti ja hallitsemattomasti edes siten, että askel askelelta, useilla pienillä päätöksillä ne kasvavat. Meidän täytyy pitää huolta siitä, että näin ei käy.

Me emme myöskään kannata sitä näissä lausumissa, että lähdetään mukaan näihin uusiin tukivälineisiin, ja esitämme, että hallitus antaa eduskunnalle kesäkuun 2020 loppuun mennessä tiedonannon Suomen valtion kotimaisista EU- ja muista takaus- ja lainavastuista. Tämä on se keskeinen asia, ja siinä samassa yhteydessä voisi myöskin pohtia sitä, mikä se Suomen visio EU:ssa oikein on.

Sitten vielä lopuksi tästä lentoliikenteen palauttamisesta. Esitämme luonnollisesti sitä, että kotimaan maakuntien elinvoimaa vahvistetaan palauttamalla matkustajaliikenne Helsinki-Vantaalta niille kaikille asemille, missä sitä oli. Tämä tulee toteutumaan jollain aikavälillä toivottavasti. Kun katsotaan sitä, että meillä on Kemiin noin 4 000 matkustajaa kuu-

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

kaudessa, Kajaaniin suunnilleen 7 000, Joensuuhun taisi olla sitä luokkaa kanssa ja Jyväskylään 5 000 matkustajaa kuukaudessa, niin toivottavasti sitten jossain kohtaa se kysyntä palautuu. Kenties se välivaihe on siinä se yhden—kahden kuukauden aika, milloin sitä täytyy tukea valtionkin puolelta.

Samalla ehdotamme myöskin sitä, että eduskunnalle annetaan selonteko näistä tuista ja vaikutuksesta lentoyhtiön toimintaan, siitä, miten tuki on oikein vaikuttanut. Lisäksi totean sen, että tässä annetaan 700 miljoonaa omistajaohjausyksikölle [Puhemies koputtaa] mutta pääomitukseseen vain 220 miljoonaa, siitä lopusta täytyisi saada selvyys vielä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Selvyyden vuoksi totean kuten edustaja Vähämäki, että yksityiskohtaisen käsittelyn yhteydessä tehdään vastalauseeseen liittyvät ehdotukset ja kannatukset, ei tässä vaiheessa.

15.11 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! On erinomainen asia, että Suomeen on aikanaan ymmärretty perustaa oma lentoyhtiö Finnair. Se on erittäin strateginen yhtiö, ja on myös hieno asia, että kaikki olemme yksimielisiä tämän yhtiön pääomitusjärjestelystä tässä poikkeuksellisessa tilanteessa.

Mitä sitten tulee tuohon Finnairin ilmoitukseen väliaikaisesti lakkauttaa nämä tietyt kotimaan lentoliikenneyhteydet, niin se tarkoittaa siis sitä, että eivät ne yhteydet pysyvästi kannattavuudeltaan ole miksikään muuttuneet, tilanne on nyt poikkeuksellinen koronan takia, mutta saattaa hyvin olla, että jo tuossa heti keskikesän jälkeen tilanne on toisenlainen. Ja kuten valiokunta tässä mietinnössään pitää tärkeänä, ne lentoyhteydet heti palautetaan, kun lentomatkustaminen alkaa elpyä. Siinä mielessä tämä kokoomuksen ehdotus ostoliikennepalveluista voi olla jopa ongelmallinen, kun se todennäköisesti, jos tällaiseen mentäisiin, viivästyttäisi näitten lentoyhteyksien normaaliksi palautumista. Jos tällainen kilpailuttaminen olisi mahdollista ostoliikennesopimuksin, siihen kuitenkin menisi vähintään puoli vuotta ja se olisi hyvin epävarma tilanne kaiken kaikkiaan näitten lentoyhteyksien kannalta. Tärkeää on, että Finnair omaehtoisesti palauttaa nämä lentoyhteydet.

Sitten toinen iso asia tässä mietinnössä on tämä ravintolatuki, ja siinä talousvaliokunta teki erittäin tärkeät muutokset. Eduskunnallehan annettiin tässä varsin suuret vapaudet tehdä noita muutoksia, ja oli tietysti erittäin tärkeää, että nimenomaan tätä vertailuajankohtaa muutettiin osumaan täsmällisemmin siihen vuodenaikaan, johon rajoitustoiminnot ovat kohdistuneet, eli valinnaiseksi vertailuajankohtamahdollisuudeksi tuli vuoden 2019 huhti—toukokuu tammi—helmikuun rinnalle, ja näistä sitten viranomaisen, joka tekee päätöksen toiminnan rajoituksen hyvittämisestä, valitsee sen, joka on ravintolatuen saajalle parempi. Tämän kustannusvaikutus on 40 miljoonaa euroa, mutta se on hyvin perusteltu. Tärkeää oli ottaa huomioon myöskin vuokratyöntekijöitten asema eli niitten yritysten asema, jotka käyttävät työvoimanhankinnassaan henkilöstöpalveluyrityksiä, ja tämän kustannusvaikutushan on noin 8 miljoonaa euroa. Eli loppusumma nousi 123 miljoonasta 171 miljoonaan euroon varsin perusteltujen muutosten jälkeen.

15.15 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen käytti tuossa edellä hyvän puheenvuoron, jossa hän kuvasi tätä kokoomuksen perusteellista vastalauseita lisätalousarviomietintöön liittyen, ja kannatan sekä tässä että tarvittaessa sitten yksityiskohtaisessa keskustelussa kaikkia näitä edustaja Heinosen tekemiä lausumaehdotuksia, jotka ovat tämän vastalauseen mukaisia.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

Arvoisa puhemies! Aivan lyhyesti haluan vielä palata tuohon edellä käytyyn debattikeskusteluun ja tähän Finnairin pääomitukseseen sekä lentojen turvaamiseen joka puolelle Suomea. Tässä on kysymys kahdesta hieman eri asiasta. Pääomituksen osalta on laaja yhteisymmärrys siitä, että haluamme turvata Finnairin toiminnan ja olemme valmiita tekemään poikkeusjärjestelyjä.

Arvoisa puhemies! Olisin kyllä toivonut tietysti sitä, että meillä olisi myös yhteinen tahoto turvata nämä maakuntien lentoyhteydet, mutta tässä keskustelun aikana tuli hieman jopa ilkeämielisiä heittoja hallituspuolueiden edustajilta siitä, paljonko esimerkiksi tämä toteuttamishdotus maksaa. No, paljonko se maksaa, jos jätämme nämä alueet ilman näitä yhteyksiä? Kemi—Tornio-alue tuottaa 5 miljardia euroa meidän tavaraviennin arvosta. [Antti Kurvinen: Paljonko se maksaa?] Kokkola—Pietarsaari-alue tuottaa 4 miljardia euroa meidän ulkomaan tavaraviennin arvosta. Kajaanin lentokentän vaikutusalueelta tulevat monet niistä raaka-aineista, jotka siellä Kokkola—Pietarsaari-alueella edelleen jalostetaan vientituotteiksemme. Jyväskylä ja Joensuu, nämä ovat esimerkiksi aivan keskeisiä yliopisto- ja osaamiskaupunkejamme. Siis emmehän me voi jättää maakuntia ilman niitä välttämättömiä yhteyksiä, [Antti Kurvisen välihuuto] joita tarvitaan siihen, että saadaan kauppa käyntiin ja ne yhteydet, jotka maailmalle tarvitaan, varmistettua. Ei voida jättää esimerkiksi vuoden ajaksi epävarmuuteen näitä seutukuntia, siellä asuvia ihmisiä ja siellä toimivia yrityksiä, jotka muodostavat vientielinkeinojemme keskeisen selkärangan. Tarvitaan selvä yhteinen jämäkkä linjaus täältä eduskunnasta, ja tässä mielessä kokoomus, joka on koko Suomen puolue, on esittänyt ratkaisuehdotuksia, ja niin pitkään kuin mikään muu puolue ei esitä konkreettisia ratkaisuehdotuksia, niin toivon todella, että ne vastuulliset edustajat, jotka haluavat olla mukana näiden maakuntien yhteyksien turvaamisessa ja pitää huolta koko Suomen hyvästä saavutettavuudesta ja elinkeinoistamme, äänestävät tämän kokoomuksen ratkaisuehdotuksen puolesta.

Olen ymmärtänyt, arvoisa puhemies, että se on sinänsä myös täysin toteuttamiskelpoinen, koska nimenomaan EU:n suunnaltahan on viestitetty, että tällainen poikkeustilanne vaatii poikkeustoimia, [Antti Kurvinen: Kuka virkamies?] ja tässä mielessä myös valtion tukisääntöjä voidaan soveltaa. Totta kai voidaan myös ajatella niin, että tällä kilpailutuksella voidaan saada senkaltaisia hyötyjä myös siihen, että Finnair tarkastaa omia laskelmiaan. Esimerkiksi Lapin matkailu, joka on ollut viime vuosina huomattava koko Suomen matkailun veturi, on saanut kyllä hyvää lisävauhtia nimenomaan siitä kirityksestä, jota myös kansainväliset lentoyhtiöt ovat suorilla yhteyksillään antaneet Finnairille. [Antti Kurvinen: Haluatteko tukea ulkomaisia lentoja?] Olemme erittäin iloisia ja ylpeitä siitä, että Finnair on voinut kehittyä menestyvänä lentoyhtiönä, joka yhdistää Euroopan ja Aasian ja siten turvaa suomalaisille myös aivan valtavan hyvät kansainvälisten lentojen reitit, mutta kyllä Finnairin täytyy pystyä tarjoamaan myös suomalaisille kotimaassa ne yhteydet, joita tarvitsemme sekä liikkeessämme kotimaassa että pitäessämme yhteyttä maailmalle.

Tässä mielessä tietysti, arvoisa puhemies, olisi hienoa, että tämä edelläkin käyty keskustelu olisi ollut vielä ratkaisuhakuisempaa, mutta uskon, että tästä päästään pikkuhiljaa kohti sitä. Ja olen aivan varma siitä, mitä esimerkiksi valtiovarainministeri Kulmuni on eri yhteyksissä sanonut, kun tätä kriisiä ja sen kaikkia talousvaikutuksia on käsitelty, että jos meillä on tahtoa, niin keinot kyllä varmasti löytyvät, ja aivan sama on kyseessä tässä maakuntien lentoliikenteessä. Kokoomus haluaa nyt lisätä meille työkalupakkiin keinoja, joil-

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

la varmistetaan, että nämä yhteydet saadaan auki, ja toivottavasti koko eduskunta on tässä nyt tämän esityksen tukena.

15.20 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Aina pitäisi nähdä kokonaisuus, kun keskustellaan. Nyt tämä keskustelu menee maakuntakenttien lakkauttamiseen, ja minusta se ei ole oikein, koska Euroopan unionilta me olemme saaneet luvan, että tätä meidän lentokenttäverkostoa käsitellään ikään kuin yhtenä. Me olemme miljardin investoinnit laittaneet Helsinki—Vantaan lentoasemalle sen takia, että se on kilpailukykyinen, äärimmäisen hyvä palvelu, jolla me saamme sieltä Kiinasta ja muualta ihmisiä pysähtymään Suomessa ja Helsingissä, ja strategia on aivan oikein. Ja sen takia, kun siinä miljardi-investoinnit tehdään, on täysin oikeutettua, että tämä maakuntaverkosto nähdään osana tätä suurta kokonaisuutta, ja jos sieltä parikymmentä miljoonaa vuodessa Helsinki—Vantaan voitosta investoidaan maakuntakentille, niin se on aivan oikein. Eli ihmettelen edelleen sitä, että kun me puhumme Finnairin pääomittamisesta, joka on pörssi-yhtiö, niin varsinkin kun se tuodaan Finnairin taholta, että samanaikaisesti ruvetaan lahtaamaan näitä maakuntakenttiä, jotka kuuluvat siihen strategiaan, että sieltä ihmisiä tulee merkittävässä määrin eri puolilta Suomea, niin kuin pitääkin, jatkossakin, ja sen jälkeen Finnair pystyy tarjoamaan hyvät yhteydet maailmalle, niin miksi tällaisesta erinomaisesti toimivasta kokonaisuudesta pitäisi lähteä eduskunnan salikeskustelussa edes kyseenalaistamaan.

Mitä tulee tällaisen instrumentin käyttöön, että alle seitsemän kuukauden ostopalveluun mentäisiin — kuten kokoomuksen esityksessä on, että mikäli tarvitaan — niin se pysytään tekemään pienellä byrokratialla ja nopeasti, koska se on hyväksyttävä juuri sen takia, että se on lyhytaikainen ja näin korona-aikana toteutettava. Sen jälkeen mennään normaalijärjestelyyn.

Ja kyllä minä hieman ihmettelen keskustan suhtautumista. Te menette EU:n puolelle heti, että EU ei salli tätä, EU kieltää. [Antti Kurvinen: Kokoomus ei osaa laskea enää!] Kertokaa se ihan oikeasti Jyväskylässä, kertokaa se Kajaanissa, Joensuussa, Kemissä, Kokkolassa ja Jyväskylässä, [Antti Kurvinen: Kertokaa, paljonko se maksaa!] että EU kieltää, kun se ei sitä oikeasti kiellä. Ja kun meillä on korona-aika, niin pitäisi vähät välittää EU:sta ja pyrkiä vain tekemään kansallisesti järkeviä ratkaisuja.

Eli minä puolustan maakuntalentia, koska se on teollisuuden ja Suomen kilpailukykyyn kannalta ehdottoman tärkeää, ja kun me palaamme normaaliin päiväjärjestykseen, minä luotan, että Finnairin hallitus, Finnairin toimitusjohtaja ja meidän hallitus eli omistajaohjaus hoitavat tämän asian niin, että tässä salissa ei tarvitse enää ruveta keskustelemaan maakuntakenttien tulevaisuudesta ja siitä, ajetaanko kenties investointeja alas ja lopetetaan lennot, kun näin ei voi menetellä, koska se loukkaa niin paljon ja heikentää Suomen kilpailukykyä ja yhdenvertaisuutta ja liikkumisen oikeutta suomalaisille.

Toinen juttu, mikä on iso kuva, joka meidän pitäisi nähdä: Helsingin Sanomissa oli hyvä juttu näistä Suomen talousvastuista, ja kun me katsomme nyt tätä elvytysrahastoa — meillä on EVM:n hätälainoja 240 miljardia, SURE-rahastosta 100 miljardia, Euroopan investointipankin yritystukia 200 miljardia ja Euroopan keskuspankin osto-ohjelman 700 miljardia, ja noin äkkiä lukien tästä tulee 1 800 miljardia — niin on oikeutettua kysyä ottamatta kantaa siihen, mikä Suomen tavallaan linja tulee olemaan, mikäli tämä elvytysrahasto menee eteenpäin ja se hyväksytään, että avataan tässä moral hazard jälleen, niin kuin se viime vuosikymmenen alussa ja sitä ennen oli avattu. Eli täytyy todella vakavasti varmistua EU-tasolla tästä yhteisvastuusta — tapahtuupa se valtion tasolla tai tapahtuupa se EU:n

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

jäsenmaksuja vakuutena käyttäen, niin ne ovat yhtä turmiollisia, ja viime kädessä maksaja on sama eli jäsenvaltio, ja nyt me joudumme kyllä miettimään täällä, missä kelkassa me olemme.

Minun mielestäni hallitukselle täytyy sen verran antaa positiivista palautetta, että aivan oikein on suhtauduttu: vielä ei ole sanottu kantaa, vaan katsotaan, mitä sitten tulee, mitkä ovat nämä sopimuksen yksityiskohdat. Mutta kyllä meidän vakavasti täytyy pienenä kansakuntana miettiä, kuinka paljon me pystymme antamaan siimaa ja olemaan mukana järjestelyissä, joissa meidän omat vastuut kasvavat vuosi vuodelta ja joka viikko tai joka kuukausi alkaa tuolla uusi rahasto, jolla paisutetaan EU:n budjettia. Nämä asiat ovat vakavia.

Ja vielä jos, puhemies, aikaa riittää, niin nostan yhden asian esille. Kun EKP:n osto-ohjelmaa laajennetaan — ja se on nyt 750 miljardia uutta, ja entistään on jäljellä — niin meidän pitää varmistua Suomessa, että se raha oikeasti ohjautuu yksityisiin investointeihin, julkisiin investointeihin. Varsinkin yksityiset investoinnit laahaavat liian matalalla tasolla pitkäaikaisesti siihen nähden, jotta me varmistaisimme Suomen tulevaisuuden kilpailukykyyn, ja jos se rahan korko Finnveran tai muiden takauksien kautta ei ole riittävän matala yrityksille, niin on olemassa ilmeinen vaara, että jälleen kerran tämä raha ohjautuu kiinteistöihin ja pörssiin, ja se ei hyödytä Suomen kilpailukykyä ja itse asiassa pahentaa meidän velkaongelmaa.

15.25 Ben Zyskowitz kok: Arvoisa herra puhemies! Osaltani myös palaan vielä tuohon Finnair-keskusteluun sen verran, että totean, että täällä on kehuttu tätä valtiovarainvaliokunnan lausumaa aiheesta tai itse asiassa valtiovarainvaliokunnan lisäbudjettimietinnössä olevaa kappaletta ja annettu ymmärtää, että tämä riittää turvaamaan näiden maakuntien lennot. No, valiokunnan mietinnössä sanotaan, että ”eduskunta pitää tärkeänä” ja niin edelleen. Kun minä nyt olen ollut täällä 40 vuotta, niin voin nuoremmille edustajille kertoa, että tällainen ”valiokunta pitää tärkeänä” on juuri semmoinen — voi nyt vähän ankarasti sanoa — liirumlaarum-teksti, kaikkea hyvää kaikille -teksti, joita pitävät sisällään useimmat valiokuntien mietinnöt eri asioista ja jotka eivät tosiasiallisesti hallitusta sido. No eihän tällainen lausumakaan, mitä kokoomus on esittänyt, hallitusta muodollis-juridisesti sido, mutta jokainen ymmärtää, että jos eduskunta nyt päätyisi lausumaan, jossa ”eduskunta edellyttää” ja niin edelleen, niin sillä olisi huomattava poliittinen painoarvo ja se pakottaisi hallituksen turvaamaan näiden maakuntakenttien lentomahdollisuudet.

Täällä hallituspuolueiden edustajat ovat antaneet vaihtelevia ja toisistaan poikkeavia, vähän ristiriitaisiakin, selityksiä siitä, miksi kokoomuksen ponsi ei käy. Jos ongelmana teille todellakin ovat nämä ostopalvelut, niin täällä kristillisdemokraattien Sari Essayah on tehnyt myös omalta osaltaan lausuman, jossa tätä ostopalveluproblematiikkaa ei ole, niin että ilmeisesti edustajat Kurvinen ja Lohi ja kumppanit äänestävät sitten sen puolesta.

Oli muuten mielenkiintoista, että kun tässä tätä keskustelua käytiin esimerkiksi edustaja Auton puheenvuoron johdosta ja aikana, niin mainitut edustajat, Kurvinen ja Lohi, monta kertaa huusivat väliin, että mitä se maksaa. Pakko sanoa vähän niin kuin edustaja Eestilä, että menkää sinne Joensuuhun ja Tornioon ja Kokkolaan ja Jyväskylään kertomaan, [Antti Kurvinen: Oletteko uskottava? Kokoomusta pidettiin vastuullisena!] että heidän kenttien ja heidän lentovuorojensa turvaaminen tulee liian kalliiksi.

Mutta, arvoisa puhemies, yleisemmin: Edustaja Lindén piti tänään täällä hyvän puheenvuoron, mutta samaa ei voi sanoa hänen puheenvuorostaan istunnossa 19.5., jossa hän sanoi — ja tämä on suora sitaatti — että kokoomuksen mielestä ”Marinin hallitus ei ole osan-

nut tehdä yhtään mitään oikein tämän epidemian aikana". No tähän on aivan höpö höpö -puheenvuoro — on päinvastoin. On tietysti ymmärrettävää, että nämä tietyt virheet lentokentän osalta, maskien osalta ja niin edelleen, jotka ovat olleet esillä ja joista hallitus on itsekin todennut, että niissä epäonnistuttiin, ovat olleet keskustelussa esillä, ja olen itsekin BenTV:ssä näitä epäkohtia tuonut esiin. Mutta isossa kuvassa Marinin hallitus on toiminut erinomaisesti tämän epidemian torjumiseksi. Jos katsotaan sairaalassa olevien potilaiden määrää, jos katsotaan tehohoidossa olevien potilaiden määrä ja vaikka katsottaisiin valitettavasti kuolleiden määrää, niin Suomihan on ollut tässä menestystarina, tällä hetkellä arvioituna — meistä ei kukaan tiedä, mitä syksyllä tapahtuu. Ja voidaan keskustella siitä, oliko alkuun hallituksen eli THL:n ja STM:n tarkoituksena tällainen hallinta, missä, sanoisiko, säästöliekillä tämä epidemia kävisi läpi Suomen, vai oliko alusta saakka tarkoitus nitistää mahdollisimman pitkälle tämä epidemia. Niin tai näin, tällä hetkellä mielestäni tämän hallituksen tavoite on selvä — se on sama kuin kokoomuksen — eli pyritään mahdollisimman pitkälle nitistämään, jos ei haluta käyttää sanaa ”tukahduttamaan”, tämä epidemia, ottaen kuitenkin samalla huomioon tarve avata suomalaista yhteiskuntaa. Ei kai kukaan tässä salissa ole sitä mieltä, että hinnalla millä hyvänsä pyritään tukahduttamaan. Eli Suomi on ollut menestystarina, ja annan siitä kiitosta hallitukselle ja totta kai koko eduskunnalle, joka on yhdessä ollut näitä ratkaisuja tekemässä ja tukemassa. Näitä voi verrata tämän hetken tilanteeseen Ruotsissa, ja taas on pakko sanoa: näillä näkymin. Minusta näyttää siltä, että koko ruotsalainen yhteiskunta pelaa shakkia kuoleman kanssa, eikä pelkästään yksi ritari niin kuin siinä elokuvassa. Pitää vain toivoa, että Ruotsi selviää hyvin ja nykyistä paremmin tässä asiassa eteenpäin. Mutta tähän saakka, näillä näkymin, tällä hetkellä katsottuna, minun mielestäni Marinin hallituksen toiminta on ollut hyvää ja Suomi on ollut menestystarina tämän epidemian torjumisessa.

15.30 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Toivon, että ennen yksityiskohtaista käsittelyä ja äänestyksiä edustajat tutustuisivat huolellisesti kristillisdemokraattien vastalauseeseen, joka on tähän mietintöön liitetty, ja siihen kirjattuihin lausumaehdotuksiin, joita kannatan nyt ja tulen sitten kannattamaan myös yksityiskohtaisessa käsittelyssä.

Täällä on paljon käyty keskustelua näistä lentoyhteyksistä, ja erityisesti tässä yhteydessä haluan nostaa esiin sen, että mielestäni tämä lausumaehdotus 1 vastalauseessamme erittäin hyvin varmistaisi nyt sen yhteisen tahtotilan, joka täällä on esitetty lentoliikenteeseen liittyen, eli eduskunta edellyttäisi, että hallitus varmistaa omistajaohjauksen keinoin kattavat lentoyhteydet koko maassa mukaan lukien koronaepidemian vuoksi väliaikaisesti lakautetut yhteydet. Maakuntien lentoyhteydet ovat olleet poliittisesti uhanalaisia jo ennen korona-aikaa, ja nyt on kyllä vaarana, että koronan varjolla näitä hankkeita viedään maaliin. Siksi kannustaisin nyt erityisesti keskustaa hallituksessa nykyistä ponnekkaammin puolustamaan näitä lentoyhteyksiä.

Toinen suuri huoli tässä esityksessä liittyy keskusteluun valtiontakauksista EU-tukiin, joita tässä yhteydessä ollaan esittämässä 800 miljoonan euron edestä. Itse asiassa oma huoleni vielä syveni, kun pääministeri Marin näissä Kultaranta-keskusteluissa totesi, että jokaisen Euroopan maan pitää tulla omista poteroistaan vähän vastaan, kun hän kommentoi Saksan ja Ranskan esitystä 500 miljardin euron yhteisvastuulliseksi elvytysrahastoksi. Tässä kyllä on ihmetyttänyt se, miksi Suomi ei ole ollut niiden maiden joukossa, jotka ovat kannustaneet siihen, että emme ikään kuin solidaarisuuden varjolla etenisi liikaa tähän yhteisvastuullisuuden suuntaan, eli Itävallan, Hollannin, Tanskan ja Ruotsin. Suomeen ei ole

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

tässä yhteydessä otettu yhteyttä, ja se herättää huolen siitä, mihin hallitus on vielä tässä etenemässä.

Ja kun valtiovarainministeri Kulmuni nyt saapuu paikalle, niin toivon, että te kommentoisitte ja vastaisitte, mitä nyt tämän 500 miljardin euron elvytysrahan kohdalla tarkoittaa tämä hallituksen pääministerin ajatus, että jokaisen maan pitäisi tulla omista poteroistaan vähän vastaan. Eikö tässä ole jo todella paljon tultu vastaan? Kristillisdemokraattien mielestä esimerkiksi nyt nämä tähän lisätalousarvioehdotukseen ehdotetut valtiontakuut ovat jo edenneet liikaa tähän suuntaan, eli tulisi palata siihen, että jokainen maa pitää huolta omasta taloudestaan. Ja muistutan vielä siitä, että myös tasavallan presidentti noissa Kultaranta-keskusteluissa totesi, että euroalueella pitäisi siirtyä siihen alkuperäiseen sopimukseen ja alkuperäisiin tarkoituksiin.

15.34 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Hallituksen kolmanteen lisätalousarvioon sisältyy sekä hyviä että vähemmän kannatettavia kokonaisuuksia. On esimerkiksi äärimmäisen tärkeää, että tässä tilanteessa, jossa lomautukset ja myös työttömyys lisääntyvät, hallitus vastaa tällä esityksellä Työllisyysrahaston kasvaviin menopaineisiin. Myös rokotetutkimukseen ja koronajäljityssovelluksen kehittämiseen osoitetut varat ovat tässä tilanteessa oikeansuuntaisia.

Toki, arvoisa puhemies, korjattavaakin hallituksen esityksestä löytyy. Näistä erityisesti kahden suhteen toivoisin hallitukselta uudelleenharkintaa, ja ne ovat ravintoloille kaavailtu tuki sekä maakuntien lentoliikenteen turvaaminen.

Ravintolatuen osalta on ikävä kyllä todettava se, että Marinin hallituksen tekemä tukimalli ei tarjoa ratkaisuja ongelmiin, joita alalle on aiheutunut hallituksen päätösten vuoksi. Pahimmillaan hallituksen esittämällä tukitasolla odotettavissa voi olla jopa kymmeniätuhansia uusia työttömiä. Siksi lisätalousarvioon liittämässämme vastalauseessa kokoomus esittää tukimallin muuttamista sekä kompensaaion nostamista tasolle, joka kohtuullisesti kattaa ravintoloiden kiinteät kustannukset. Kokonaistuen määräksi muodostuu noin 300 miljoonaa euroa. Toivottavasti hallituksen kantti riittää tähän todelliseen työllisyyskeinoon tarttumiseen.

Toinen asia, arvoisa puhemies, johon toivoisin hallitukselta ratkaisua, on maakuntien lentoliikenteen tulevaisuus. Taustalla tässä on kansallisen lentoyhtiömme Finnairin ilmoitus siitä, ettei se lennä Joensuuhun, Jyväskylään, Kajaaniin, Kemiin ja Kokkolaan kesän 2020 aikana ja että yhteyksien palaaminen tämän jälkeenkään ei ole varmaa. Päätökset näiden kohteiden osalta tehdään yhtiön tiedotteen mukaan myöhemmin.

Ymmärrän Finnairin päätöstä. Yhtiö on ollut ratkaisussaan pakkoraossa, sillä lentoliikenne on talouden alana kärsinyt koronapandemiasta valtavasti. Silti edellä mainittujen maakuntakeskusten ja maakuntien kannalta päätös on meille katastrofi. Esimerkiksi Jyväskylästä lennettävällä reittilentoliikenteellä on elintärkeä merkitys niin Keski-Suomen saavutettavuuden, jatkolentoyhteyksien, kansainvälistymisten, aluetalouden, matkailun, työmarkkinoiden, oppilaitosten kuin elinkeinoelämän toimintaedellytysten kannalta. Lentoliikenneyhteyksien toimivuus vaikuttaa suoraan yritysten sijaintiin ja toimintaedellytyksiin sekä Suomeen kohdistuviin investointeihin.

Kokoomus on vastalauseessaan esittänyt yhden tavan tämän tavoitteen saavuttamiseksi: kokoomus edellyttää, että hallitus turvaa lentoreittien säilymistä tarvittaessa vaikka väliaikaisella ostopalvelusopimuksella. Mahdollisuus toimia globaaleissa verkostoissa täytyy olla kaikkialla Suomessa. Nyt on kiinnostava nähdä, mitä hallitus ja erityisesti maakuntien

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

puolustajana esiintyvä keskusta tekevät. Oletteko mukana turvaamassa koko Suomen elinvoimaa ja maakuntien työpaikkoja tässä vaikeassa tilanteessa?

15.37 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Toimiva lentoliikenne paitsi Suomen sisällä myös Suomesta Eurooppaan ja muualle maailmaan on äärimmäisen tärkeä meidän maamme menestymiselle. Tämä on tärkeää tietenkin matkailun kannalta, mutta se on tärkeää erityisesti meidän elinkeinoelämän kannalta. Meillä on satoja ja taas satoja erittäin merkittäviä yrityksiä ympäri Suomea, eri puolilla Suomea, jotka harjoittavat ulkomaankauppaa ja joille on täysin välttämätöntä, että meillä on toimivat yhteydet sieltä maakunnasta suoraan maailmalle. Ja sen takia Finnairin omistaminen on valtiolle strategisesti tärkeää ja merkittävää, nimenomaan näitten yhteyksien turvaamiseksi.

On selvää, että jos Finnairin lentoliikenne maan sisällä lakkaisi, niin varmasti joillekin reiteille tulisi muita lentoyhtiöitä, mutta silloin menetettäisiin nimenomaan nämä toimivat yhteydet sieltä maakunnasta suoraan maailmalle ja takaisin. Siksi on tärkeää, että valtiovainvaliokunta mietinnössään lausuu, että ”valiokunta pitää tärkeänä, että koronaepidemian vuoksi väliaikaisesti lakkautetut lentoyhteydet palautetaan lentomatkustamisen alkaessa elpyä” — ei siis kysynnän alkaessa elpyä, vaan lentomatkustamisen alkaessa elpyä. Jos meillä ei ole nyt olemassa jotakin reittiä, niin eihän siihen kysyntä elvy, ennen kuin se reitti avataan ja ihmiset pääsevät varaamaan niitä lentoja. Tämän haluan korjata aikaisemmasta debattikeskustelusta, koska valiokunnassa mietittiin nimenomaan tätä sanamuotoa, onko se ”kysynnän alkaessa elpyä”, ja todettiin, että ei näin, vaan ”lentoliikenteen alkaessa elpyä”.

Arvoisa puhemies! Kokoomus on täällä esittänyt ostoliikenteen ottamista käyttöön maakuntien lentojen varmistamiseksi. Ajatus kuulostaa erittäin hyvältä, ja voi olla niin, että jossakin vaiheessa tähän joudutaan menemään. [Timo Heinonen: Hyvä!] Toivottavasti ei, nimittäin jos nytten lähdetäisiin tästä salista antamaan sellainen viesti, että nyt meillä on piikki auki... Kokoomuksellahan se sinänsä on, koska he eivät esitä, vaikka kysymyksessä on itse asiassa lisätalousarvio, yhtään euroa näitten lentojen ostamiseen, ja joku voisi kysyäkin, että miten sie ostat ko ei oo rahhaa. [Välihuutoja kokoomuksen eduskuntaryhmästä] No, kokoomus pystyy ostamaan ilman rahaakin, [Välihuutoja kokoomuksen eduskuntaryhmästä] ilman rahaakin pystytään ostamaan ilmeisesti, mutta tämä kertoo siitä, että tässä ei olla vilpittömällä mielellä edes liikkeellä. Tarkoitus ei olekaan turvata maakunnan lentoliikennettä, vaan tarkoitus on saada eduskunnassa tästä aiheesta jonkunlainen vastakainasettelu. Sen pitäisi olla kansallinen, yhteinen etu, että me täällä lähdemme puolustamaan maakuntien lentoliikennettä. Kokoomuksen esitys aikataulullisesti tässä vaiheessa on suorastaan vahingollinen tälle yhteiselle tahtotilalle, joka eduskunnassa on. Nimittäin jos me nyt kertoisimme ulospäin, [Timo Heinonen: Ei tuota usko edes Suomenmaa!] että meillä on piikki auki ostopalveluille, niin sen jälkeen yksikään lentoyhtiö ei avaisi markkinaehtoisesti reittejä näihin kaupunkeihin. Tämän sijaan meidän pitää nyt kertoa, että valtio-omistajalla on yksiselitteinen tahtotila, että kun lentoliikenne alkaa elpymään, nämä reitit, jotka on nyt keskeytetty väliaikaisesti, pitää avata, ja piste. [Johannes Koskinen: Aivan!]

Esitän, arvoisa puhemies, kolme kysymystä. Uskooko joku, että voisimme nopealla aikataululla käynnistää kilpailutusmenettelyn näille ostopalveluille? Ei usko, ei varmasti kokoomuskaan. Toinen kysymys: uskooko joku, että markkinaehtoinen lentäminen näille paikkakunnille, maakunnan tärkeille lentokentille, alkaisi sen jälkeen, kun valtio on ekana,

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

kokoomuksen esityksen mukaan, vuodeksi ostanut sieltä palveluita? Ei usko kukaan, ei edes kokoomus. [Ben Zyskowicz: Jos on kysyntää, niin miksei?] Uskooko joku, että kokoomus kannattaisi maakuntalentojen tukemista heidän esityksensä vuoden määräajan jälkeen? Ei varmasti usko, eikä kokoomuskaan usko sitä, että he tukisivat enää sitten maakuntien kenttiä, etenkin jos vaalit olisivat välissä.

Arvoisa puhemies! Nyt pitäisi täällä yhdistää voimat ja lähteä yhteisrintamassa antamaan vahva viesti, ja on harmi, että kokoomuksen esitys sotkee tätä vahvaa viestiä siitä.

Arvoisa puhemies! Täällä myös kristillisdemokraatit ovat tehneet lausumaesityksen, joka lähtisi siitä, että valtio omistushajauksen keinoin varmistaisi nämä lentoyhteydet maakuntien kentille. Minusta tässä ajatus on paljon vilpittömämpi, mutta pitää muistaa, että silloin kannattaisi tuoda esille myös keskustelu siitä, mitkä ovat tosiasiasa ne omistushajauksen keinot, joilla pörssi-yhtiötä pystytään ohjaamaan eduskunnan kautta. Ne ovat muodollisesti aika vähissä. Toki enemmistöomistaja voi vaihtaa hallituksen pörssi-yhtiöstä, jos ei linja miellytä, mutta minun lähtökohtani on se, että kun annamme täältä vahvan viestin, niin viisas yhtiön johto kuuntelee kyllä herkillä korvalla enemmistöomistajan näkökulmia, mutta jos se viesti on epäselvä, [Puhemies koputtaa] kuten kokoomus haluaa, se hankaloittaa tätä tilannetta.

15.43 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Haluan kyllä aloittaa tämän puheenvuoron korostamalla myönteisesti sitä, mitä sanoin tuossa debatissakin: minusta on hyvin tärkeää se, että näissä olosuhteissa hallitus on kyennyt nopeaan päätöksentekoon. Olemme todella parissa kuukaudessa saaneet kolme lisätalousarviota, ja odotan kovasti jo sitä neljättä, kun tiedän, että myös siinä tulee niin ikään hyvin tärkeitä toimia muun muassa kuntien tukemiseksi, että palveluja voidaan tuottaa, ihmisten terveyttä ja turvallisuutta vahvistaa myös tätä kautta. Sillä tavalla olen kyllä vakuuttunut siitä, että hallitus tekee kaikkensa. Mielestäni se oli kyllä tärkeää, että kuulimme myös tästä itse kriisinhoidosta hyvin myönteisen arvion muun muassa edustaja Zyskowiczilta aiemmin. Ja se on aivan totta, että Suomi on hyvin tässä yhteisvoimin ponnistellut, ja sitä yhteistä mieltä tässä varmasti on tarvittu ja paljon yhteistyötä myös tämän talon suhteen.

Tietenkin voi olla, että se analyysi on oikea, että nyt kun sitten ruvetaan puhumaan tästä talouspolitiikasta, sen suunnasta — keskustelu alkaa, kiihtyy, ja varmasti syksyllä käymme sitä vielä isommassa hengessä, jos näin voi sanoa — niin silloin tietenkin tämä talouslinjojen mahdollinen erilaisuus tulee ehkä korostumaan tämän tietynlaisen yhtenäisyyden sijaan, mutta onhan minunkin mielestäni, puhemies, nyt tosiasia se, että näissä kokoomuksen Finnair-ponsissa on tällä hetkellä enemmänkin kysymys nimenomaan siitä pikkuisesta opposition, jos voisi sanoa, räyhähengestä, mikä sinne kenties on nyt tullut. Kyllä se niin on, edustaja Zyskowicz ja kumppanit — minäkin olen ollut tässä talossa pitkään — että jos tämä talo lähettää arvostetun valtiovarainvaliokunnan yhtenäisenä kirjauksena hallitukselle viestin siitä, että on hoidettava tämä asia sitten, kun luonnollisesti lentoliikenteelle jälleen on kysyntää, niin kylläpä minä uskon, [Timo Heinosen välihuuto] että hallitus tulee... — Minulla ei ole mitään syytä olla uskomatta, etteikö hallitus näin toimisi. [Välihuutoja] Ja tosiasia varmasti on se, jonka tekin myönnätte, että mikäli me nyt täällä äänestämme kumoon ponsia, joissa vaaditaan tätä, niin ei se ainakaan tämän yhtenäisen viestin kannalta edesauta asiaa lainkaan. [Timo Heinonen: Älkää äänestäkö kumoon!]

Ja sitten, puhemies, täytyy nyt tähän [Hälinää] — jos maltatte kuunnella, arvoisat ystäväni siellä kokoomuksessa — sanoa vielä, että sittenkin tämä on ehkä vähän outoa, koska

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

ettehän te oikeasti esitä lainkaan rahaa näille ostopalvelusopimuksille, [Timo Heinonen: Ei pystynyt tässä vaiheessa esittämään!] vaikka toki teiltä on tässä varsin anteliaasti niitä rahesityksiä riittänytkin, [Hälinää] ja samaan aikaan syytätte hallitusta aina silloin tällöin holtittomasta taloudenpidosta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Anteeksi, edustaja Viitanen. — Pyydän hiljaisuutta pikkuisen, yksi puhuu kerrallaan.

Kiitos, puhemies! Miellyttävää. — Eli todellakin kokoomus varmasti sitten syksyllä viimeistään näyttää toteen heidän yhtälönsä siitä, että veroja kevennetään merkittävästi, menoja lisätään merkittävästi, mutta samaan aikaan kannetaan huolta velasta, ja hallitus ei ilmeisesti kokoomuksen mielestä saisi toteuttaa vanhustenhoivan parannuksia ja muita. Ehkä tälle yhtälölle löytyy sitten syksyllä teiltäkin selitys.

Puhemies! Tämä on tärkeä lisätalousarvio niin ikään. Tässä on muun muassa tämä ravintola-alan tukemisen rahoitus, mikä on tärkeä. Pidän tärkeänä myös eduskunnan tekemiä lisäyksiä tähän. Pidän myös sitä tärkeänä, kuten olemme ennenkin täällä todenneet, että tämän kriisin hoidossa tullaan terveys edellä. Kun nyt, tässä ja nyt, tehdään toimia, joilla ihmisten turvallisuutta ja terveyttä suojataan, on tärkeää, että tässä on sitten myös lisäämäärärahoja muun muassa tähän rokotteen kehittämiseen, jäljitysovellusten kehittämiseen ja muuhun. Ja uskoisin, että nämä asiat eivät ainakaan rahasta tule jäämään kiinni, ettemmekö itseämme varustelisi sille tasolle, millä tulee ollakin kansalaisten terveyden suojelemiseksi käytännössä.

Täällä on jonkin verran tullut puhetta myös näistä EU:n yhteisistä tukiasioista koronaan liittyen. Näen tärkeänä sen valtiovarainvaliokunnan viestin ja perinteisen, hyvin perinteisen, linjan nimenomaan valtiovarainvaliokunnassa, että tässä korostetaan sitä, että vastuiden tulee olla rajatut. Olemme useaan otteeseen jo nyt korostaneet sitä viestiä, että me emme tule haluamaan Suomessa mitään yhteisvastuuta, vaan periaatteen täytyy olla tulevaisuudessa se, että jokainen jäsenmaa sinänsä on vastuussa omista veloistaan. Tämä on iso haaste, vaikea kysymys, mutta kyllä minä pidän sitä valtiovarainvaliokunnan nytkin kirjaamaa linjaa tärkeänä. Siellähän on myös korostettu, puhemies, hyvin pitkälti eduskunnan itsenäistä budjettivaltaa, jota nämä erilaiset tukitoimet eivät saa uhata, ja uskon, että tämä talo tulee olemaan, puhemies, myös tässä tarkkana. [Puhemies koputtaa] Tietenkin haluan muistuttaa loppuun, että viime kaudella, kun perussuomalaiset olivat hallituksessa, he itse ensimmäiseksi, melkein ensimmäiseksi, [Puhemies: Aika!] tekivät Kreikan tukipaketin, eli siinä mielessä tietenkin [Puhemies: Aika!] tämä herättää kysymyksiä.

15.48 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa herra puhemies! Pitkään olen itsekkin tässä talossa ollut, ja täytyy sanoa, että tämmöistä selittelyn määrää en ole kuullut. Jos olisin pääministeri Marin, niin sanoisin varmasti, että eikö teitä hävetä, niin vetelästi keskustan eduskuntaryhmä maakuntien kenttiä puolustaa. Ja edustaja Viitanen, te varsin hyvin tiedätte, että kokoomuksen eduskuntaryhmä on tehnyt kaiken, mitä työjärjestyksen mukaan tässä voi tehdä. Momentti ei ollut auki, me teimme lausuman. Jos te olisitte sitä mieltä, että tämä on välttämätön, se olisi varmasti kirjoitettu valtiovarainvaliokunnan mietintöön, mutta siellä lukee vain, että pidätte tärkeänä, ette edellytä. [Timo Heinonen: Pieni sivulause!] Jos olette sitä mieltä, voitte äänestää opposition ponsien kautta.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

Totta on se, mitä edustaja Zyskowiec totesi, me olemme onnistuneet terveystalouden tilanteesta hyvin koronaepidemian taittamisessa, ja kyllä iso kiitos siitä kuuluu suomalaisille, jotka ovat niitä neuvoja ja ohjeita noudattaneet, [Pia Viitanen: Kyllä, ehdottomasti!] ja myöskin lainsäätäjälle, ja hallitus on tässä rajoitusten tekemisessä tehnyt hyvää työtä. Mutta nyt kun Suomea lähdetään avaamaan, rajoituksia puretaan, siinä on kompasteltu, erityisesti yrittäjyyden ymmärtämisessä ja siinä, miten nopeasti saadaan eduskunnan edellyttämä tuki ravitsemusliikkeille, kahviloille, ja siinä, miten sitä suoraa tukea saadaan yrityksille — edelleen sitä odotetaan. Kokoomus on vastalauseessaan kiinnittänyt huomiota juuri siihen, miten me estämme massatyöttömyyden ja konkurssien aallon, ja toivon tukea kokoomuksen lausumille ja vastalauseille. Me emme todellakaan kannata sitä Marinin hallituksen esittämää riittämätöntä, sekavaa tukimallia ravintoloiden ja kahviloiden tukemiseksi. Se ei vastaa perustuslakivaliokunnan edellyttämää riittävää korvausta elinkeinon harjoittamisen rajoittamisesta, ja me esitämme tukimallin muuttamista. Me haluamme toimia niin kuin eduskunta on yhdessä ja yksimielisesti edellyttänyt. Toivon, että myös hallituspuolueet yhtyvät tähän kokoomuksen vastalauseeseen. Ja miksi me olemme tehneet sen? Juuri siksi, että hallituksen esityksellä olisi odotettavissa tuhansia konkurssseja, kymmeniätuhansia työttömiä.

Muutenkin hallituksen olisi pitänyt armahtaa yrittäjiä. Aika monessa esityksessä — en nyt sano tätä vain omana tai ryhmäni mielipiteenä vaan asiantuntijoiden mielipiteenä ja huolena — hallitus on mennyt terveystalouden taakse tai sen taakse, että on ollut välttämätöntä toimia. Ja erityisen vakavaa se on ollut näissä yrittäjyysasioissa. Kysynkin, miksi ravintoloiden sääntelytaakkaa ei voitu lieventää edes väliaikaisesti, jotta alan toimintaedellytykset olisivat helpottuneet. Se, että yrittäjät pääsevät turvallisesti yrittämään, on paras tapa ehkäistä konkurssseja. Miksi ette salli viinin ja oluen ulosmyyntiä? Miksi kotimaisille pienpanimoille ei anneta etämyyntioikeuksia? Miksi ravintoloita ei voida alueellisesti eriaikaisesti avata epidemiatilanteen niin salliessa, kun erityisesti perustuslakivaliokunta on sitä edellyttänyt? Me esitämme näitä lausumissa, jotka valiokuntavastaavamme Timo Heinonen esitteli, ja toivon, että hallituspuolueet, jotka ovat ainakin sosiaalisessa mediasa näitä vaatineet, kannattaisivat meidän lausumiamme. Sitä kautta saisimme vahvan yksimielisen viestin, että yrittäjiä pitää armahtaa, heidän pitää antaa yrittää ja normeja pitää todellakin keventää.

Useat tahot — järjestöt, yritykset, yliopistot, kaupungit, kunnat ja opettajat esimerkiksi — ovat olleet huolissaan siitä, että hallitus hoitaa tätä kriisiä kovin valtiokeskeisesti ja avoimuus ei todellakaan ole ollut valttia. Monet virheet ovat tulleet siitä, että tietoa ei olla jaettu. Erityisesti toivon sitä, että hallitus ottaisi käyttöön käyttämättömän voimavaran, kaupunkipolitiikan, ja ottaisi isot kaupungit kumppaneiksi ja erityisesti Helsingin. Helsinkiin tämä korona on kurittanut kaikkein eniten — 40 prosenttia tartunnoista osuu sinne — ja pääkaupunkiseutua. Uskon, että kun valjastamme kaupunkipolitiikan, osaavan kuntapolitiikan, voimavaraksi, vain siten me nousemme tästä koronan aiheuttamasta alhosta. Erityisesti maan kasvun veturi, Helsinki ja pääkaupunkiseutu, pitäisi ottaa kumppaniksi.

Arvoisa puhemies! Totean, että kokoomus on lausumassaan edellyttänyt, että hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin uskottavan pelastuspaketin luomiseksi kunnille peruspalveluiden turvaamiseksi. Me edellytämme, että tuki ohjataan kunnille koronan aiheuttamien kustannusten sekä verotulonmenetysten suhteessa. Ja totean, että erityisen vakava tilanne on Uudellamaalla: täällä kuntien verotulot romahtavat maltillisemmassakin skenaariossa 650 miljoonaa euroa, ja esimerkiksi Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri on ar-

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

vioinut, että tämän ja ensi vuoden kustannukset ovat 200 miljoonaa. Nämä luvut viimeistään kertovat [Puhemies koputtaa] sen, että ensin on turvattava hyvinvointipalvelut ja sitten vasta tuotava kunnille uusia velvoitteita.

Ja lopuksi, puhemies, sanon sen, että on aivan selvää, että Marinin hallituksen hyvin hu-
tera pohja on täysin [Puhemies koputtaa] pudonnut pois, ja on selvää, [Puhemies: Aika!] hallituksen täytyy kirjoittaa oma hallitusohjelma uudestaan. Kaikki muu olisi vastuutonta.

15.53 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Tässä lisätalousarviossa oli kolme suurta asiaa: Finnairin pääomittaminen 700 miljoonalla, ravintoloiden tukeminen alun perin 123 miljoonalla eurolla ja sitten nämä EU-rahastot, joihin tulisi valtiontakauksia.

Jos ajatellaan tuota Finnairia, niin täällä on käyty hyvää keskustelua siitä, miten tärkeää on säilyttää kaikki tärkeät yhteydet maakuntakaupunkeihin jo siksikin, että meillä on paljon vientiyrityksiä, jotka ovat riippuvaisia hyvistä kulkuyhteyksistä. Pitää muistaa, että Suomi sijaitsee Eurooppaan nähden kaukana saarella, ja sen takia me emme voi missään vaiheessa ajatella, että jäädään odotelemaan niitä hyviä yhteyksiä — niiden pitää olla sujuvat aivan koko ajan. Ja pitää muistaa, että Suomen osuushan Finnairista on 55,8 prosenttia, ja tätä omistusosuuttahan ei olla hankittu pelkästään osinkojen takia vaan myöskin sen takia, että meillä on intressi: me haluamme pitää yllä hyvät kulkuyhteydet Suomeen, ei pelkästään Helsinki-Vantaalta vaan myöskin muualta.

Mutta tietysti samaan hengenvetoon on todettava, että kun kyseessä on pörssiyhtiö, niin täytyy miettiä tarkasti, millä tavalla sitä ohjataan, jotta pysytään lain ja säädösten puitteissa. Kokoomus on tehnyt ehdotuksen, että siihen saakka, kunnes kysyntä ja elpyminen tapahtuu, nämä yhteydet viiteen eri maakuntakaupunkiin voitaisiin hoitaa ostopalvelusopimuksella, ja se syy, minkä takia siihen nyt ei rahaa varattu, oli se, että tässä vaiheessa tämä prosessi ei sitä mahdollista, momentti ei ollut siihen auki, mutta toivomme todella, että tämä valtiovarainvaliokunnan tekemä mietintö luetaan tarkasti siellä Finnairissa, jotta ymmärretään, mikä tahtotila sitten on — ellei sitten käy niin hyvin, että tämä kokoomuksen ponsi sinällään tulee hyväksyttyä täällä.

Sitten, arvoisa puhemies, ravintolatuot, 123 miljoonaa euroa alun perin. Viime viikollahan me käsitelimme talousvaliokunnassa huolellisesti tämän mietinnön, ja se nousi nyt 171 miljoonaan euroon — mikä tosin on edelleen aika vähän verrattuna siihen 350 miljoonaan, mitä ala itse oli toivonut, että saataisiin, jotta konkursseilta vältyttäisiin. Mutta tämä 171 miljoonaa on hyvä kompromissiesitys siitä, mitä alun perin oli tulossa.

Täytyy kuitenkin muistaa, että meillä on edelleen sellaisia toimialoja — matkailuala, matkatoimistoala, suuret kesätapahtumat, viihdepalveluala, esiintyvät taiteilijat ja niin edelleen — joilla ei edelleenkään ole mitään erityistä tukea. Kysyisin teiltä, valtiovarainministeri: oletteko vielä miettineet erityistukea näille toimijoille, vai jääkö tämä täysin yleistuen varaan, joka on nyt ilmeisesti tulossa eduskuntaan ja jolla on ajatus tukea sitten kustannuksia, joita on koitunut tähän saakka? Se ei tietenkään korvaa sitä liikevaihdon menetystä, mikä heille tulee, mutta onko tulossa vielä jokin erityinen tuki näille äsken mainituille aloille?

Kokoomus on lisäksi esittänyt sitä, että saisimme viinien ja vahvojen oluiden ulosmyyntioikeuden ravintoloille, sekä sitä, että ravintoloissa anniskelun alvia alennettaisiin. Nämä ovat meidän näkemyksemme mukaan niitä toimenpiteitä, jotka ala tarvitsee, jotta se elpyminen sitten 1.6. lähtien tapahtuu.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

Sitten, arvoisa puhemies, viimeisenä asiana nämä SURE- ja covid-rahastot, joihin Eurooppaan annetaan rahaa. Toisessa on kysymys työttömyysriskien kattamisesta ja toisessa sitten Euroopan investointipankin yhteyteen tehtävästä takuurahastosta, jolla tuetaan yritysten tekemiä investointeja. Ne ovat sinänsä molemmat tärkeitä ja hyviä rahastoja, mutta tietenkin suunta on huono: EU:ssa ollaan taas menossa siihen, että sen sijaan, että keskitytään tulevaan kehittämiseen esimerkiksi ilmastonmuutoksen, turvallisuuden ja kauppasopimusten osalta, olemme taas tässä rahoituskeskustelussa. Tietenkin nyt, kun keskusteluissa on elpymisrahasto, jota Saksa ja Ranska ovat tuoneet esiin 500 miljardin euron pakettina, joka annettaisiin pelkästään avustuksina, toivon, että Suomi ottaa sen kannan, että avustuksina tätä rahaa ei voi antaa, vaan jos tällaisiin paketteihin mennään, niin se olisi selkeästi lainaa ja niihin liittyisi ehtoja, esimerkiksi valtiontalouden kuntoonsaattaminen, harmaan talouden kitkeminen ja niin edelleen.

Arvoisa puhemies! Tässä tärkeimmät.

15.58 Sanni Grahn-Laasonen kok: Arvoisa puhemies! Ensinnä hallituspuolueiden kansanedustajille: Jos pidätte kotimaista lentoliikennettä arvossa, niin kuin puheenvuoroistanne voisi päätellä, äänestätte kokoomuksen tekemän lausuman puolesta. Tämä äänestystulos sitten kertoo meille hyvin selväsanaisesti — pöytäkirjaote löytyy — mitä tästä asiasta eduskunnassa ajatellaan. Selkeä viesti kotimaisen lentoliikenteen ja saavutettavuuden puolesta eduskunnasta olisi nyt maakuntakaupungeille tärkeä. Toivottavasti mielenne vielä muuttuu tämän päivän puheista ja lähдете tähän lausumaan mukaan.

Lisätalousarvio sisältää monia tärkeitä ja välttämättömiä elementtejä, ja niin kuin on tarpeen sanoa, hallitus yhdessä vastuullisen opposition kanssa on onnistunut tämän kriisin epidemiologisessa puolessa eli siinä, että olemme saaneet koronaviruksen Suomessa ainakin toistaiseksi hallintaan ja virus ei enää leviä niin kuin vielä joitakin viikkoja sitten vaan on pikemminkin hiipumassa. Se on iso onnistuminen kaikilta suomalaisilta, ja nyt pitää vain varmistua siitä, että tämä hyvä kehitys kantaa ja jatkuu.

Mutta sitten kokonaan toinen puoli on tämän talouskriisin hoitaminen. Nämä seuraukset koronaviruksesta, mitä jo nyt on nähty, ovat erittäin vakavia, ja tämä ravintoloiden tuki on jälleen yksi osoitus siitä kompuroinnista nimenomaan tässä talouskriisin hoitamisessa. Nimitäin tämä tuki tulee liian myöhään ja se on liian pieni. Se ei tule auttamaan eikä pelastamaan ravintoloita konkursseilta ja valtavilta menetyksiltä. Nyt pitäisi tehdä aivan kaikki sen eteen, että ravintoloita voidaan tukea, jotta meillä on elinkeinotoimintaa tämän kriisin jälkeenkin. Tietysti tämä on vain yksi sektori, mutta hyvin tärkeä siksikin, että se on niitä ainoita, jotka valtio on kokonaan valtion päätöksellä laittanut kiinni — täysin poikkeuksellista ja tietysti sotii perustuslain elinkeinovapauden pykälää vastaan. Jotta näin voidaan ylipäätään tehdä, niin se edellyttää, niin kuin eduskunta on todennut painavasanaisesti, tukea ravintoloille.

Toivon, että hallitus seuraavissa vaiheissa tämän epidemian hoidossa tukeutuu alueellisiin ratkaisuihin. Se on ihan välttämätöntä, koska jos ihan katsoo perustuslainkin näkökulmasta, miten on esimerkiksi Pohjois-Karjalassa tai vaikka omalla kotiseudullanikin Hämeessä, jossa ei ole juurikaan tartuntoja nyt tällä hetkellä eikä ole ollut oikeastaan enää viikkoihin, niin onko se oikein, että siellä pidetään ravintolat suljettuina? Ymmärtäisin tietysti paljon paremmin sen, että alueellisesti esimerkiksi täällä pääkaupunkiseudulla, missä on epidemia jyllännyt, olisi vahvemmat rajoitukset ja sitten aina sen mukaan toimittaisiin,

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

mikä kulloinkin on se epidemiatilanne maassamme. Tämä olisi oikeudenmukaisempaa, ja kannustamme vahvasti alueellisiin ratkaisuihin.

Kokoomus esittää ravintoloiden tuen korottamista 300 miljoonaan euroon. Sen lisäksi meillä on ehdotuksissamme lukuisia toimia, jotka eivät maksa mitään, jotka ovat tällaisia norminpurkuhenkisiä. Eli voisimme tämän kriisin ajaksi esimerkiksi vapauttaa alkoholin ulosmyyntiä ja etämyyntiä. Tällekin on ollut eduskunnassa paljon tukea, mutta toimia ei ole vielä nähty, joten toivon, että kiirehditte näissäkin.

Haluan sanoa kiitosta siitä, että rokotteiden kehittämiseen ja Suomen Akatemian tärkeään tutkimustyöhön kanavoidaan tässä lisätalousarviossa rahaa. Me olisimme valmiita panostamaan siihen enemmänkin, koska Suomi nousee tästä kriisistä vain tutkimuksella ja tieteen voimalla. Lisäksi pidämme erittäin tärkeänä, että tämän nyt tehtävän kerta-, täsmäpanostuksen rinnalla rakennetaan uskottavaa polkua, jolla Suomen tutkimus- ja innovaatio-rahasto nousee 4 prosenttiin bkt:stä. Tämä tavoite naulattiin jo viime hallituskaudella, ja tämä nykyinen hallitus on ottanut sen omaan ohjelmaansa. Me emme vain ole vielä nähneet siitä konkretiaa, eli puuttuu rahoitus, puuttuu uskottava polku, joka meillä olisi näköpiirissä, siihen, että Suomen tutkimus- ja innovaatio-rahasto voisi nousta. Se on tärkeää siksi, että kun tästä kriisistä yritetään ponnistaa ja pyritään ponnistamaan ylös, niin se pitää tehdä uusiin teknologioihin ja uuteen tutkimustietoon nojaten, uudistamalla tätä maata. Talouskriisit kaikessa karuudessaan ovat aina mahdollisuus siihen, että voidaan luoda jotain uutta, ja toivon, että tämä olisi myös sellaisia painopisteitä, jotka aidosti näkyisivät myös hallituksen toiminnassa.

Viimeisenä huomiona nostaisin vielä korkeakoulujen aloituspaikat. Tulevana viikonloppuna ei vietetä lakkiaisia kuin hyvin pienimuotoisesti. Meidän nuoret ylioppilaat ja ammattiin valmistuvat olisivat juhlaansa totta kai ansainneet ja toivottavasti sen syksymmällä myöskin saavat, mutta heille tämä on ollut painajaismainen, täysin poikkeuksellinen kevätkä, ja moni, paitsi että teki poikkeusaikataulussa tutkintonsa, myöskin ponnisteli muuttuvissa olosuhteissa, mitä tulee opiskelijavalintaan korkeakouluissa. Olisi kohtuullista näiden nuorten kannalta ja myös Suomen tulevaisuuden kannalta, että hallitus pikapuolin lisärahoittasi korkeakouluja, jotta aloituspaikkamäärien kasvattaminen olisi mahdollista jo tulevana syksynä. Eli oletteko valmiita, arvoisa ministeri, lisäämään korkeakoulujen aloituspaikkoja yhteistyössä korkeakoulujen kanssa jo ensi syksynä? Näin saadaan rakennettua entistä osaavampaa Suomea ja nostettua meidän osaamis- ja koulutustasoa, mikä on erittäin fiksua politiikkaa kaikissa olosuhteissa.

16.04 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Täällä on paljon puhuttu hyvistä asioista. Nyt sekä tuolla somessa että täällä salissa on tuotu esille, että kokoomus olisi ollut joskus jotain toista mieltä ja nyt se yhtäkkiä käänsikin sen, kun se on oppositiossa. Minäpäns haluan nyt todistaa teille, että aikoinansa kun olin liikenneministerinä 2014, niin silloin minulle tuotiin esitys siitä, että alueellisista lentokentistä muutamiin laitetaan rasti päälle, jolloinka minä sanoin, ettei missään nimessä, ja olen edelleen sitä mieltä, että alueelliset lentoasemat ovat hyvin merkityksellisiä. Tässähän on kysymys lennoista, mutta minä näen, että tämä on ensimmäinen vaihe siinä, että toteutetaan se iso kuva, mitä on ajettu vuosikausia — juuri niin — eli tämä on nyt ensimmäinen askel siihen, ja sen tähden tämä pitää nimenomaan estää.

Miksi kannatan alueellisia lentoasemia?

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

Globaali saavutettavuus on välttämättömyys elinkeinoelämälle. Mahdollisuus toimia globaaleissa toimittajaverkoissa täytyy olla kaikkialla Suomessa. Hyvät lentoyhteydet ovat avaintekijä globaalin liiketoiminnan mahdollistajana, ja siihen tarvitaan alueelliset lentoasemat.

Teollisen tuotannon toimintaympäristö on se toinen syy, minkä vuoksi haluan tukea niitä. Jotta teollisen tuotannon toimintaympäristö pysyy hyvänä, lentoyhteyksien pitää olla kunnossa. Hyvä saavutettavuus on tärkeää kansainvälisille asiakkaille sekä yritysten vienti- ja huoltotoiminnoille. Mikäli teollisuuden elintila kapenee, Suomella on riskinä, että tuotanto sijoittuu johonkin muuhun maahan. Teollisuusyritysten omistus on yhä enemmän ulkomailla, ja meidän pitäisi kynsin hampain pitää kiinni suomalaisesta omistuksesta.

Tutkimus ja kehitys on kolmas asia. Se on nimenomaan Suomen kansainvälinen menestystekijä. Yliopistot, korkeakoulut ja tutkimuslaitokset sekä yritysten tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta sijaitsevat eri puolilla Suomea. Ne tarvitsevat kansainvälisiä yhteyksiä, ja sen takia alueelliset lentoyhteydet tarvitaan riippumatta siitä, missä päin Suomea toiminta sijaitsee.

Ja sitten vielä neljäs syy, matkailu. Matkailu on vientiteollisuuteen verrattava toimiala. Suomi saa ulkomailta matkailutuloja noin 5 miljardia euroa vuodessa. Siihen tarvitaan hyvät lentoyhteydet matkailukohteisiin eri puolille maata. Matkailijoiden Suomessa viettämä aika on lyhyt, joten heidän täytyy päästä nopeasti lähelle kohdetta. Muutoin valitaan jokin muu kohdema, ja se ei välttämättä ole Suomi.

Sen lisäksi haluaisin tuoda tässä esille sen, että jos meiltä nyt katoaisivat — minkä minä näen siellä seuraavassa vaiheessa — nämä alueelliset lentokentät, niin mieltikääpä sitä, kun meidän pitää saada elinsiirrot tehtyä ja meidän pitää saada lääkkeitä ihmisille, meidän pitää pystyä kuljettamaan nopeasti potilaita tehohoitoon toiselle paikkakunnalle tai esimerkiksi toiseen maahan. Tämä ei ole viimeinen virus, joka tänne tulee. Jo silloin aikoinansa, kun sikainfluenssa oli, minä sanoin, että tämä ei ole viimeinen virus, puhumattakaan niistä muista poikkeusoloista, mihin Suomi saattaa joutua ilmastonmuutoksen tai jonkun muun asian suhteen. Me tarvitsemme nimenomaan näitä alueellisia lentokenttiä.

Toinen asia, mihin haluan kiinnittää huomiota, on nämä korkeakoulujen aloituspaikat, joihin jo edeltävä puheenvuorokin viittasi — edustaja Sanni Grahn-Laasonen käytti tästä hyvän puheenvuoron. Mehän olemme nyt sivistysvaliokunnassa tästä muistuttaneet, että olisi erinomaisen hyvä, että korkeakoulut voisivat oikeasti nostaa niitä sisäänottomääriä. Mutta siihen pitää tulla rahat, muutenhan se vedetään sitten siitä koulutuksen laadusta ja nimenomaan sieltä opettajien selkänahasta. Siitä syystä meidän pitää saada nostettua näitä määriä, koska me tarvitsemme niitä ihmisiä. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030 edellyttää, että vähintään puolet ikäluokasta saisi korkeakoulututkinnon. Ei se sillä metodilla tule, että niitä aloituspaikkoja ei ole. Nythän ammattikorkeakouluille on annettu mahdollisuus nostaa aloituspaikkoja, mutta se on hirvittävän vaikeaa, jos siihen ei tule rahaa.

Sitten puhuisin vielä myöskin siitä, että on hienoa, että Suomen Akatemia saa rahaa rokotetutkimukseen — sitä itsekin kannatan — ja se voisi todella olla enemmänkin. Meillä on vaihtoehtona se, että me teemme kahdenvälisiä sopimuksia saadaksemme rokotetta, sitten toinen vaihtoehto on EU:n yhteishankintamekanismi ja kolmas on se, että meillä olisi omaa tuotantoa — mutta se ei tähän hätään ehdi. Ja sitten meillä pitää olla vielä yksi vaihtoehto tarjolla: meillä kehitystyö, mutta sitten jossain muualla tuotanto. Se olisi varmasti yksi erittäin vaikuttava työkalu, ja kannattaa sekin huomioida.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

Sitten vielä puhuisin näistä suomalaisista peruspalveluista. Kyllä niille pitäisi rahaa nyt nopeasti saada. Minä odotan aivan rakot kynsissä, että saataisiin kesäkuun alussa se kuntapaketti ja se lasten ja nuorten palvelupaketti, koska kyllä se sellainen juttu on, että kuntien talous korreloi nimenomaan lasten ja nuorten palveluihin. Ja haluan korostaa myöskin kulttuuri- ja liikunta-alan tosi vaikeuksia tällä hetkellä — niillä on nyt vaikeuksia ja samoin peruspalveluiden toimivuudella. — Kiitos.

16.09 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tosiaan käsittelemme tätä lisätalousarviota, ja tässä on käyty perusteellista keskustelua muun muassa tästä hyvästä työstä, jota hallitus nyt on tehnyt meille kaikille tärkeän suomalaisen sinivalkoisen lentoyhtiön, Finnairin, aseman ja tilanteen turvaamiseksi.

Nythan maailmassa meillä on tällä hetkellä sellainen tilanne, että globaalisti lentoyhteydet ovat oikeastaan seis — tai huomattavasti normaalitilanteesta hiljentyneet — kun matkustusta eri suuntiin ei juurikaan ole ja tietyissä maissa sitä on jopa rajoitettu. Pienelle Suomelle kansainvälisesti menestyvä lentoyhtiö Finnair on tietenkin strateginen omistus ja ennen kaikkea tärkeä kumppani erilaisten tavoitteiden toteuttamisessa. Suomi on saari, olemme täällä pohjoisessa. Meidän saavutettavuuden turvaaminen on tärkeää, ja siksi on erittäin hyvä, että hallitus on tähän tarttunut ja valtiovarainministeri Kulmuni on tässä toiminut erittäin tomerasti, jotta Finnairin asemaa turvataan näillä mekanismeilla.

Nyt on myös puhuttu tästä maakuntien lentoyhteyksien turvaamisesta. Nyt tietysti poikkeusaikana Finnair on näitä yhteyksiä väliaikaisesti lopettanut. Itse asiassa onhan niin, että normaaliaikoinakin kesäksi näiden hiljaisempien reittien vuoroja jonkun verran vähennetään, ja nyt sitten tietysti osa näistä reiteistä on lopetettu väliaikaisesti kokonaan tämän koronan ajaksi.

Nyt valtiovarainvaliokunta mietintöä käsitellessään tänään otti hyvin vahvan kannan tässä mietinnössä siitä, että eduskunnan tahto on selvä, omistajan eli valtion tahto on selvä: näiden maakuntien elinkeinoelämälle, yrityksille ja teollisuudelle tärkeiden reittien liikenteen on palauduttava heti, kun koronatilanteen jälkeen lentoliikenne normalisoituu. Tämä on hyvin vahva ilmaus. Omassa maakunnassani Keski-Suomessa teollisuus, vientiteollisuus ennen kaikkea, Jyväskylän tapahtumaklusteri, konferenssivieraat ynnä muut tarvitsevat näitä lentoyhteyksiä Jyväskylän kentältä Helsinkiin ja maailmalle, ja on tärkeää, että Finnair huolehtii niistä jatkossakin.

Nyt tässä on tullut erikoisia esityksiä, muun muassa oppositiopuolue kokoomus on esittänyt, että pitäisi rakentaa tällainen ostopalvelusopimus. Tämä on kyllä yrittäjä- ja liiketoimintaa tuntevaksi puolueeksi profiloituneelta kokoomukselta hieman erikoinen esitys. Hyvä, että kuitenkin teiltäkin tuen ilmaus näille maakuntien kentille tuli. Sitä viime viikolla odoteltiin, sitä odoteltiin tähän viikonloppuun saakka. Nyt se kuitenkin sitten tuli. Siitä iloitsen, [Sinuhe Wallinheimon välihuuto] iloitsemme siitä yhdessä, mutta täytyy kyllä ihmetellä nyt teitä yrittäjyyttä tuntevana puolueena, mikä tämä tarkoitusperä tässä on, jos tehtäisiin tällainen väliaikainen ostopalvelusopimus. Onko tarkoituksena se, että sitten vuoden päästä se on ikään kuin ok, että todetaan, että no ei näille reiteille ollutkaan käyttöä, ja sitten ei enää tehdäkään uutta ostopalvelusopimusta? Tämä vaara siinä on olemassa, todella iso vaara.

Toinen iso vaara ja riski, mikä on olemassa tässä ostopalveluliikenteessä, jota te nyt sielä oikealla tarjoatte, on se, että meidän joudumme joka tapauksessa EU-lainsäädännön mukaan kilpailuttamaan nämä lentoyhteydet. Sehän tarkoittaa sitä, että mikä tahansa yhtiö,

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

vaikka johonkin veroparatiisiin rekisteröity lentoyhtiö tuolla maailmalla, saattaa voittaa sen kilpailutuksen. No ei se mitään, kyllä sinne Jyväskylään voi lentää veroparatiisiyhtiönkin omistamalla lentokoneella, mutta mieluummin kuitenkin sinivalkoisin siivin, [Sinuhe Wallinheimon välihuuto] Finnairin siivin, niin kuin tähänkin asti. Tämä on meidän linjamme.

Arvoisa herra puhemies! Finnair on tärkeä strateginen omistus valtiolle ja tärkeä kumppani. Tähänkin saakka Finnairin kanssa nämä maakuntien elintärkeät, ei välttämättä niin kauhean kannattavat, lentoyhteydet on pystytty yhteisymmärryksessä hoitamaan. Omistajan tahto on selvä. Uskon, että myös muut Finnairin omistajat — Keva, Varma, suomalaiset eläketuimijat — ajattelevat näin, että nämä yhteydet on syytä hoitaa, ja uskon, että tämä hyvä kumppanuus myös jatkuu ja Finnair nämä lentoyhteydet hoitaa. Jos koronakriisin ohi mentyä näin ei tapahdu, sitten olen kyllä valmis harkitsemaan tällaista ostopalveluliikennettä, mutta nyt ei todellakaan ole sille oikea hetki. [Antti Kurvinen: Hyvä havainto!]

16.14 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Todella täällä on lisätalousarvio käsiteltyssä. Finnair täällä on nyt puhuttanut, ja on nyt kyllä hienoa, että Finnairille annettua pääomistusta ja osakepääomaa kasvatetaan, ja — kuten tuossa aluksikin totesin — juurikin se, että kun monessa kansallisessa yhtiössä on tällä hetkellä taloudellisia ongelmia, niin siihen on erilaisia ratkaisuja tehty, ja on hienoa, että tämä on kotimainen ratkaisu eikä kiinalainen pääomittaja, niin kuin meidän norjalaisella lentoyhtiöllä.

Tämä on vahva lause, minkä täällä valtiovarainvaliokunta on laittanut. Ihmettelinkin tässä kokenutta kansanedustaja Zyskowiczia, kun hän kehui, että tämä on vähän liiрумlaariumia täällä, mutta mielestäni tämä on puristettu lause ja tässä on hyvinkin otettu esille juuri se, mitä maakunnalliset kentät merkitsevät elinkeinoelämän, matkailun, alueen saavutettavuuden osalta, ja sen eteen on tehty — tässäkin eduskunnassa varmaan moni kansanedustaja — paljon työtä yhdessä ja erikseen eri kokoonpanoilla. Täällä nyt tänään on todistanut yksi toisensa jälkeen, paljonko sitä työtä on tehty, ja toivottavasti näin on jatkossakin. Tietenkin tässä on ollut eri malleja, esimerkiksi Lappeenrannan kenttä on ollut yksi, missä on tehty tämä maakunnallistaminen, ja niin edelleen. Tässä vuosien saatossa esimerkiksi meidän Pirkanmaan Tampereen-kentän eteenkin on tehty paljon töitä, ja meillä on tällainen AiRRport-hanke ja muuta. Tämä lausehan ei pidä sisällään pelkästään Finnairia sitovaa näkökulmaa, vaan minä näen, että tässä on niille muillekin lentoyhtiöille — onko tässä Air Baltic, SAS tai Norwegian, millä pääomalla lentääkin — yhtä lailla velvoitteet. Kun tämä väliaikainen lakkautus loppuu, niin sen jälkeen myös näille annetaan velvoite tässä lentää eteenpäin.

Tämä kokoomuksen esitys: En tiedä, voiko käyttää näitä Zyskowiczin sanoja, liiрумlaarium- ja höpö höpö -sanoja, mutta kokoomukseltahan lähestulkoon puuttuu tästä esityksestä rahoitus, uskottava polku siihen, miten tämä asia saavutettaisiin. Näistä 17 kohdasta kokoomuksen lisätalousarviossa puuttuvat luvut täysin, siellä ei ole muuta kuin sivunumerointa ja vuosilukuja, niin että kyllä talouspuolueen kannattaisi näihin lukuihinkin perehtyä paremmin.

Näen itse, että on todellakin Finnairilta törkeää, jos he käyttävät tätä koronavirusaikaa siihen, että lakkautetaan maakuntien kentät. Kyllä tähän on pakko vaikuttaa tämän valtiovarain lausunnon mukaan, omistajaohjauksen mukaan ja kaikin mahdollisin keinoin, että meidän maakuntien kentät tulevat säilymään.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

Arvoisa puhemies! Lisätalousarvio pitää sisällään myös ravintolatuen, ja on hienoa, että se on saatu nyt valmiiksi, ja todellakin talousvaliokunta puristi vajaassa viikossa tämän asian valmiiksi, ja sinne tehtiin uudistuksia muun muassa tämän seuranta-ajanjakson osalta, että saatiin siihen mukaan enemmän yrityksiä, myös kausiravintolat. Tässä käsiteltiin asiaa hartaastikin ja vähän useammankin poliittisen ryhmän toimesta, ja saatiin hyvä lopputulos siinä, kuinka saatiin tähän mukaan myös vuokratyövoima. Täytyy siitä kiittää vielä kertaalleenkin ministeriöittenkin virkamiehiä ja meidän hallituksen hyvää poliittista yhteistyötä, että saatiin tämä matkaan mukaan. Se merkitsee noin 8 000 ihmisen mukaanottoa siihen ja noin 8:aa miljoonaa lisäeuroa, mikä saatiin valtiovarainministeriön myötäsukaisen vaikuttamisen kautta tähän budjettiin. Lisäksi se 40 miljoonaa tulee juuri tästä ajanmuutoksesta.

Mutta todellakin huolia tässä ympäristössä on edelleen niin ravintolatoimijoiden osalta kuin monen muunkin osalta, ja toivon, että me saamme sen kustannustuen eduskuntaan hyvinkin pian päätettäväksi. Itse näen ainakin ravintoloitten osalta — kun tänäänkin käsiteltiin näitä aukioloaikoja ja varsinkin tartuntalain puitteissa, ja toivottavasti siitä saadaan jo huomenna asia tänne käsittelyyn — että siltä osin, mitä tapahtuu ravintoloille 1.6. jälkeen, minkänäköisiä tukitarpeita siellä edelleen on muun muassa yöaikaan auki olevilla ravintoloilla ja paljonko tämä vaikuttaa sitten, kun näitä istumapaikkoja ja ravintolapaikkoja joudutaan vähentämään, on erittäin tärkeää, että me saamme jatkotuen, tämän kustannustuen, täällä vielä käsittelyyn, mahdollisesti tällä viikolla senkin vielä käsittelyyn.

Eli hyvin moninaisia asioita paikataan tällä lisätalousarviolla nytkin. Muun muassa juuri Akatemian rahoitusta lisätään, ja näen myös niin, että sitä kautta kun lähdetään tekemään niin sanottua exitiä tästä koronasta, me tarvitsemme siihen vahvasti juurikin erilaisia toimenpiteitä, mitkä ohjaavat sinne koulutukseen, tutkimukseen ja kehittämiseen, ja kuten täällä aikaisemminkin on mainittu, minäkin näen tärkeänä sen hallituksen tavoitteen, että ne rahat pitää saada nostettua sinne [Puhemies koputtaa] 4 prosenttiin.

16.19 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämän lisätalousarvion numero 3 vuodelle 2020 osalta otan nyt kantaa omassa puheenvuorossani vain tähän Finnairin pääomitukseen, osallistumiseen osakeantiin ja takausjärjestelyihin osallistumiseen, ja ennen kaikkea nyt keskusteluun liittyen siihen, miten turvaamme kattavat kotimaan lentoyhteydet maakuntakentiltä.

Kansallinen Kokoomus on tainnut olla 12 vuotta, jos en väärin muista, putkeen hallituksessa ennen tätä nyt alkanutta vaalikautta, ja olen oppinut tuntemaan kokoomuksen hallituskumppaninakin varsin vastuullisena puolueena ja puolueena, joka menee asioihin talous edellä ja ennen kaikkea valtiontalous edellä ja hyvin realistisesti ja käytännönläheisesti, pragmaattisesti, mutta näyttää siltä, että oppositio tekee jopa tällaiselle perinteiselle vastuunkantaja-, valtionhoitajapuolueelle ihmeitä. Oppositiossahan on se etuoikeus, että voi esittää asioita laskematta niille eurosummia, miettimättä, mitä ne maksavat. Voi esittää helppoja ratkaisuja, voi osittain esittää myös toteuttamiskelvottomia ratkaisuja. Ja nyt kokoomus ajaa hyvää asiaa, ja toivon mukaan — ja kun olen tätä keskustelua kuunnellut tässä useamman tunnin, niin näin käsitan — tämä koko sali pääosin, pienin poikkeuksin, haluaa turvata erittäin kattavat lentoyhteydet pitkin Suomea. Sehän on kaunis ajatus kokoomukselta, että alettaisiin Finnairille maksamaan suoraan rahaa, että he lentäisivät vaikkapa Kokkolaan, Joensuuhun tai vaikkapa Kemiin, mutta siinä on monia ongelmia, jotka tulen tässä puheenvuoroni aikana käymään läpi.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää, että meillä on jatkossakin suoria lentoyhteyksiä maakuntakaupunkeihin. On vain tosiasia, että kansainvälinen turismi, kansainvälinen liiketoiminta, erityisesti teollisuus, vientiteollisuus, tarvitsee suoria lentoyhteyksiä. Valitettavasti eivät ole tällä hetkellä realismia nämä erilaiset juna—bussi—lento-kombot, -yhdistelmät, ne eivät ole tällä hetkellä valitettavasti realismia. Jos ajattelen vaikkapa kahta näistä kaupungeista, joiden lennot nyt Finnair on väliaikaisesti keskeyttänyt, Kokkolaa ja Kemiä, niin molemmissa on erittäin voimakasta vientiteollisuutta. Siellä on tuhansia työpaikkoja: Kemin—Tornion alueen raskas teollisuus, metallinjalostukseen liittyvä raskas teollisuus, Kokkolan alueella on vahva kemianteollisuuden keskittymä, venebisnestä, joka on ihan tyypillisesti sellaista, että sen ostajat tulevat kaukaa ja tarvitsevat suorat yhteydet sinne paikan päälle.

Arvoisa puhemies! Täällä on tosiaan kokoomus esittänyt tällaista lausumaa, jolle ei ole mitään euromäärää. He eivät ole kertoneet, paljonko valtion pitäisi laittaa siihen, että otettaisiin yhteyksiä Finnairilta. Kokoomus on tehnyt tämmöisen esityksen, ja se on kuulemma ihan ok. No, se ei ole ok. Miksi se ei ole ok? Se olisi kaunis ajatus ja kuulostaisi äkkiseltään mukavalta, mutta ongelma siinä on se, että me emme voi mennä valtiona Finnairille niin kuin lähikauppaan ja ostaa sieltä lentoyhteyksiä, että näin ja näin monta vuoroa Joensuuhun, näin ja näin monta vuoroa Kajaaniin, vaan EU-oikeuden mukaan, kilpailuoikeuden valtiontukisääntöjen mukaan, nämä välit pitää kilpailuttaa, jos niihin ruvetaan ostoliikennettä tekemään. Lisäksi, kun otin asiasta selvää, kun tämän kokoomuksen esityksen näin, sain sen selville, että EU-oikeudessa on erittäin tiukat kriteerit sille, milloin voi tällaista ostoliikennettä tehdä, ja nämä koskevat myös korona-aikaa. Esimerkiksi lääkkeiden kuljetuksiin tai saarille, minne ei mene mitään muuta tietä tai rautatietä — voi ilmeisesti valtiovalta ostaa yhteyksiä. Käsitykseni mukaan — toivon mukaan kokoomus, joka ainakin väittää olevansa vielä vastuullinen puolue, kertoo, jos heillä on parempi käsitys — reittiliikennettä ei tälläkään hetkellä tällä kokoomuksen esittämällä tavalla tueta missään Euroopassa. No, täällähän ovat Eestilä ja Autto ja monet muut kokoomuksen edustajat esittäneet, että kyllä voi korona-aikana tehdä mitä vaan, ostaa lentoja niin kuin lähikaupasta, mutta mielelläni kuulisin, mistä he ovat kuulleet sen, keneltä EU:n virkamiehiltä, tai mitä direktiiviä, asetusta he tällä tavalla tulkitsevat.

Lisäksi, puhemies, tässä on se ongelma, että kun kilpailutettaisiin nämä välit tällä kokoomuksen mallilla, se tarkoittaisi sitä, että sitä ei välttämättä voitaisi Finnair vaan sen voisi voittaa, kuten edustaja Honkonen täällä hyvin totesi, vaikkapa joku veroparatiisissa toimiva, aika heikkotasoinen yhtiö, kiinalainen yhtiö, ties mistä maasta oleva yhtiö. No, mikä siinä olisi sitten ongelma? Ongelma siinä olisi se, että esimerkiksi Kemin ja Kokkolan osalta olennaista ei ole Helsinkiin pääseminen nopeasti, vaan oleellista on näiden teollisuuden edustajien ja heidän asiakkaidensa pääseminen nopeasti maailmalle, ja oleellista on myös, että ne asiakkaat pääsevät sinne paikan päälle. Mikäli tulee jokin muu lentoyhtiö kuin Finnair sinne liikennöimään, nämä liityntäyhteydet ja nämä yhteydet maailmalle katkeavat ja menevät sekaisin.

Arvoisa puhemies! Tuossa valtiovarainvaliokunnan mietinnössä on mielestäni erinomainen ponsi siitä, [Puhemies koputtaa] että Finnairin on kannettava yhteiskuntavastuunsa ja moraalinenkin vastuu, kun sadoilla miljoonilla tuetaan lentoyhtiötä, yli 50-prosenttisesti valtion omistamaa yhtiötä, että nämä yhteydet pitää palauttaa pian.

Puhemies! Jos tulevaisuudessa näille kentille ei Finnair pysty liikennöimään, sitten tätä tukea kannattaa harkita, mutta sitten ollaan kyllä vaikeuksissa muutenkin.

16.25 Iris Suomela vihr: Arvoisa puhemies! Nyt aletaan siirtyä pikkuhiljaa vaiheeseen, jossa samalla toki ratkotaan akuuttia koronavirusta mutta katsotaan myös kriisin yli ja pohditaan, millaista Suomea haluamme rakentaa sen jälkeen. Onkin hyvä aloittaa ajoissa tämä ajatustyö ja keskustelu, sillä todellakin edessä on kova haaste, joka varmasti vaatii harkintaa. Nyt tarvitaan mittavaa uudelleenrakennustyötä niin talouden kuin yhteiskunnan muiden osa-alueiden osalta. Tiedetään, että tämä kriisi on kohdellut monia suomalaisia, varsinkin heikoimmassa asemassa olevia, varsin kovasti, ja siksi myös hyvinvointia on alettava rakentaa määrätietoisesti uudelleen. Lopulta Suomi ei nouse ilman, että ihmiset voivat hyvin, pystyvät tekemään töitä ja että heillä on riittävä osaaminen työelämässä ja maailmassa pärjäämiseen. Siksi tässä uudelleenrakennusvaiheessa onkin keskeistä varmistaa, että me kestämmme myös tulevat kriisit entistä paremmin.

Hyvinvointiin ja koulutukseen panostamisen lisäksi tämä vaatii ilmastomuutoksen torjuntaan panostamista, sillä tiedämme hyvin, että ilmastomuutos aiheuttaa jo nyt valtavia katastrofeja maailmalla. Ne vaikuttavat epäsuorasti globaalissa markkinataloudessa moninkertaisesti laajemmin kuin vain siellä yhdessä paikassa. Tiedämme muun muassa taannoisten metsäpalojen myötä, että nämä riskit hiipivät yhä lähemmäs Suomenkin rajoja. Sen tähden nyt onkin syytä välittömästi kääntää katseet kohti ilmastomuutoksen ratkaisua, varsinkin kun tiedämme hyvin, että tätä työtä voidaan tehdä samalla, kun panostetaan työllisyyteen ja osaamiseen ja nostetaan myös taloutta eteenpäin. Esimerkiksi Vihriälän työryhmän raportissa on tähän monia hyviä suosituksia.

Akuutissa vaiheessa tämä toki vaatii esimerkiksi joukkoliikenteen turvaamista. Tänäpäin on puhuttu paljon liikenneyhteyksistä. Keskeisintähän on, että joka kolkka Suomessa on jollakin tapaa saavutettavissa. Varsinkin monelle vähävaraiselle joukkoliikenne on aivan täysin välttämätöntä, jotta he pääsevät esimerkiksi töihin mutta myös vierailemaan läheisten luona, hoitamaan asioita ja muuten elämään sujuvaa arkea. Nyt monessa paikassa joukkoliikennettä on karsittu, ja siksi onkin tärkeää, että pyrimme joukkoliikenteen nostamaan mahdollisimman pian sujuvaksi, jotta ihmiset pystyvät jälleen arkeaan elämään, vaikka ei sitä omaa autoa sattuisi olemaan, ja pääsevät jatkamaan työntekoa ja arkea mahdollisimman normaalin malliin ja myös ilmastokestävästi.

Samalla pitää tietysti suunnitella koko liikennejärjestelmää pidemmälle tulevaisuuteen. Tätähän tehdään 12-vuotisen liikennesuunnitelman yhteydessä. On hyvä, että nyt on nimenomaan päädytty tällaiseen pitkäjänteiseen parlamentaariseen ratkaisuun, jossa ilmastomuutoksen torjuminen ja saavutettavuus ovat molemmat lähtökohtina. Tätä kautta päästään nimenomaan irti sellaisesta poliittisesta poukkoilusta, mitä valitettavasti menneinä vuosikymmeninä on Suomessakin nähty, saadaan tehtyä kestäviä, yhteen suuntaan strategisesti tätä maata vetäviä investointeja, joilla nimenomaan turvataan saavutettavuus niin taloudellisesti kuin ekologisesti kestäväällä tavalla. Siksi onkin nyt keskeistä pohtia, mikä on se pidempi suunta, mihin liikennepolitiikkaa viedään, samalla kun puhutaan nyt näistä kriisivaiheen toimista. Ja todella ne yhteydet voivat olla muutakin kuin niitä perinteisiä ratkaisuja. Nythän on päätetty panostaa vaikkapa uusien nopeiden raideyhteyksien kehittämiseen, jotka ovat tutkitustikin todella hyvä, kilpailukykyinen, aluetaloutta kohentava vaihtoehto muille liikennemuodoille.

Samalla on tietysti tärkeää huolehtia, että ihmiset pystyvät tekemään töitä ja elämään arkeaan jatkossakin. Nyt monen mielenterveys ja muutenkin terveys on kärsinyt koronaviruksesta, ja siksi onkin keskeistä, että tämän jälkeen saadaan nostettua sote-palvelut mahdollisimman nopeasti takaisin jaloilleen ja turvattua ihmisille kaikki se apu ja huolenpito, mitä

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

he tarvitsevat. On valtavan huolestuttavaa, että jonot ovat nyt venymään päin, kun ihmiset eivät ole uskaltaneet tai päässeet hoitoon koronan aikana. Onkin tärkeää purkaa näitä jonoja mahdollisimman pian, sillä me tiedämme, että jos ihminen joutuu odottamaan, niin silloin monet ongelmat pahenevat ja muuttuvat vielä vaikeammiksi ja kalliimmiksi hoitaa. Ennaltaehkäisy onkin siis aivan ytimessä. On taloudenkin kestävyys kannalta järkevää, että ihmisten työkyvystä näin huolehditaan ja uudistetaan samalla meidän sote-järjestelmämme sote-uudistuksen kautta, jotta tuodaan tämä järjestelmä kestävälle pohjalle.

Viimeisenä tahdon kiinnittää huomiota koulutukseen. Me tiedämme, että koulutus on yksi kustannustehokkaimmista tavoista parantaa talouden kestävyttä tulevaisuuteen katsoen. Samalla tiedämme, että tämä kevät ja kriisi on koetellut erityisesti monen nuoren ja opiskelijan elämää ja opintoja. Siksi onkin nyt tärkeää todella tehdä se lasten ja nuorten tukipaketti, joka onkin pian tulossa, ja lisätä aloituspaikkoja korkeakouluissa jo heti tästä syksystä alkaen. Tiedämme, että nyt tilanne on ollut korkeakouluhakijoille ja toiselta asteelta valmistuville valtavan epäreilu. Tiedämme, että tämä kevät on ollut todella raskas. Samalla tiedämme, että pitää pyrkiä kohti korkeampaa koulutustasoa, koska siinä lepää [Puhemies koputtaa] Suomen talouden tulevaisuus. Siksi olisikin loogista, että jo tästä syksystä lähtien aloituspaikkoja tulisi lisää ja sitten 2021 vielä enemmän uusien sopimusten myötä, ja tätä kautta saisimme Suomea nostettua nousuun.

16.31 Jussi Saramo vas: Arvoisa herra puhemies! Vielä kerran tahdon kiittää hallitusta siitä, että Finlairin pääomitus tehdään nyt markkinaehtoisesti valtion, meidän kaikkien suomalaisten, omistusta lisäämällä. Kaikkien suurten yritysten tukeminen pitäisi hoitaa näin, jolloin me saamme omistusta rahaa vastaan, ja kun kriisistä nousee ylös, niin Suomen nettovelka, julkinen nettovelka, on jopa pienempi kuin ennen kriisiä. Ei ole mitään järkeä siinä, että kylvetäisiin rahaa vastikkeetta osakkeenomistajille.

Kiitan lämpimästi myös ministeri Haataista ravintolatuen valmistelusta. Mielestäni toiminta on ollut aika joustavaa. Oli todella tärkeää, että saatiin esitys nopeasti eduskuntaan ja sitten nopeasti tuet ravintoloille eteenpäin, vaikka yleisesti tiedossa oli, että esityksessä oli vielä paljon korjattavaa. Tuen rakenne oli alun perinkin siitä hyvä, että haettiin nimenomaan työpaikkojen palautumista, ja on tietysti todella hyvä, että eduskunta korjasi esityksestä ne kohdat, joita moni meistä vaati jo lähetekeskustelussa muutettaviksi.

Tässä eduskunnan yritystuessa, joka lähti kovin huonosti liikkeelle näiden kehittämistukien kanssa, kokonaisuus alkaa nyt näyttää jo aika järkevältä — siitä kiitos myös koko hallitukselle.

Kun nyt mennään kohti seuraavaa lisätalousarviota, niin muutama asiaa pitää alleviivata. Todella kuntatalous menettää jopa 2 miljardia euroa, vähän laskelmasta riippuen, ja on tärkeää, että kuntien saama tuki olisi reilusti yli miljardin, ja se pitäisi jakaa todellisten koronamenetysten mukaan. Esimerkiksi meillä Vantaalla työttömyys pomppasi kuukaudessa 8:sta 12:een. Nyt kun lasketaan lomautetut mukaan, niin työttömyys on reilusti yli 20:n. Meillä on pääkaupunkiseudun työvoimavaltainen, tällainen... Siellä asuu duunareita, siellä on palvelualoja, on paljon hotelleja, lentokenttä on siellä. Olemme todella pullassa, jos näitä tukia ei jaeta niiden todellisten menetysten mukaan vaan lähdetäisiin jakamaan, niin kuin aiemmin on monesti tehty, perusvaltionosuusjärjestelmän mukaisesti. Mutta hallitus on kyllä viestittänyt, että näin tullaan toimimaan, ja siihen tietysti itsekkin luotan.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

Tarvitaan myös se lasten ja nuorten tukipaketti. Se, että koulut saatiin nyt auki — kuten kaikissa muissa Pohjoismaissa oli tehty jo paljon ennen Suomea, ja siitä tietysti sitten tiedettiin, että meilläkin se kannattaa tehdä — ei valitettavasti riitä. Kuitenkin pian kouluista siirrytään kesälomalle, ja on jo uusinta tutkimustietoa, että lasten ja nuorten tilanne on monin paikoin aika hälyttävä. Olen ilahtunut siitä, että julkisuudessa myös muista puolueista on tullut tukea tälle esitykselle lasten ja nuorten tukipaketista.

Sitten tietysti, kun mennään jatkoon, tärkeää on tämä — olen itse puhunut letkuruokinasta — mitä nyt tehdään näillä erilaisilla tukijärjestelmillä. Kohta, kun yhteiskuntaa saadaan auki, tarvitaan sitä elvytystä, ja olisi hyvä, että katsottaisiin valtiovarainministeri Kulmunin ja elinkeinoministeri Lintilän asettaman Vihriälän ekonomistityöryhmän esityksiä. Se ykkös- ja kakkosvaihe todella pitää toteuttaa järkevästi niin, että tästä letkuruokintavaiheesta sitten siirrytään useiden miljardien elvytykseen, jotta Suomi ei jää kiinni lamavaihteeseen ja massatyöttömyyteen, joka tulee kalliiksi paitsi sosiaalisesti myös taloudellisesti. On tärkeää, että nämä askeleet tänä ja ensi vuonna — ehkä vielä sitäkin seuraavana vuonna joudutaan jonkin verran elvyttämään — tehdään, kuten ekonomistitkin ovat suositelleet. Ja sitten siellä on se kipupaketti, se sopeutus. Itse olen aina ajatellut, että politiikan tavoite ei voi olla se, että ihmisiä sattuu, mutta jos joku nyt haluaa asian niin nähdä, niin sen aika ei kuitenkaan ole vielä. Sitä sopeutusta voidaan tehdä myös semmoisilla tavoilla — esimerkiksi osinkoverojärjestelmää korjaamalla, aivan kuten Vihriälän paketissa esitetään — jotka eivät haittaa Suomen taloutta, jotka ovat hyödyllisiä kaikille meille. Mutta sen keskustelun aika on myöhemmin. Uskon, että tässä salissa kaikilla on sitten siihenkin pakettiin sanottavaa, mutta aivan turhaan me nyt siitä rupeamme riitelemään, koska kaikki ovat kai siitä samaa mieltä, että sen aika ei ole vielä.

16.36 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Vuoden 2020 kolmannessa lisätalousarviossa on monia tärkeitä kohtia, kuten tämän päivän keskustelussa on voitu havaita. Lentoliikenne tässä nyt on aika paljon noussut pintaan, ja ajattelin, että siitäkin muutaman sanan vielä kerron.

Siis kaikki nämä viisi maakuntakenttää ovat tärkeitä, niillä on merkitystä. Puhun tässä puheenvuorossa vähän tuon Kokkolan kentän puolesta kuitenkin. Nimittäin Keski-Pohjanmaalla on seurattu huolestuneena tietoja siitä, että Finnair ei lentäisi kesän 2020 aikana lentokentälle lainkaan, siis Kokkola-Pietarsaareen. Lentotauko voi venyä alueen monien vientiyriyten näkökulmasta kohtalokkaan pitkäksi. Kokkolan—Pietarsaaren alue on yksi Suomen merkittävimmistä vientiteollisuuden keskittymistä, ja lentoyhteys on kriittisen tärkeä. Alueella toimii Suomen ja Euroopan johtavia teollisia toimijoita, esimerkiksi vaikka Kokkola Industrial Park, joka on epäorgaanisen kemian merkittävä klusteri Pohjois-Euroopassa. Toimijoina ovat muun muassa Boliden Kokkola ja Freeport Cobalt, Pietarsaareissa UPM-Kymmene, Mirka, Baltic Yachts ja niin edelleen — isoja vientiyrityksiä, joiden viennin osuus on siis yli 90 prosenttia ja vientitulot 3—4 miljardia euroa vuodessa, 3—4 miljardia euroa vuodessa.

Kokoomus on esittänyt tässä keskustelussa, ja esittää, että poikkeusaikana mainituille kentille tarjottaisiin riittävät yritys-elämää ja asukkaita palvelevat lentovuorot tarvittaessa ostopalvelusopimuksilla. Tässä on nyt perätty kokoomuksen tarkoituksperiä. Sen vain voin tässä todeta, että kokoomus on vilpittömin mielin liikkeellä, hakemassa ratkaisuja, joilla elinkeinoelämän ja merkittävien yritysten toiminta saadaan turvattua, ettei näitä meidän kruununjalokiviä todellakaan seuraavien kuukausien aikana laitettaisi nurin. Tämä tuki tu-

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

lisi toteuttaa kilpailutetulla ostopalvelusopimuksella. Tuki on siis väliaikainen, kriisin päätyttyä liikennöintiä jatkettaisiin markkinaehtoisesti. Monessa maakuntakeskittymässä lentoliikenne on alueen elinkeinon ja työpaikkojen kannalta iso asia. Myös Suomen liikenneverkko, johon lentoliikenne osaltaan kuuluu, on kokonaisuus. Liikenneverkon muita osia, nopeita raiteita ja vaikkapa valtatieverkkoa, on kehitettävä ensin, jotta kotimaan lentoliikenteestä olisi järkevää luopua.

Edustaja Kurvinen, joka nyt poistui, toi aika keskeisen asian esille tästä lentoliikenteestä. Kysymyshän ei ole siitä, miten nyt Kokkolasta päästäisiin lentokoneella Helsinkiin, vaan nimenomaan sen kansainvälisen teollisuuden yhteyksistä globaalisti. Siinä asiassa niillä toimenpiteillä, mitä nyt nopeasti tehdään, on merkitystä.

Arvoisa puhemies! Sitten ihan lopuksi vielä muutama sana ruoantuotantoon liittyvistä kysymyksistä, joihin myös kokoomus ottaa kantaa tässä lisäbudjetissa. Siis maataloilahan on tällä hetkellä kylvöt käynnissä, osittain jo valmiina, taimet on istutettu ja asioita on vietty eteenpäin. Me olemme puhuneet tästä kausityövoimasta, kuinka se on ollut riittämätöntä. No, nyt on myöhäistä huutaa, kun maito on maassa. Ne työt on tehty, mitä on pystytty tekemään. Mutta toivoisin, että nyt kun sadonkorjuun aika alkaa eli tulee ikään kuin kausityövoiman toinen aalto — se tulee siellä heinäkuussa, kun alkaa mansikat kypsyään ja sato kypsyään — niin hallitus jatkaisi ponnisteluja kausityövoiman saatavuuden turvaamiseksi. Tässä vielä ehditään kyllä näitä ratkaisuja tekemään, koska akuutti tilanne on päällä.

Maataloilla on muutenkin akuutti tilanne päällä, täytyy myös tarkastella maatalojen kannattavuustilannetta. Kokoomus tässä lisäbudjetissa tuo esille myös kasvukausitukimahdollisuuden, [Puhemies koputtaa] jonka ajatuksena olisi siis se, että vuonna 2019 myyntituloja saaneet maatilat voisivat tämän kriisin lievittämiseksi saada myös kansallista tukea niitten koronasta aiheutuvien kustannusten kompensoimiseksi, mitä myös maataloille aiheutuu, ja tätä kautta suomalaisille kuluttajille riittäisi suomalaisia elintarvikkeita [Puhemies koputtaa] myös ensi syksynä ja tulevaisuudessa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kinnusen puheenvuoro on vielä etukäteen pyydettyihin puheenvuoroihin kuuluva eli 5 minuutin mittainen. Sen jälkeen siirrytään 3 minuutin puheenvuoroihin.

16.42 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kolmannen lisätalousarvion mukainen määrärahojen lisäys on yhteensä 880 miljoonaa euroa. Kun kuuntelee täällä lukuisia lisäehdotuksia, joista osin numerotkin puuttuvat, nousee mieleen se karu tosiasia, että tämä kaikki täytyy maksaa joskus takaisin. On arvioitu, että valtion nettolainanoton tarve on noin 13,5 miljardia euroa tänä vuonna, ja tämä herättää meitä pohtimaan, kuinka paljon pystymme ja voimme kasvattaa nettolainanottoa kestävä talouden ja tulevien sukupolvien kantokyvyn näkökulmasta. Vastuullinen taloudenhoito pitää muistaa myös näinä vaikeina aikoina, jotta siirtyminen koronan jälkeiseen elämään olisi taloudellisesti mahdollisimman jouhevaa ja kestävä.

Me ratkomme yhtä aikaa terveydellistä, taloudellista, sosiaalista ja yhteiskunnallista kriisiä, ja eilen Kultaranta-keskusteluissa arkkiatri Risto Pelkonen sanoikin, että kun maailma pysähtyy, siitä alkaa uusi alku. Tässä valossa näen tärkeänä sen, että koronavirusrokotteen kehittämiseen Suomen Akatemian kautta suunnataan 10 miljoonaa euroa. Koen jo pelkästään kansalaisten terveyden ja lääkehuoltovarmuuden näkökulmasta tämän ehdotto-

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

man tärkeäksi. Lääkekehityksen lisäksi meidän tulee pystyä saamaan myös lääketuotantoa tänne koto-Suomeen. Me emme voi olla sen osalta muiden maiden varassa ja toivoa olevamme toimituslistojen kärjessä. Kansallinen etu, turvallisuus ja lääkehuoltovarmuus saavutetaan parhaiten omalla lääketuotannolla. Lääkekehitykseen ja sen valmistukseen tulisi-kin panostaa entistä enemmän.

Toinen hyvä asia on tämä jäljitysovelluksen kehittäminen. Koko ajan tiedämme epidemiasta enemmän, ja kun epidemia saattaa pitkittyä, se on haastavaa erityisesti riskiryhmien näkökulmasta. On päästävä tehokkaaseen testaamiseen. Jotta testausta pystytään kohdentamaan ja siten tekemään oikea-aikaisia eristys- ja hoitotoimenpiteitä, meidän tulee pystyä jäljittämään potentiaaliset taudinkantajat ja sairastajat, jotta isossa kuvassa viruksen leviäminen saadaan hallintaan. Toivottavasti jäljitysovellus saadaan mahdollisimman pian käyttöön.

Arvoisa herra puhemies! Toimiva lentoliikenne on meille erittäin tärkeää. Täällä on oltu liikuttavan yksimielisiä maakuntien puolesta, ja toki keinot ovat olleet erilaisia, mutta kaikki ovat olleet maakuntakenttien kannalla. Siksi onkin hieman vaikeaa äänestää ja äänestämällä osoittaa, kuka täällä on maakuntien puolella. Yhdyn valtiovarainvaliokunnan toteamukseen, että alueellisen saavutettavuuden, elinkeinoelämän ja matkailun turvaaminen edellyttävät kattavia kotimaan- ja ulkomaanlentoyhteyksiä. Pidän tärkeänä epidemian vuoksi väliaikaisesti lakkautettujen lentoyhteyksien palauttamista, ja sen eteen varmasti me kaikki haluamme tehdä työtä. Maakunnissa toimii monenkokoisia yrityksiä, joilla on kansainvälisiä yhteyksiä. Edustaja Sankelo nostikin esille Kokkolan kentän, joka on myös-kin itseäni lähinnä oleva maakuntakenttä.

Toivon, että tämä maakuntien arvon näkeminen jatkuu myös muussa päätöksenteossa tämänkin jälkeen. Luotan siihen, että Finnair yhteiskuntavastuuta kantaen ja pääomistajan tahtotilaa kuunnellen pystyy tämän asian hoitamaan.

Arvoisa puhemies! Sivistys, jatkuva oppiminen ja osaaminen nostavat meidät koronasta. Tarvitsemme aloituspaikkoja, tarvitsemme lasten ja nuorten tukipaketin, ja toivon, että siinä myös perheet huomioidaan. Tarvitsemme tutkimusta, kehittämistä ja innovaatioita. Tämä kaikki auttaa meitä eteenpäin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Vehviläinen, 3 minuuttia.

16.47 Anu Vehviläinen kesk: Arvoisa puhemies! Täällä moni on sanonut, miten pitkään on täällä ollut ja että tarkastelee tätä niistä lähtökohdista. Minä tarkastelen tätä kanssa hieman siitä lähtökohdasta. Olen neljä vuotta toiminut liikenneministerinä ja nähnyt, miten vaikeaa on ostopalveluita järjestää, ja lisäksi tarkastelen tätä tilannetta tietysti pohjoiskarjalaisena ja joensuulaisena kansanedustajana. Minusta on aivan selvä asia, että kaikista tärkeintä on, että Finnair pystyy mahdollisimman pikaisesti palauttamaan nämä lennot näille viidelle kentälle. Sen pitää olla meidän yhteinen tavoitteemme, että ne mahdollisimman nopeasti palautetaan.

Joensuun-yhteydestä totean sen, että 2019 siellä oli 127 000 matkustajaa ja niistä puolet oli liikematkustajia eli ei todellakaan tänne pääkaupunkiseudulle tulijoita vaan nimenomaan tulijoita, jotka menivät maailmalle hyvien, joustavien yhteyksien myötä — sellaisia yrityksiä kuin Abloy, John Deere, Mantsinen Group ja näinpäin pois, ja heille nämä yhteydet ovat älyttömän tärkeitä.

Totean tähän kokoomuksen aloitteeseen liittyen, että minulle soitti tänä aamuna kaupapakamarin edustaja omalta alueeltani, ja hän oli valtavan huolestunut ja sanoi, että alkää missään tapauksessa menkö siihen kokoomuksen ehdotukseen mukaan, alkää menkö siihen mukaan. Ja miksi hän sanoi niin? Hän sanoi niin sen takia, että totta kai ensisijaista on juuri se, että meillä on markkinaehtoiset liikenneyhteydet eikä tämän epävarman ostopalvelun mukaisia yhteyksiä. Finnair on ollut erittäin hyvä kumppani Joensuulle. Me olemme pystyneet — jos me olemme nähneet, että meidän aamuvuoromme ei ole ollut riittävän aikainen maailmalle jatkoyhteyksiin — neuvottelemaan Finnairin kanssa, että muutoksia voidaan tehdä, ja se on ollut minusta älyttömän tärkeä arvo.

No, mitä ne ostopalvelut ovat? Siitä kyllä herätän erityisesti kokoomusta, että alkää näkö ruususenunta siitä, että ne ovat nopeasti sormia napsauttamalla järjestettävissä. Minun kokemukseni ostopalveluista on, että siinä helpolla menee vuosikin, kun tehdään ensinnäkin julkisen palvelun velvoite jokaiselle reitille erikseen, sitten tehdään täällä EU:n alueella yhteinen kilpailutus ja sitten jännitetään, tuleeko yhtään operaattoria. Ja sen totean, että Finnair ei ole koskaan osallistunut näihin suomalaisiin kilpailutuksiin, joita on tehty, ja sen takia pidän tätä kyllä erityisesti silmankääntötemppuna tässä keskustelussa. Kun täällä useampikin kokoomuslainen sanoi, että heillä on varma tieto siitä, että näin voidaan tehdä ja välittömästi voidaan tämä toteuttaa, niin haluan kysyä teiltä — esimerkiksi edustaja Ees tilä siinä voi kertoa — mikä ja kuka EU:sta on se lähde, joka teille on kertonut tämän ja jolla on paremmat tiedot kuin vaikka minulla tai liikenne- ja viestintäministeriöllä. On kyllä erityisen mielenkiintoista tietää, mihinkä te perustatte sen, että ne voidaan joustavasti, yhteisesti toteuttaa eikä tarvitse ottaa näitä EU-säädöksiä huomioon.

16.50 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Kun varasin puheenvuoroni, niin en silloin tiennyt, että edustaja Zyskowicz käyttää täällä puheenvuoron, josta puolet hän omisti minun 19.5. käyttämäleni puheenvuorolle. En ollut salissa mutta kuuntelin sen, ja täytyy sanoa, että kiitan edustaja Zyskowiczia siitä, että hän käytti erinomaisen puheenvuoron, jossa hän totesi, mikä kokoomuksen kanta nyt sitten todella ja oikeasti on siihen nähden, miten hallitus on meillä omilla toimillaan onnistunut käymään tätä koronaepidemian vastaista taistelua. Tilanne, jossa itse hieman kärkevästi silloin sanoin, oli sellainen, jossa olin kuullut 20 kokoomuslaisten puheenvuoroa, joista eräs edustaja käytti kuusi peräkkäin, ja se oli pelkkää kritiikkiä, ja täytyy sanoa, että annoin tietysti aika voimakkaasti vastakritiikkiä. Mutta hyvä, kun tuli selville tämä, ja mielelläni lainaan täällä myöhemmin tänään edustaja Ben Zyskowiczin käyttämää erittäin hyvää ja myönteistä puheenvuoroa.

Pyysin puheenvuoroni — ehkä yllätys yllätys — tähän Finnair-keskusteluun sen takia, että itselläni on jossain määrin kokemusta niistä asioista, joista edustaja Vehviläinen äsken puhui. Olin monta vuotta lääkintähelikopteri-yhtiö FinnHEMS Oy:n hallituksessa, ja sehän on kilpailuttanut. Meillä on kuusi tukikohtaa, joista pohjoiset kolme, Rovaniemi, Oulu, Kuopio, ovat oma kokonaisuutensa ja eteläiset kolme eli Helsinki, Turku, Tampere ovat oma kokonaisuutensa. Tämähän on 200 miljoonan euron kilpailutus, eli meillä on eri operaattori pohjoisessa ja eri operaattori eteläisessä, ja en ole niin vaikeassa kilpailutuksessa koskaan ollut mukana. Sitä valmisteltiin käytännössä pari vuotta, ja se on ollut myös sen jälkeen hyvinkin riitaisa prosessi.

Miten nyt sitten oikeasti tehtäisiin, jos kävisi se kauhuskenaario? — Vaikka nyt itse olen kansanedustajana täältä Etelä- ja Lounais-Suomesta, tunnen vahvaa solidaarisuutta kyllä niitä maakuntia kohtaan, joissa nyt sitten ainakin tämän keskustelun valossa lentoyhteydet

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

olisivat uhattuina. — Minun mielestäni siinä on periaatteessa kaksi tapaa: Tietysti Finnair on pörssiyritys, mutta ei ole missään määritelty niin, ettei suuri pörssiyritys voi jossain toimintayksikössään toimia vähemmällä katteella tai jopa yksikkökohtaisesti tappiolla, kunhan se kokonaisliiketulos on voitollinen. Tämä on tietysti hankalaa tilanteessa, jossa kilpailu on kovaa ja hintakilpailu erityisesti. Toinen tapa on sitten tämä ostopalvelumenettely. Siinä täytyy sitten miettiä, onko se ostaja valtio vai onko se maakunta vai onko se keskuskaupunki, niin kuin tällä hetkellä Satakunnassa Porin kaupunki ostaa kolme päivittäistä edestakaista Pori—Helsinki-väliä, jotta porilaisilla olisi lentoyhteys tänne.

Kyllä pelkään sitä, että tämä keskustelu on meillä syksyllä edessä, mutta niin kuin totesin, siinä on parikin eri tapaa hoitaa se. Tähän Finnairin pääomittamiseen sen asian äänestäminen ei nyt kuulu, aivan niin kuin valtiovarainministerikin tuossa aikaisemmin [Puhemies koputtaa] totesi.

16.53 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Tuo kokoomuksen esitys saattaa kuulijan korvassa kuulostaa todella hyvältä, mutta meidän täytyy perehtyä siihen asiaan paremmin täällä, että me pystymme tekemään päätöksiä oikeudenmukaisesti ja sillä tavalla, että ne sitten kumminkin toteuttavat tätä Finnairin toimintaa.

Sen verran totean lyhyesti tästä valiokunnan mietinnöstä, että tässä todetaan nyt tämä, että palautetaan koronan hellitettyä tämä lentomatkustaminen näihin viiteen maakuntaan. Jotenkin tulee semmoinen tunne, että Finnairilla on paremmat asiantuntijat tähän koronatautiin kuin meillä nämä muut asiantuntijat, koska he ennustavat, että vielä vuoden päästä voi olla tilanne, jossa ei lennetä. Jollakin tavalla tuntuu, että tässä on [Heikki Autto: Se on liian pitkä aika!] toisenlaiset ajatukset sitten takana. Elikkä tuo lausuma on siinä mielessä tyydyttävä, jos toteutetaan näin.

Kun omaa maakuntaani Kainuuta katson, niin meillä on yritystoiminta kehittynyt ihan merkittävästi. Työpaikkalisäys on ollut ihan merkittävää, työttömyys on pyörinyt siellä 7—8 prosentin luokassa, ehkä vähän päälle. Nyt jos tämä lentoliikennekin sinne lakkaa, niin tämä on katastrofi niille yrityksille ja ennen kaikkea matkailulle, kun matkailukin on kasvanut merkittävästi nyt ihan viime vuosien alla, liittyen osittain kansallispuistoihin ja luontomatkailuun. Jollakin tavalla tulee sitten myös miettineeksi sitä alihankintasopimusta, mikä Finnairilla on. Elikkä Aasian maista on henkilöstöä palkattu, siten kotimaista työntekijäporukkaa ei kunnioiteta. Jollakin tavalla omistajaohjauksen olisi nyt tärkeää tähän puuttua, että ainakin niitä työehtosopimuksia, mitkä on hyväksytty yhteisesti, noudatetaan ja pidetään myös suomalaiset työn syrjässä.

Sitten vielä yksi merkittävä asia on tämä, että on luvattu esimerkiksi suurempia koneita lentämään. Tänä aamuna tulin Oulusta, ihan täysi kone, ja siinä voi vain koko ajan pelätä, että jos jollakin sattuu olemaan virus eikä hän sitä itse tiedä, niin silloin olemme me muutkin siinä sitten vaaramomentissa. Elikkä jos suuremmilla koneilla lennettäisiin, niin etäisyydet voisivat olla suuremmat ja sillä tavalla olisi turvattua. Tosin nyt kaikilla kyllä oli sitten suojaimet päällä, niin että se oli varmistettu sillä tavalla.

Ja sitten vielä Finnairin osalta on tämäkin, miten he arvioivat sitä, mitenkä on tarvetta lentää esimerkiksi Kajaanista. Siellä ei ole syksyllekään, syyskuullekaan, avattu vielä vaarusjärjestelmää, eli jotenkin tuntuu sille, että se on vähän sitä mututuntumaa, että sillä tavalla lennettäisiin. Kun ennen koronaa oli [Puhemies koputtaa] neljä lentovuoroa Kajaaniin, niin olisi voitu vaikka kaksi ottaa pois ja kahdella sitten jatkaa, ja nyt voisi kokeilla kahdella vuorolla. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

16.56 Mats Löfström r: Ärade herr talman! I den tredje tilläggsbudgetpropositionen för 2020 anvisas anslag för att underlätta Finnairs situation och restaurangföretagarnas finansiella situation samt för kostnaderna för hantering och bekämpning av coronaviruset. I anslagen föreslås en höjning på sammanlagt 832 miljoner euro, varav ett tillägg på 700 miljoner euro för statens aktieförvärv i Finnair för att stärka bolagets eget kapital och finansiella ställning.

För gottgörelse av begränsningarna i restaurangverksamheten och för återanställning av personalen föreslås ett stöd på 123 miljoner euro. Riksdagen har dock ändrat regeringens proposition om stöd för återanställning och gottgörelse för verksamhetsbegränsningarna till restaurangerna på ett mycket bra sätt. Bland annat så att man har ändrat jämförelsemånaderna från januari—februari till att i stället vara april—maj i fjol. Det har också gjort att behovet av stöd har ökat med 48 miljoner euro. Utskottet har gjort en motsvarande ändring här i tilläggsbudgeten.

Finlands Akademis bevilningsfullmakt höjs också med 10 miljoner euro bland annat för att stödja forskning i vacciner och läkemedelsutveckling. Dessutom föreslås 6 miljoner euro för utgifter för anskaffning, ibruktagande och underhåll av en applikation för spårning av covid-19-smitta.

Arvoisa herra puhemies! Suomi on saari Euroopassa, Suomi on myös maantieteellisesti kaukana monista vientimarkkinoistamme ja suurista maailmanmarkkinoista. Siksi tarvitsemme hyviä yhteyksiä.

Kolmas lisätalousarvio käsittää 700 miljoonaa euroa, jotta valtio voisi osallistua muun muassa lentoyhtiö Finnairin osakkeiden uusmerkintään. Finnair on erittäin tärkeä Suomelle. Ilman yhtiötä Suomella ei olisi yhtä paljon suoria reittejä maailmalle. Tämä nähdään, kun katsotaan esimerkiksi Tukholmaa. SASin keskipisteenä pitkillä lennoilla on perinteisesti ollut Kööpenhamina, mikä on vaikuttanut siihen, että Tukholmasta lähtee verrattain harvoja mannertenvälisiä lentoja huolimatta Tukholman taloudellisesta merkityksestä Pohjolassa. Erona tässä on siis se, että Suomella on ollut oma lentoyhtiönsä. Siksi tämä lisätalousarvio on niin tärkeä.

Ärade herr talman! Alldeles avslutningsvis: regeringens insatser har varit välavvägda, och arbetet har varit mycket svårt då krisen eskalerat så snabbt och så kraftigt. Därför är det viktigt att fortsätta arbetet med lika stor energi som hittills, och jag vet att arbetet med den fjärde tilläggsbudgeten redan är på slutrakan.

16.59 Marko Kilpi kok: Arvoisa herra puhemies! Koronasta selviytyminen on täysin riippuvaista siitä, miten hyvin koko Suomi pääsee osallistumaan talkoisiin mukaan. Itäsuomalaisena edustajana olen huolestuneena seurannut, kuinka koronaa ennen tässä maassa oli vahva keskittämisen tendenssi, jossa elämää imettiin kultaiseen kolmioon ja varsinkin pääkaupunkiseudulle muualta maasta. Koronan myötä me olemme saaneet kantapään kautta oppia, kuinka kestäväntöntä on keskittää elämää tiiviisti yhteen paikkaan ja yhdelle alueelle. Tämä on jo huoltovarmuuden ja omavaraisuuden näkökulmasta tarkasteltuna täysin kestäväntöntä.

Niiden viiden lentokentän osalta, jotka ovat nyt kiinni, on sanottu, että tilannetta tarkastellaan elokuussa. Joensuun osalta tiedetään jo nyt, että tilannetta tarkastellaan siellä vasta marraskuussa — täysin sietämätön tilanne yliopistokaupungille, jossa on lukuisia kansain-

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

välisten yritysten toimi- ja tuotantopisteitä. Muun muassa ministeri Skinnari on hyvin ansiokkaasti nostanut esiin, kuinka tärkeää on kotiuttaa takaisin Suomeen tuotannon keskeisiä arvoketjuja. Tämä on erinomaisen tärkeä seikka jo pelkästään huoltovarmuuden ja omavaraisuuden kannalta, mutta samalla se on hyvin merkittävä työllistävä ja taloutta parantava seikka. Miten ihmeessä mitään tuotantoa tänne kotiutetaan, jos toimintaedellytyksiä tällä tavalla viedään?

On tietysti ollut aika mielenkiintoista seurata keskustelua tästä aiheesta tänään tässä salissa. Jopa keskustan suunnalta on avoimesti naureskeltu tälle asialle, vaikka kyseessä on hyvin vakava maakuntien asia. Keskustasta on myös annettu ymmärtää, että ei näille reiteille ole muutenkaan käyttöä. Kyllä niille on. [Välihuuto keskeltä] — Kyllä tässä on tullut puheenvuoroja, joissa selkeästi on annettu tällainen käsitys. — Viime vuonna lentomatkustajia Joensuun kentällä oli miltei 130 000, ja matkustajamäärissä on siellä on ollut selvää kasvua. Vihreiden osalta on kommentoitu, että ei ole mitään järkeä lennättää tyhjiä koneita, ilma pilaantuu. Ostopalvelua on kutsuttu järjettömäksi ja typeräksi ajatukseksi. Ostopalvelumenettelyn käynnistäminen EU-kilpailuttamisineen on sen verran työläs ja aikaa vievä prosessi, että on täysin oletettavaa, että menettely olisi käytössä aikaisintaan vasta elokuussa, kenties vähän myöhemmin. Ei se tapahdu heti eikä sormia napsauttamalla, ja edustaja Vehviläiselle sanoisin, että ei tässä semmoista kuvaa ole kyllä annettukaan. EU-säännöksiä yhtä lailla pitää noudattaa. Itse haluaisin nähdä, että siinä vaiheessa, kun tämä olisi käytössä, koronatilanne on jo sen verran hyvin hallinnassa, että lentokoneet eivät todellakaan tyhjinä lentele. Mutta jos tyhjinä lentelevät, se tarkoittaa sitä, että tilanne on entistä vakavampi ja huolestuttavampi, jos ei jopa katastrofaalinen. [Puhemies koputtaa] Kyllä meidän on uskottava parempaan tilanteeseen.

Arvoisa puhemies! Kuten kirjailijakollegani Jari Tervo on todennut, elämä on jossain muualla, mutta onneksi sinne pääse taksilla. Kun näitä hallituksen liikennelinjauksia on seurannut, hyvin pian tilanne on se, että Itä-Suomeen ei pääse enää edes taksilla, saati sitten jollain muulla. [Puhemies koputtaa] — Kiitos.

17.03 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa puhemies! Kun edustaja Kilven puheenvuoroa kuuntelee, niin tulee ihan keskustalainen tupailta mieleen. Erittäin paljon lämmittää se, että kokoomuksesta kantautuu huoli maakunnista ja maakuntien yhteyksistä. Toivoisin tietysti, että se huoli kantautuisi myös muulloin kuin tällaisena aikana, jolloin opposition on tarkoitus vain tehdä esityksiä ikään kuin hallitusta vastaan. Se, mitä hallitus on kirjannut tuohon mietintöönsä, on hyvin painavaa, ja sen mukaan myöskin edetään, joten on ehkä turhaa lähteä tekemään tällaista esitystä, sanoisinko, vasemmistopopulismin hengessä, kuten eräs perussuomalainen tuolla sosiaalisessa mediassa kuvaili tilannetta, jossa kokoomus erityisesti ostaisi lentoja avoimilla valtakirjoilla ilman, että esittää yhtään euroa näiden lentojen hankkimiseksi.

Muutenkin olisi ollut ehkä syytä siihen, että liikenneministeri olisi ollut täällä paikalla tänään, koska kyllähän tämä niin läheisesti liittyy liikenteeseen. Esimerkiksi tuolta kokoomuksen eturivistä, tai kakkosriviltä, taidettiin tänään esittää, että tämä pystyttäisiin tekemään pienellä byrokratialla. En tiedä, mistä tämä tieto on peräisin. Ainakin meille, kun olemme tätä ministeriöstä kysyneet, on sanottu niin, että erityisesti komissio on katsonut, että hätätilanteessa, esimerkiksi lääkehuollon turvaamiseksi tai yhteyksien rakentamiseksi sellaisiin paikkoihin, kuten saariin tai muihin, jonne ei pystytä joukkoliikennettä tai julkista liikennettä nopeasti hoitamaan, pystytään poikkeamaan näistä säännöistä. Muutenhan

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

se, että meillä olisi julkisen palvelun liikenne ja ostopalvelusopimus, olisi ennen kaikkea markkinaehtoista toimintaa, ja siinä arvioitaisiin sitten, onko joukkoliikennettä muuten saatavissa siellä lähellä. Eli olisin toivonut, että kokoomus olisi myös perehtynyt tähän oikeasti, koska jos ostopalvelusopimusten ja kokoomuksen mallin mukaan mentäisiin, niin meillä ei silti olisi lentoja tänä kesänä näillä näkymin.

Eräs kokoomuslainen kaupunginvaltuutettu myöskin kirjoitti Twitterissä, että ”mistä lähtien kokoomuslaisuuteen on kuulunut markkinaehtoisuuden vastustaminen, maakuntien tekohengitys ja turhan lentämisen kannattaminen”. Minä en ota kantaa tämän kaupunginvaltuutetun ajatteluun, mutta lähinnä otan kantaa siihen, että kokoomuksen kannattaisi sisällään selvittää nyt, mitä mieltä he ovat tästä asiasta ja mikä malli on paras malli. Nähdäkseni se malli, mitä me valiokunnan mietinnössä olemme esittäneet, on paras malli taakamaan sen, että lentoyhtiöt säilyvät ja niihin päästään kiinni mahdollisimman nopeasti.

Mutta haluaisin vielä, arvoisa puhemies, loppuun todeta perussuomalaisille siitä, kun täällä tänään väitettiin, että hallitus pimittää tietoa euromaiden velanoton määrästä ja takausvastuusta: haluan huomioda, että valtiovarainvaliokunta on toimittanut lisätietopyynnön suurelle valiokunnalle ja olemme myös saaneet EU-ministerivaliokunnasta selvitykset taloudellisista vastuista EU-tason koronatoimissa.

17.06 Katja Hänninen vas: Arvoisa herra puhemies! On tämänkin keskustelun perusteella selvää, että toimivat lentoliikenneyhteydet maakuntiin ja toimivat liikenneyhteydet ylipäätään ovat meille kaikille tärkeitä niin elinkeinoelämän ja työllisyyden kuin saavutettavuuden ja huoltovarmuudenkin näkökulmasta.

Arvoisa puhemies! Vuoden kolmannessa lisätalousarviossa on nyt varattu 171 miljoonaa euroa ravintoloiden tukemiseksi ja työntekijöiden uudelleentyöllistämiseksi. Tuen avulla ravintoloiden toiminta saadaan palautettua nopeasti ennalleen ja alan työllisyys nostettua kriisistä. Tämä on tosiaan tärkeää, sillä meillä ei ole varaa toistaa 90-luvun laman virheitä. Silloin elinkelpoisetkin yritykset menivät nurin samalla kun hyvinvointipalveluita leikattiin. Tästä johtuvan syrjäytymisen kuluja maksetaan vielä tänäkin päivänä sekä inhimillisestä että taloudellisesta näkökulmasta.

Olen ollut iloinen siitä, että tämä hallitus on tämän kriisin aikana keskittynyt ihmisten terveyden, hyvinvoinnin ja toimeentulon turvaamiseen. Tässä lisätalousarviossa panostetaan sekä koronaviruksen vastaisen rokotetutkimuksen että jäljityssovelluksen kehittämiseen, ja tämä varmasti sopii myös oppositiolle.

Arvoisa puhemies! Pelastakaa Lapset ry:n tänään julkaiseman kyselyn tulokset ovat kuitenkin huolestuttavaa luettavaa. Kyselyyn vastasi yli 3 000 lasta, ja useampi kuin joka neljäs koki henkisen hyvinvointinsa poikkeustilanteen vuoksi erittäin huonoksi tai melko huonoksi. Vähävaraisten perheiden lapsista näin koki peräti 43 prosenttia. Tämä on viesti, johon meidän on suhtauduttava erittäin vakavasti. Hallitus on kertonut valmistelevansa seuraavaan lisätalousarvioon lasten ja nuorten omaa tukipakettia. Tämä on erittäin tärkeä aloite, ja nyt olisikin varmistettava yhdessä, että paketista saadaan mahdollisimman laaja ja hyvin kohdennettu.

Suomalaiset opettajat ansaitsevat ison kiitoksen tekemästään valtavasta työstä tänä keväänä. Silti on huomioitava, että Pelastakaa Lapset ry:n kyselyn mukaan etäopetus ja lisääntynyt kotona oleilu vaikuttivat suurimpaan osaan lapsista ja erityisesti vähävaraisten perheiden lapsiin. 75 prosenttia kaikista vastaajista koki, että opinnoissa pärjääminen oli vaikeutunut tai heikentynyt etäopiskelun vuoksi.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

Meidän on nyt kohdennettava lisäresursseja lasten ja perheiden kanssa työtä tekeville viranomaisille, jotta voimme hillitä niitä negatiivisia vaikutuksia, joita tämä poikkeuksellinen kevät lasten ja nuorten elämässä on aiheuttanut. Esimerkiksi neuvolat, päiväkodit, koulut ja nuorisotyöntekijät ovat kaikki tärkeitä tukipilareita yhteiskunnassamme, ja niiden työtä on nyt vahvistettava. Myös kunnille luvattu tukipaketti tulee olemaan hyvinvointipalveluiden turvaamisen kannalta äärimmäisen tärkeä.

17.09 Veronica Rehn-Kivi r: Värderade talman! Vi är fortfarande mitt inne i en världsomspännande pandemi även om det på grund av den kommande sommaren och upphävandet av olika restriktioner kan kännas ljusare och som om det värsta redan är förbi. Så kan det också vara för tillfället, men sakkunniga världen över förutspår att coronaviruset har kommit för att stanna. Finland har hittills klarat av att hantera epidemin på ett föredömligt sätt, men det har kostat oss dyrt. Sjukvårdskostnaderna skjuter i höjden, företagens verksamhet har på många håll satts på is, restaurangerna har förutom take away inte fått fungera alls, många medborgare har mist sina jobb eller är tillåtna och kommunerna är på grund av ökande utgifter och sinande skatteinkomster i stor kris. Den tredje tilläggsbudgeten ger nu finansiellt stöd åt restaurangerna som verkligen behöver det, till Finnair för nästan totalt utebliven flygverksamhet, till EU:s nödfond för att lindra arbetslöshetsrisker och till den viktiga vaccinforskningen och till utvecklandet av en spåringsapp för covid-19.

Arvoisa puhemies! Koronaepidemian takia hallitus on antanut kolmannen lisätalousarvion, joka keskittyy yritysten ja varsinkin ravintoloiden ja Finnairin toiminnan tukemiseen mutta ennen kaikkea tässä tilanteessa tärkeisiin ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin.

Epidemiaa on Suomessa hoidettu esimerkillisen hyvin, mutta rajoitustoimenpiteet ovat aiheuttaneet suurta taloudellista huolta ja vaikeuttaneet yritysten toimintaa monella tavalla. Meillä ei ole varaa toiseen aaltoon. Siksi on todella hienoa ja välttämätöntä, että panostamme tällä esityksellä rokote- ja lääkekehitystutkimukseen ja korotamme Suomen Akatemian myöntövaltuutta 10 miljoonalla eurolla. Rokotteella on keskeinen merkitys epidemian pysäyttämiseksi, mutta on tärkeää, että käyttöön tuleva rokote on sekä turvallinen että tehokas. Siihen voi vielä mennä aikaa ja työtä. Myös rokotteiden saatavuuden varmistaminen maailmanlaajuisesti ja oikeudenmukaisesti on Suomelle oltava itsestäänselvää. Suomen jäsenyys Kansainvälisessä rokoteinstituutissa tukee toivottavasti näitä tavoitteita.

Lisätalousarviossa on myös esitetty 6 miljoonaa euroa covid-19-tartuntojen jäljitysovelluksen valmisteluun, hankintaan ja ylläpitoon. Tämä sovellus on osa hallituksen strategiaa ”testaa, jäljitä, eristä ja hoida” ja antaa mahdollisuuden parempaan ja tehokkaampaan tartuntatapausten jäljittämiseen, mutta sen toimivuus perustuu tietenkin laajaan käyttöön, jotta siitä olisi hyötyä. Siksi on tässäkin asiassa varmistuttava siitä, että sovelluksen käyttö on sen käyttäjälle tietoteknisesti turvallista.

Hallituksen antaman kolmannen lisätalousarvion sisältö on kaiken kaikkiaan todella tervetullut.

17.13 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat aloittaneet puheenjohtajansa Halla-ahon johdolla voimakkaan kritiikin näitä yhteisiä eurooppalaisia toimia kohtaan tässä koronakriisin yhteydessä. Edustaja Halla-aho ei ole täällä paikalla, mutta edustaja Junnila on, ja hänkin tuossa debatin yhteydessä käytti vastaavan puheenvuoron.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

— Tämä minunkin puheenvuoroni on enemmän debatin oloinen, koska en saanut siinä debattipuheenvuorokierroksella puheenvuoroa.

Edustaja Halla-aho totesi, että EU:n ohjauksessa tapahtuva toiminta on luomassa luonnottoman kohtalonyhteyden — hän käytti termiä ”luonnoton kohtalonyhteys”. Eikö tilanne ole, arvoisa puhemies, täsmälleen melkein päinvastoin? Juuri tämä koronaviruksen korostaa sitä luonnollista kohtalonyhteyttä, joka Euroopan mailla on. Euroopan unioni on saanut suvereenia päättäväisyyttä, Suomi on luopunut osasta suvereniteetistaan tässä jaetun suvereniteetin tyypillisessä järjestelmässä, jossa unionin tasolla tehdään lainsäädäntöä, joka koskee meitä. Mutta emme me ole luopuneet suvereniteetista sen vuoksi, että on halukkuutta itsemääräämisoikeuttamme rajoittaa, vaan me olemme luovuttaneet suvereenista päättäväisyydestämme unionin tasolle sen vuoksi, että on olemassa ongelmia, joita me yksinkertaisesti emme voi täällä eduskunnassa, Arkadianmäellä, ratkaista. Miksi? Siksi, että ne ongelmat eivät kunnioita Suomen kansallisia rajoja.

Siinä suhteessa tässä tulee vastaan tämä luonnollinen kohtalonyhteys silloin, kun me puhumme koronasta, koronan kaltaisesta pandemiasta. Me näemme, että koko maailma on itse asiassa tämän kriisin keskellä ja joutuu sen kohtaamaan yhdessä, jolloin nämä eurooppalaiset toimenpiteet — mukaan lukien nämä takuujärjestelyt, joita tässä ollaan nyt tekemässä sekä tämän työllisyysrahaston osalta, Euroopan investointipankkiin tulevan oman rahaston puitteissa, joka menee pk-yrityksille, että myöskin Euroopan vakausmekanismin kautta tapahtuvat muunnellut järjestelyt — ovat kaikki sitä yhteistä eurooppalaista vastuunkantoa, jonka vuoksi me aidosti olemme tuossa unionissa mukana.

Suuri valiokuntahan käsitteli näitä asioita, nyt tätä päätöksenteossa olevaa asiaa, ja otti selkeän kannan, että tässä tätä yhteisvastuullista velkaa ei lisätä. Tässä on myöskin, että budjettisuvereniteettiin ei kosketa Suomen päässä ja — hyvin olennaista — että kukin maa vastaa omasta talouspolitiikastaan. Ne ovat tässä taustalla olemassa, eli siinä suhteessa meidän on helppo asettaa tukemaan näitä järjestelyjä. Se on sitä yhteistä eurooppalaista vastuunkantoa yhteisestä kriisistä, joka koskettaa meitä kaikkia, kriisistä, joka ei kunnioita kansallisia rajoja. Me olemme luonnollisessa kohtalonyhteydessä Euroopassa.

Arvoisa puhemies! Täällä on paljon puhuttu Finnairista, ja en halua sanoa mitään muuta kuin sen, että lentoliikenne on historiallisesti poikkeuksellisessa kriisissä, ehkä historiansa suurimmassa kriisissä. Nämä poikkeukselliset ajat [Puhemies koputtaa] vaativat tietysti myöskin hyvää valmistelua, ja tässä suhteessa meidän täytyy luottaa liikenne- ja viestintäministeriöön ja samoin valtioneuvoston kansliaan näissä valmisteluasioissa, ja sitä luottamusta me tänään osoitamme eduskunnassa.

17.16 Mikko Ollikainen r: Arvoisa puhemies, värderade talman! Vi har nu i vår hand den tredje tilläggsbudgeten som handlar om totalt 832 miljoner euro. Det finns många bra delar i den, men den stora punkten är att stärka Finnairs ekonomi med 700 miljoner euro i nuläget då flygbranschen har det mycket tufft. Många flyg i hela världen står stilla på flygfälten just nu. Detta stöd till Finnair är också viktigt med tanke på självförsörjningen.

En hel del kritik har hörts här i dag kring det faktum att Finnair meddelat att man inte kommer att flyga till fem olika flygfält i sommar. De här regionala flygfälten är viktiga för tillgängligheten, näringslivet och turismen regionalt. Exporten är otroligt viktig för Finland, och flera av de regionala flygfälten är vägen ut i världen för att se till att landet får friska pengar att finansiera välfärdssamhället. Vi talar om ett exportvärde på flera miljarder euro årligen. Finansutskottet har i sitt betänkande poängterat att det är viktigt att man får

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

igång flygtrafiken igen, då flygtrafiken generellt fungerar igen såväl nationellt som globalt. De regionala flygfälten är inte bara viktiga för resor till och från Helsingfors utan även till till exempel Stockholm, men även för privatplan. Det är inte bara en gång som ett privatplan har landat bland annat på flygfältet i Kronoby under åren, och då handlar det om köpare av segelbåtar som exporteras från Jakobstadstrakten ut i världen.

Arvoisa puhemies! Maakuntakentät ovat todella tärkeitä Suomen elinvoimalle. Suuri osa maakuntakenttien matkustajista suuntaa Helsinki-Vantaalta maailmalle. Viennin arvo näistä maakunnista on miljardeja. Mielestäni valtiovarainvaliokunta antaa tässä hyvän mietinnön, ja se pitää tärkeänä, että nämä väliaikaisesti lakkautetut lentoyhteydet palaute-taan lentomatkustamisen alkaessa elpyä. Tätä pitää todella tarkasti seurata, ja olen varma, että hallitus sitä myös tekee. Haluan myös muistuttaa, että hallitusohjelmassa lukee seuraavaa: ”Finavia huolehtii kenttäinfran osalta 3 tunnin saavutettavuustavoitteen toteutumises-ta niillä alueilla, joilla raideliikenne ei turvaa tavoitetta.” Monet lentokentät, joista nyt pu-hutaan, ovat juuri tämän 3 tunnin päässä — junalla kestää vielä kauemmin päästä näille alueille — ja toki kentille lentää myös muita yhtiöitä kuin Finnair.

Så småningom är det dags för den fjärde tilläggsbudgeten. Där kommer ett kommunalt pa-ket, där kommer ett utbildningspaket, men också då ett infrastrukturpaket, och där tycker jag det är viktigt att man nu satsar på att skapa framtidstro kring att asfaltera vägar i fram-tiden. Kommunerna har det mycket kärt, och det ska vi stöda och satsa pengar på sådant där förluster har kommit. — Tack, kitos.

17.19 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Lennot tosiaan ovat olleet Suomessa ja maa-ilmalla hyvin vähissä, koska matkustajamäärät ovat luonnollisesti korona-aikana vähenty-neet ihan huomattavasti. On nähdäkseni ihan normaalia myös Finnairin toiminnan näkö-kulmasta vähentää lentoja siellä, missä liikennettä ei juuri ole. On kai ihan rehellistä tode-ta, että Suomen sisällä matkustaminen voidaan korvata junalla, bussilla, autolla tai toiselta lentokentältä lentämällä näin poikkeusaikana, [Ben Zyskowiec: Mikä hallituksen kanta tä-hän on?] kun liikenteen tarve on hyvin vähäinen. Tässä valiokunnan lausunnossa koroste-taan sitä, että kun liikennemäärät lähtevät kasvamaan, niin täytyy katsoa nämä yhteydet kuntoon silloin. Tämä on hyvä linja. Kokoomuksen esitys siitä, että julkisilla varoilla len-nätettäisiin näitä harvoja matkustajia, hankittaisiin uusia yhteyksiä, lennätettäisiin lähes tyhjiä koneita, on mielestäni huonoa julkisten varojen käyttöä.

Normaaliaikana, johon toivottavasti pian taas pääsemme, toivon kyllä myös, ettei aluei-demme elinvoima olisi kiinni pelkästään lentoyhteyksistä, vaikka varmasti niitäkin monis-sa paikoissa jatkossakin tarvitaan, etenkin pidempien matkojen päässä. Mutta emme kai halua olla täysin riippuvaisia fossiilisesta liikenteestä, jos voimme kehittää myös muita houkuttelevia ja hyviä vaihtoehtoja? Raideyhteyksien parantaminen lisäksi pitkällä tähtäimellä tulevaisuudessa saavutettavuutta, niihin panostaminen kulkee käsi kädessä ilmas-tonsuojelun kanssa, ja ne ovat elinvoiman kannalta todella tärkeitä hankkeita. On kuiten-kin selvää, että Suomi harvaan asuttuna maana ja syrjäisenä maana on riippuvainen lento-yhteyksistä, kun liikkuminen maailmalla elpyy. Silti ilmastonmuutoksen torjunnan nimis-sä meidän on pakko kehittää myös muita, vaihtoehtoisia tapoja kulkea. Suomi ei ole saari, toisin kuin moni tässä salissa tuntuu sanovan. Täältä pääsee Eurooppaan ja itään ja mo-neen suuntaan myös maata pitkin, ja raideyhteyksiä Eurooppaan tuleekin kehittää.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

Tähän mielenkiintoiseen aluepoliittiseen keskusteluun haluan sanoa myös, että jatkossa toivon, että panostamme yhdessä suuresti koulutukseen ja osaamiseen, sillä se on nähdäkseni parasta aluepolitiikkaa. Kun lisäämme osaamistasoa maakunnissa, alueilla, kaupungeissa ja maaseudulla, me tuemme paikallisia yrityksiä tuottamaan palveluita ja tuotteita maailman ja Suomen, meidän ihmisten, tarpeisiin myös tulevaisuudessa kestäväällä tavalla. Sitä kestäväää kasvua me todellakin Suomessa [Puhemies koputtaa] tarvitsemme myös jatkossa.

17.22 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Valtiovarainvaliokunnalle ensimmäiseksi kiitokset hyvästä työstä.

Tässä on paljon käsitelty nyt tätä kokoomuksen esitystä Finnairin ostopalvelusopimukseksi, ja nostan siihen liittyen muutaman näkökulman.

Entisessä elämässäni toimin Enontekiön kunnan kunnanjohtajana, ja olin tuolloin järjestelmässä tällaista ostopalvelusopimuksella toteutettavaa julkisen palvelun velvoitteeseen perustuvaa liikennettä Enontekiön kuntaan. Tämä ei todellakaan ole mikään sormet napauttamalla tehtävä teko. Ensin valtion tulisi asettaa julkinen palveluvelvoite näille kaikille lentoreiteille, sen jälkeen tulee hakea EU:lta vielä notifiointi tähän, tämän jälkeen tehdä EU:n laajuinen kilpailutus. Lisäksi tarvitaan hyvin todennäköisesti myös muuta vastinrahaa kuin valtion rahaa esimerkiksi alueen kunnilta tai sitten maakunnilta. Pahimmassa tapauksessa tämä ehdotus toteutuessaan olisi kuolemansuudelma näille maakuntakentille, kun lentoliikenne lähtee mahdollisesti jopa yli vuodeksi tilittiin, koska eihän kukaan palautta liikennettä markkinaehtoisesti, jos tietää, että valtio on valmiina investoimaan ostopalvelusopimuksella näihin yhteyksiin. On kuitenkin hyvä, että salissa käsittääkseni, vaikka keinoista on epäselvyyksiä, meillä on yhteinen tahtotila siitä, että kaikki lentoyhteydet ovat tärkeitä ja liikennöinti tuonne maakuntakentille tulee turvata.

Edustaja Pitkolle totean, että käsittääkseni yhteisessä tahtotilassa, jota myös hallitusohjelmaksi kutsutaan, meillä ei ole tarkoitus supistaa lentoliikennettä. Totta kai siihen voidaan mahdollisesti mennä jossakin vaiheessa, kun meillä aidosti on hyvät korvaavat yhteydet, mutta tällä hetkellä esimerkiksi tuota rataa Jäämerelle ei Lappiin kulje, ja Lappi on täysin riippuvainen hyvistä lentoliikenneyhteyksistä.

Itse kyllä katsoisin, että niin järkyttävä kuin tämä kokoomuksen ehdotus on, niin mikäli kokoomus on vastuullinen, se vetää tämän ehdotuksen pois, koska teille on useissa puheenvuoroissa osoitettu, että se on kerta kaikkiaan kelvoton ehdotus. [Timo Heinosen välihuuto] Monille kansalaisille tämä saattaa läpi mennä, mutta se on hyvä, että meillä asiantuntijuutta muualla löytyy, että tällaiseen hullutukseen ei kyllä olla hallituksesta hyppäämässä matkaan.

Kristillisdemokraateilla oli parempaa ajattelua, ja itsekin näkisin, että kyllä omistajapolitiikan osalta voitaisiin käydä sitä keskustelua laajemmin, voisiko valtio pääomistajana pörssiyhtiö Finnairille asettaa tietyllä tapaa strategisen tavoitteen siitä, että lentoliikenne näille maakuntakentille turvataan. Se voisi olla ehkäpä toimiva keino, mutta se on eri keskustelun paikka eikä liity tähän.

Keskustaa on myös syytetty siitä, että olemme jarruttamassa tätä pienpanimoiden tukemista. Keskusta pitää tärkeänä, että hallitus päättää toimista pienpanimoiden tukemiseksi tällä viikolla, ja olen täysin vakuuttunut, että niin hallitus myös tulee tekemään. Sieltä toivon mukaan tulee sitten hyviä uutisia.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

17.25 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Tässä edellä on ollut hyvin ristiriitaisia puheenvuoroja siitä, mikä hallituksen linja on, halutaanko palauttaa kilpailukykyä varmistamalla riittävän nopeat kulkuyhteydet joka puolelle Suomea vai eikö haluta. [Vilhelm Junnilan välihuuto]

Mutta tässä edellä edustaja Kärnän puheenvuorossa oli paljon myös rakentavaa osiota, ja arvostin myös sitä osiota, jossa hieman tarkensit hallituksen linjaa, että se nyt ei ole aivan täysin vihreitten vietävissä, vaikka sellaistaikin on ehkä voinut jostain aiemmin päätellä. Mutta tämä, että edustaja Kärnällä on tosiaan aivan hyvää osaamista tästä kilpailutus työkalusta, pitäisi hallituksen valjastaa kyllä tehokkaammin käyttöön. Edustaja Vehviläinen aiemmin puheenvuorossaan esitti tämän ikään kuin aivan mahdottomana asiana toteuttaa, mutta eihän siitä ole kysymys.

Arvoisa puhemies! Haluan myös sitä tähdentää tässä, että eihän kokoomuskaan esitä kuin ikään kuin tarvittaessa työkalupakkiin tätä ostopalvelukeinoja. On selvää, että tarvitaan se vahva yhteinen tahtotila. Parhaitenhan se toteutuisi sillä tavalla, että eduskunta yhtyy tähän kokoomuksen kantaan. Sen jälkeen sitten Finnaikin halutessaan pystyy vähän tarkemmin tarkastelemaan niitä omia laskelmiaan, joihin ovat ehkä hieman näitä hätiköityjä ulostulojaan sitten perustaneet, sen osalta, että tässä tilanteessa, kun koko kansantalous kohtaa varmaan kaikkien aikojen syvimmän hetkellisen pudotuksen bruttokansantuotteen tasossa, lähdetään kansallisen lentoyhtiön toimesta meidän vientiteollisuutemme kaikkein keskeisimpien seutukuntien yhteyksiä karsimaan, että eivätkö he löydä sitä kannattavuutta näille yhteyksille, varsinkin kun katsovat asiaa hieman pidemmällä aikavälillä koko verkostonsa kannalta, joka teki niistä lennoista aivan tärkeitä osia tähän kokonaisuuteen vielä kolme kuukautta sitten. On selvää, että jos Suomi haluaa nousta tästä laman suosta, johon maailmantalous on tämän pandemiatilanteen vuoksi ajautunut, niin me tarvitsemme koko Suomen tähän mukaan. Ja henkisen kriisinkestävyyden kannalta, sen uudelleenrakennusinnon kannalta, jota nyt tarvitaan joka puolella Suomea, on aivan välttämätöntä, että nämä yhteydet saadaan turvattua. Siksi edelleen kokoomuksen esittämä lausuma on konkreettisin ja paras työkalu tähän keskusteluun, ja siksi edelleen sitä kannatan, vaikka arvostan toki edustaja Kärnän sinänsä rakentavaa puheenvuoroa tässä edellä.

17.28 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Juuri näihin kahteen edelliseen puheenvuoroon on pakko yhtyä siinä mielessä, että edustaja Kärnä oman kokemuksensa perusteella toi sen tosiasian esille, mitä tämä tarkoittaa.

Voin satakuntalaisena sanoa, että ostopalvelusopimuksen myötä olemme erityisessä liemessä ja siellä maakunta maksaa kymmeniä miljoonia euroja. Tähän riskipeliin en kyllä suosittele kenenkään lähtevän. [Mikko Kärnä: Juuri näin!] Se on maakunnille tuleva iso piikki, ja siellä esimerkiksi Porin kaupunki maksaa valtaosan siitä mahdollisuudesta, että Suomen viidenneksi suurin vientiteollisuuden maakunta joutuu itse maksamaan sen, että meillä ei Finnair ottanut sitä hoitaakseen.

Voitte olla varmoja, että me edustaja Koskelan kanssa siinä vaiheessa, kun näitä lentoja palautetaan näille muille maakuntakentille, olemme äänessä täällä, jotta Suomea todellakin tasavertaisesti kohdellaan näitä ratkaisuja tehtäessä. Me tarvitsemme maakuntiin vireää lentotoimintaa, koska se on juuri ulkomaankaupan suhteen erityisen tärkeää. En luettelekaan, kuinka paljon enemmän meillä on vientiteollisuusyrityksiä kuin täällä nyt on jo tuotu esille. Se olisi vähän kornia, ja tuntuisi niin kuin olisi oma kehu pelissä noin satakuntalaisena.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

Mutta eräs asia minua on tässä keskustelussa jäänyt hieman harmittamaan, kun puhutaan tästä lisätalousarviosta, ja se on se kokoomuksen tapa tehdä silkkaa politiikkaa. Olen jotenkin surullinen siitä, että tähän on liitetty myös pienpanimoiden etämyyntioikeus. Kun 110 kansanedustajaa tässä salissa yhteisesti allekirjoitti aloitteen sen lainsäädännön eteenpäinviemisestä, niin yksi näistä puolueista, jotka olivat aktiivisia kirjoittamaan siihen nimensä, repii sitä yhteistä näkemystä siitä, kuinka meidän tulisi tätä asiaa edistää, ja tekee sillä puhtaasti omaa politiikkaa. Mielestäni se ei ollut tahdikasta, ja siitä tulee vähän paha mieli.

Mutta kuten edustaja Saramo täällä toi hyvin esille, niin oikea tapa tässä Finnairin pääomittamisessa on juuri se, että valtio ottaa osansa siitä, kun rahaa annetaan — ei lahjaksi, vaan pääomitetaan. Se on oikea tapa, ja sen pitäisi olla kaiken isomman yritystoiminnan lähtökohtana, että emme vain jaa rahaa helikopterista vaan otamme vastineeksi sitten myös osuuksia yrityksestä.

17.31 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Tässä on nyt helppo yhtyä kaiman, edustaja Myllykosken, sanoihin Satakunnasta ja siihen liittyvistä ongelmista — pieniä tarkennuksia vielä hänen puheenvuoroonsa. Porihan laittaa nyt 3,4 miljoonaa omasta pussistansa tähän lentoyhteyteen, ja siinä käytetään ulkolaista yritystä, unkarilaista yritystä, mikä on mielestäni aivan väärin. Olemmeko me sitten viidenneksi vai neljänneksi suurin vientimaakunta, mutta olemme kuitenkin merkittävä tekijä tässä Suomen kartalla, ja juuri siitäkin syystä allekirjoitan sen, että toivon, että tämä asia saadaan kuntoon, niin että maakunta ei joudu maksamaan ja Porin kaupunki ei joudu maksamaan yksin näistä lennoista ja pidetään tämä yhteys kunnossa jatkossakin.

Mutta sitten palaan tähän lisätalousarvioasiaan. Tämä määrätty tuki ravitsemusyrityksille on vielä talousvaliokunnan korjauksien jälkeenkin aivan liian pieni, se ei tule riittämään. Yrittäjät tarvitsevat hyvityksen lisäksi tukea myös toiminnan ylösajamiseen. Me tiedämme sen, että siellä on nyt kaksi kuukautta ollut hiljaista ja asiakkaita ei ole, ja nyt pikkuhiljaa, sitten kesäkuun alussa, saamme nähdä, kuinka kansa palaa ravitsemusliikkeisiin, ja sitten kun on nämä säädökset vielä, mitkä on asetettu — tämä että puolet pääsee, on 50 prosenttia rajattu asiakasmäärä — niin sehän ei tietenkään myöskään tuo yrittäjille tuloja, joilla kulut katetaan.

Rajoitusten purkaminen ei tuo todellakaan riittävästi asiakkaita. Kiinteitä, juoksevia kuluja tuskin pystytään kattamaan, ja vie aikansa ennen kuin kuluttajien luottamus palautuu. Huomioitavaa on myöskin se, että ravitsemusyrittäjien työtehtävät vain lisääntyvät ravintoloiden jälleen auetessa, kun pitää varmistaa asiakasmäärän pysyminen rajoitusten vaatimalla tasolla ja varmistaa myös hygieniä ja turvallisuus. Onko sitten niin, että pitää myöskin palkata lisää henkilökuntaa, ovelle portsari, joka sitten laskee määrät ja huolehtii siitä? Ravintolahenkilökunta tuskin ehtii siinä työn lomassa valvomaan kaikkea tätä, mitä tarvitsee.

Mitä sitten tulee näihin tukiasioihin, niin Eurostatin mukaan Suomen julkisen talouden takaukset suhteessa kokonaistuotantoon vuonna 2018 olivat EU-maiden korkeimmat. Ja, arvoisa herra puhemies, tässä tuleekin väistämättä se kysymys, pitääkö meidän olla mukana näissä yhteiseurooppalaisissa tukimekanismeissa, ja pahaa pelkään, että nyt vielä keskiviikkona tai viimeistään torstaina on tulossa varsin pitkä paperi, joka saattaa olla vielä yhteisvastuullinen. Olemme nyt jo vastuiden kanssa sellaisessa tilanteessa, että mikään ei enää riitä. Juuri äsken kuuntelin tuossa uutisia ja kuulin, kuinka presidenttimmekin meitä

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

yksiselitteisesti varoitti näistä vaaroista. Ja tietysti, jos hallituksen jäseniä olisi paikalla, mielelläni kysyisin, tämäkö on se meidän tavoitteemme ja tätäkö me haluamme ja emmekö esimerkiksi kuuntele presidentin viisaita sanoja.

17.34 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa, kunnioitettu herra puhemies! Tästä Finnair-asiasta vielä se, että kyllä tässä kokoomuksen lausuman arvostelemisessa ja tekosyiden antamisessa sille, että hallitusrintama aikoo sen täällä kaataa, on esitetty kaikki mahdolliset ja myös mahdottomat argumentit sitä pontta vastaan. Totean vain lyhyesti sen, että jos tässä ongelma on nämä ostopalvelusopimukset, niin siinä ponnessa, jossa edellytetään, että hallitus huolehtii näiden kenttien lentojen jatkumisesta, lausutaan, että ”tarvittaessa ostopalvelusopimuksella”. Jos teillä on parempia keinoja tai hallituksella on parempia keinoja, niin käytetään sitten niitä.

Kun keskusta somessa tälläkin hetkellä ja etukäteen vahvasti puolusti tätä lentoliikenteen jatkamista maakuntiin, vihjasi jopa kovista ehdoista tämän lisäbudjetin käsittelyn yhteyteen, mutta täällä sitten saman asian osalta lammastelevat, niin ehkä hyvä slogan keskustalle seuraaviin eduskuntavaaleihin olisi sellainen, että ”Keskusta — kova somessa”.

Sitten muihin asioihin. Aikaisemmin puheenvuorossani kiitin hallitusta siitä, että tämä itse epidemia on mielestäni onnistuttu hoitamaan erittäin hyvin. Siitä todistavat objektiiviset luvut esimerkiksi tehohoidossa olevien määrästä, sairaalahoidossa olevien määrästä ja myös kuolemien määrästä. Samalla olisi voinut kiittää tietysti oppositiota, koska yhdessä nämä asetettiin, ja ennen kaikkea kiittää Suomen kansaa, joka on näissä oloissa käyttäytynyt hyvin vastuullisesti ja järkevästi.

Yksityiskohdista toki voidaan olla eri mieltä. Se ei liity niinkään tämän epidemian torjumiseen vaan enemmän näihin yksityiskohtiin, kun yhteiskuntaa avataan. Tavoite on yhteinen eli se, että mahdollisimman lähelle nolaa mennään tartunnoissa, kuitenkin samalla huomioiden tarve yhteiskunnan avaamiselle. Mutta se, mistä hallitusta moitin, on muun muassa se, että näissä ravintolarajoituksissa ei olla lähdössä alueelliseen arviointiin. En olisi avaamassa yökerhoja ympäri maan, mutta kyllä voi hyvin perustein kysyä, miksi kaikkialla maassa pitää kahvilat ja lounaspaikat pitää kiinni samojen sääntöjen mukaan tai asiakaspaikkojen määräytyä samojen sääntöjen mukaan kuin täällä Uudellamaalla, missä epidemia on selvästi vielä voimissaan. Odotan hallitukselta myös vielä vahvempaa testaa ja jäljitä -toimintaa.

Lopuksi on pakko todeta, että en ymmärrä, mistä hallitukseen on tullut tämä salailukulttuuri, joka viime päivinä on tullut vahvasti esiin.

17.37 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa herra puhemies! Olen erittäin ilahtunut siitä, että tämän päivän keskustelussa laajasti myös hallituspuolueissa on nostettu esille se tarve, että korkeakoulujen aloituspaikkoja tulee lisätä. Sehän lukee hallitusohjelmassa, mutta siihen ei ole julkisen talouden suunnitelmassa varattu rahoja. Todella monet tahot ovat nostaneet tämän korkeakoulujen aloituspaikkojen lisäämistarpeen esille — yliopistot, ammattikorkeakoulut, opetus- ja kulttuuriministeriön kansliapäällikkö, TEMin kansliapäällikkö, Vihriälän raportissa se nostettiin esille — mutta yksi vain puuttuu: puuttuu hallituksen kanta.

Kun nyt hallituspuolueet ovat esittäneet ja nostaneet esille, että tämä on hyvä esitys, niin toivon, että ehkä harkitsette kokoomuksen lausuman kannattamista. Me olemme esittäneet, että hallitus varaisi korkeakouluille erillisen määrärahan ja toisi esityksen eduskunnan käsiteltäväksi niin, että niitä aloituspaikkoja voitaisiin lisätä jo ensi syksynä. Ainakin

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

toivon, että tämä viesti menee seuraavaan lisätalousarvioon, joka on määrä tuoda eduskuntaan kesäkuussa. Tämä olisi perusteltua myös sen takia, että tämä koronakevät on ollut erittäin rankka nuorille, kun ylioppilaskirjoituksia piti siirtää.

Ja myöskin, kun arvostamani edustaja Zyskowiec nosti esille tämän salailukulttuurin, olisi ollut hyvä, että täällä olisi ollut ministeri paikalla ja kertonut, mistä johtui se, että kun hallitus valmisti rajoitteiden purkamista, Suomen avaamista — mietittiin raveja, huvi-
puistoja ja montaa muuta — niin yliopistot eivät olleet mukana. Olisiko tilanne toinen, jos yliopistojen kanssa olisi tehty yhteistyötä, olisi kerrottu, että Suomea avataan? Silloin ei yliopistojen olisi pitänyt tehdä sitä päätöstä, jolla hakijoiden oikeusturvaa rikottiin ja valintamenettelyä muutettiin kesken yhteishaun. Nythän apulaisoikeusasiamies tätä tutkii. Lisäpaikat eivät tätä korvaa, mutta olisi kohtuullista nuorille, että myös niitä lisäpaikkoja tulisi enemmän.

Mutta sitten tästä salailun kulttuurista. Vaikka ministerit eivät ole paikalla, totean sen, että johtajien tärkein tehtävä on luoda organisaatiokulttuuria, ja avoimuus ei ole ollut pääministeri Marinin johtamisessa vahvuutena. Perustuslakivaliokunta on huomauttanut, että tietoa on saatu liian vähän, oikeuskansleri tutkii asiaa, ja juuri mainitsin tämän hakuasian. Haluaisin kysyä — vaikka täällä ministereitä ei ole, niin ehkä hallituspuolueen jäsenet sen tietävät — mistä esimerkiksi johtui se, että koko tätä koronavirusta johtanut koordinaatio-ryhmä on salannut asiakirjat. Miksi? Miksi ne julkaistiin vasta sitten, kun julkisuuden paine oli todella suuri? Ja onko nyt niin, että näitä suojavarustetietoja edelleen piilotellaan? Miksi? Hallituksen uskottavuudelle olisi välttämätöntä, että tiedettäisiin, mitä ja milloin on hallituksen piirissä tiedetty, jotta voidaan verrata, mitä eduskunnalle ja Suomen kansalle on sanottu.

Puhemies! Sanon tämän siksi, ettemme tekisi rokotteiden hankinnassa samaa virhettä, mitä on tehty suojavarusteiden osalta. Ja siksi on tärkeää, [Puhemies koputtaa] että tähän asiaan saadaan selvyys. Ehkä mahdollisesti kyselytunnilla sitten ministerit ovat paikalla.

17.40 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa herra puhemies! EU on kaavaillut työttömyysriskien hallintaan 100 miljardin euron SURE-nimistä rahastoa. Hallitus antaa tässä lisäbudjetissa siihen 432 miljoonaa erillistakauksena — näin meille ainakin kerrotaan. Totuus on hieman toisenlainen, nimittäin Suomen osuus tästä takausvastuusta on 1,7 miljardia euroa, sillä kolme neljäsosaa kiepautetaan EU-budjetin kautta, ja tästä olisi kyllä hyvä keskustella julkisesti. Siksi perussuomalaiset ovat tehneet muutosehdotuksia, joita kannatan lämpimästi. Viittaan lausumaehdotuksiin 2, 3 ja 10. Pidän myös KD:n ehdotuksesta 32. Suomelle rahastosta ei ole mitään hyötyä, sillä saamme markkinoilta halvempaa luottoa kuin etelän kriisimaat, eikä sovi unohtaa covid-19-rahastoon uppoavaa 370:tä miljoonaa euroa.

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja Koskinen ennusti täällä istunnossa, että Suomen osallistuminen järjestelyyn on promilleluokan riski. Pidän lausuntoa aika vastuuttomana, sillä siihen sisältyy oletus, että jäsenvaltio maksaa lainan sovitusti takaisin, eikä tappiota voi myöskään kattaa sijoitetusta pääomasta. Jos yli 2 000 miljardia velkaa oleva Italia kuitenkin jättää maksamatta, joutuu Suomi pääomittamaan lisää Euroopan vakausmekanismiin. Ei tämä riski ole mitään promilleluokkaa. Jos olisi, saisi Italia markkinoilta yhtä edullisesti lainaa kuin Suomi vielä saa, ja koska ei saa, luodaan tällainen järjestelmä, jossa velasta tulee yhteistä. Suomi siis maksaa muiden maiden velkoja. Tässäkin on riskinsä. Jäsenmaiden valtiovarainministerit muodostavat EVM:ään hallintoneuvoston. Se voi ilman eduskuntaa, ilman hallitusta ja ilman suomalaista veronmaksajaa päättää lisäpääomi-

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

tuksesta. Tämän lisäksi Suomi on jo sijoittanut 1,44 miljardia ja lisäksi sitoutunut vakausmekanismiin 11,14 miljardin euron edestä. Investointipankissa Suomen vastuu on 371 miljoonaa euroa, ja tämän lisäksi Suomen Pankilla on merkittävä määrä joukkolainoja, arvioiden mukaan jopa 10 miljardia euroa. Sitten täällä puuhataan elvytysrahastoa, jossa Suomen osuus on vähintään 8,5 miljardia euroa, mahdollisesti vielä tätäkin enemmän. — Ei, ei tämä riski ole mikään promilleluonteinen. Se on ihan konkreettinen, kuten nämä luvut tässä.

Edustaja Kiljunen sanoi, että jäsenmaat ovat edelleen taloudestaan vastuussa. Miten tämä vastuu käytännössä toteutuu, kun riskejä ja vastuita siirretään jatkuvasti muiden maiden, kuten pienen Suomen, vastuulle? Miten voi samaan aikaan puhua jäsenmaiden omasta vastuusta, kun veloista kuitenkin tehdään yhteisiä?

Arvoisa puhemies! Pitääkö olla huolissaan? Kyllä pitää, ja mitä tulee tähän maakuntien tilanteeseen, niin kohta nähdään, miten keskusta äänestää. Veikkaan, että samalla tavalla kuin vihreät eli kyliä, kotiseutuja ja maaseudun elinvoimaisuutta vastaan.

17.44 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tässä lisätalousarviossa on reagoitu niihin todellisiin uhkatilanteisiin, mitä tämä koronavirus on Suomelle ja suomalaisille tuonut eteen. Kuuntelin näitä puheenvuoroja omassa työhuoneessani, ja kun edustaja Heinonen käytti puheenvuoron, niin se oli kyllä niin maaseutuystävällinen, että piti ihan silmänurkkaa kuivata, kun edustaja Heinonen oli kerrankin tullut maaseudun puolelle. [Antti Kurvinen: Hoskonen viesti menee perille! — Timo Heinonen: Miten niin kerrankin?] Siitä kiitän edustaja Heinosta lämpimästi. [Timo Heinonen: Maakunnan mies olen aina ollut!]

Arvoisa puhemies! Ihmettelen vain sitä, kun kokoomuksella välillä tuntuu sitä rahaa olevan sinne sun tänne kylvämiseen asti ja seuraavana päivänä esitetään, että nyt on leikattava ja rajusti, ja sitten varoitetaan vielä, että ollaan konkurssia kohti menossa. Koettakaa nyt jonnain päivänä löytää tuosta puheesta joku linja, mitä te oikeasti haluatte. [Antti Kurvinen: Hyvä huomio!]

Toinen juttu: Kun edustaja Kurvinen käytti puheenvuoron tuossa tämän keskustelun alkuvaiheessa näistä Euroopan unionin rahankäytön rajoituksista, jotka liittyvät vapaan kilpailun sääntöihin, niin nämähän oli edustaja Heinosen puheessa ja monessa muussa kokoomuspuheenvuorossa unohdettu. Ihmettelen suuresti, kun tähän olette markkinatalouden suurin kannattaja tässä maassa ihan aina olleet, [Timo Heinonen: Ei! — Välihuutoja] vaatimalla vaatineet, että kilpailun tulee toimia.

Arvoisa puhemies! Tämä meteli osoittaa, että viestini on oikea. Se koira älähtää, johon kalikka kalahtaa. Näinhän on tapahtunut tässä asiassa. [Naurua] Toivon, että kokoomus tässä asiassa vihdoinkin ottaisi järjen käteen. Rahan kylväminen ja sääntöjen rikkominen... Kuten edustaja Myllykoski omassa puheenvuorossaan hyvin totesi, mitä on tapahtunut Porissa, kun tätä rahaa on sinne annettu lentoliikenteen tukemiseen, ja mikä on lopputulema ollut — edustaja Myllykosken puheenvuoro kuvasi sen tilanteen erinomaisesti — niin tätkö kokoomus haluaa? Suuresti kyllä ihmettelen, mutta pitää sitä tälläkin iällä aina joskus yllättyä.

Mitä tulee ravitsemisliikkeiden tukemiseen, se on ihan hyvässä mallissa. Lausunnot on ainakin talousvaliokunnassa annettu, ja varmaan tänne tulevat sitten ne rajoitukset, miten niitä hoidetaan. Keskustan kantahan näissä asioissa on ollut aina kirkas kuin keväinen päivä: Alueelliset erot on aina huomioitava kaikissa asioissa. Ei voida soveltaa Helsingin

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

sääntöjä jonnekin Utsjoelle tai päinvastoin. Suomi on iso maa, ja se pitää ehdottomasti huomioda, eikä niin, että mennään laput silmillä ja katsotaan, miten kävi. Joka tapauksessa viruksentorjuntakeinot Suomessa ovat onnistuneet ja olemme hyvässä tilanteessa. Jos joku ei puhettani usko, niin kannattaa tutustua vaikka Ruotsin tapahtumiin, mitä siellä on tapahtunut.

Ja lopuksi, arvoisa puhemies, vielä tästä rahoituksesta sen verran, että nyt kun Euroopan unionista tulee lähiaikoina semmoinen tsunami erilaisia rahoitusesityksiä, takausesityksiä sun muita esityksiä, jotka nimenomaan tulevana viikkoina ja tulevana kuukausina koskevat Suomen budjettisuvereniteettia, meidän unionin kanssa tekemäämme perussopimusta, joka on sovellettavaa oikeutta sellaisenaan, niin jos joku kuvittelee, että tässä maassa mennään sellaiseen menettelyyn, että me avaamme kukkaromme eurooppalaisille, pelastetaan tuo pankki ja tuo pankki, niin ei käy. Suomen pitää noudattaa perussopimusta ja omaa budjettisuvereniteettiaan, kuten perustuslaki edellyttää. Kaikki muu puhe on turhaa markkina-puhetta, ja toivon, että vastuuta kannetaan eduskunnassa ihan oikeasti.

17.47 Hanna Huttunen kesk: Arvoisa puhemies! Väkeviä sanoja kollega Hoskoselta.

Itse olen täällä maakuntien edustajana — kaikki tulemme jostain maakunnasta — ja täytyy sanoa, että kyllä nämä Finnairin päätökset tulivat totaalisenä sokkina ainakin tuonne meille Pohjois-Karjalaan ja muillekin viidelle alueelle, mihin nämä lakkautukset vaikuttasivat. Se oli sokki sitä varten, että vaikka kansanedustajana olen vasta ensimmäistä kautta, niin kahdeksan vuotta olen ollut maakuntaliiton puolesta tekemässä edunvalvontaa ja tämä tuli täysin puun takaa, täysin yllätyksenä. Siellä edunvalvonnassa on koko ajan ollut semmoisena kultaisena kärkenä se, että me menemme markkinaehtoisesti, lennämme sinisillä siivillä, sinivalkoisin siivin, Finnairin siivillä, ja olemme pyrkineet karttamaankin sanaa ostopalvelu, koska tiedostamme kaikki ne asiat, mitä täällä salissa on puhuttu ostopalvelun haasteista.

Edustaja Autolle vielä oikaisen — olin kyllä kuulemassa sen itsekkin — että täällä edustaja Vehviläinen ei sanonut, että se ostopalvelu on mahdoton, vaan hän totesi edustaja Kärnän ja monen muun tavoin, miten haasteellinen ja hankala se on toteuttaa ja miten hidas se on toteuttaa.

Itse asiassa samaa viestiä olen saanut nytten kuin moni muukin edustaja sieltä maakunnista, että älkää nyt vain pitkällä tikullakaan menkö siihen ostopalveluun, koska se olisi sen jälkeen varma niitti, että kaupalliset lennot eivät tule enää takaisin maakuntiin, ja se on aito pelkotila siellä alueilla. Ja itse näen kyllä aika huonona neuvottelukonstina sen, että tämä sali lähettäisi Finnairille viestin, että okei, jos ette halua toteuttaa niitä markkinaehtoisia lentoja, niin me sitten kyllä tullaan ja ostetaan. Ehkä kotikatsomoissa olisi aika helppo kuvitellakin näin, että hallitus tekee vain päätöksen ja sitten annetaan rahatukku ja joku tulee lentämään, mutta se asia ei vain toimi näin. Valitettavasti se tahtoo olla niin, että kun on joku tällainen tilapäinen asia, niin se jää monesti pysyväksi, ja tässä tapauksessa se tulisi jäämään pysyvästi vaikeaksi ja pysyvästi epävarmaksi.

Minun mielestäni ainoa tapa on nytten vaikuttaa sen omistajaohjauksen kautta, ja kuten täältäkin on jo lähtenyt tästä lausuntoja, nämä lennot on pystyttävä säilyttämään ja palauttamaan samaan tilanteeseen, mikä oli ennen korona. Tästä meidän tulee pitää kiinni.

Ja kyllä täytyy valitettavasti todeta, että oppositiopolitiikka on tullut takaisin tänne saliin. Tämä alkaa olla just sellaista, että oiotaan mutkia ja tehdään mustaa valkoiseksi ja ha-

lutaan näyttää, että asiat ovat yksinkertaisia, mutta sitä ne eivät välttämättä aina ole, kuten ei tämäkään asia.

17.49 Markku Eestilä kok: Arvoisa puheenjohtaja! Entinen liikenneministeri Vehviläinen Pohjois-Karjalasta... [Puhemies: Tuo oli sinnepäin!] — Anteeksi: arvoisa puhemies! — Liikenneministeri Vehviläinen aikanaan — tai ainakin hän on ministerinä ollut — käytti puheenvuoron, jossa hän totesi, että EU ei salli tehdä tämmöisiä ostosopimuksia, että ne vievät ainakin vuoden aikaa, ja kysyi, että voiko kokoomus selittää — ja osoitti vielä minulle tämän kysymyksen — miten tämä on mahdollista. Ja tietysti on vähän vaikeaa, kun ihminen on toiminut pitkään ministerinä, mennä noin vain niitä esittämään, mutta minä näkisin, että tässä on nyt tietynnäköinen valintatilanne: edustaja Vehviläisellä on aluepolitiikan kovan ytimen eli liikenneyhteyksien valinta toisessa vaakakupissa, eli nämä maakuntalentoesemat ja Finnairin operointi sinne, ja toisessa vaakakupissa on usko, vahva usko, EU:hun ja sinnepäin kumartaminen. [Antti Kurvisen välihuuto] Ja tämä on nyt kyllä — ihan oikeasti tämä on, edustaja Kurvinen, ryhmän johtaja — vakava kysymys. Jos me oikeasti täällä luulemme, että joka asia myös poikkeusaikana pitää aina kysyä EU:sta, niin voisiko joku mennä nyt... [Välihuutoja] Minä en tiedä, kuinka monta kertaa päivässä kansanedustaja Vehviläinen kumartaa Brysseliin päin, mutta voisiko joku koputtaa olkapäähän, esimerkiksi ryhmäjohtaja Kurvinen, että on olemassa asetus lentoliikenteen harjoittamisesta ja yhteisistä säännöistä ja siellä on artikkelit 16 ja 17, joissa todetaan, että jos hankinnan kesto on enintään seitsemän kuukautta, niin tällöin jäsenvaltio voi toimia suoravii- vaisemmin ja nopeammin. Onko se juuri näin, katsokaa se näistä artikloista 16 ja 17. Älkää heti ottako sitä asennetta, että ei voi tehdä näin edes poikkeusaikana, kun EU kieltää. Tämöinen EU-usko on ihan käsittämätöntä. [Jussi Halla-aho: Kyllä!] Te olette entinen aluepolitiikan suurpuolue, mutta tuolla tyylillä, millä te näitä hoidatte, te olette kyllä entinen aluepolitiikan suurpuolue.

Ja mitä vielä tulee tähän, voiko tämmöistä ostopalvelusopimusta tehdä, niin eihän kokoomus ole esittänyt, että se pitää tehdä, vaan että tarvittaessa otetaan käyttöön ja nimenomaan poikkeusaikana ja lyhyenä aikana. Ja ennen kuin edustaja Vehviläinen teki tämän näykkäyskysymyksen minua kohtaan, niin hän ei kuunnellut minun ensimmäistä puheenvuoroani, jossa totesin, että poikkeusaikana ei päätetä Finnairin normaalilennoista, ja puolustin omassa puheenvuorossani maakuntalentokenttiä ja Finnairin lentoja. Että ei ole kukaan tarkoituksella menemässäkään normaaliaikana tekemään ostopalvelusopimuksia. Minä ymmärrän täysin, miten tuhoisia ne ovat ja mitenkä budjetissa sitten joka vuosi täällä riidellään, mikä kenttä lakkautetaan. Siihen ei pidä mennä.

17.52 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Arkkiatri Risto Pelkonen totesi viisaasti eilen Kultaranta-keskusteluissa, että jokainen pysähdys muuttaa maailmaa, antaa mahdollisuuden etsiä uusia ja unohtuneita uria.

On hienoa, että täällä eduskunnassa on alettu laajasti puhua aluepolitiikkaa. Haluamme lentää maakuntiin sinivalkoisin siivin.

Edustaja Zyskowicz nimitti meitä keskustalaisia lammastelijoiksi. Vanhana lampaan- kasvattajana totean, että lammas on hieno yhteisöllinen eläin. Se on utelias ja aktiivinen, [Timo Heinonen: Totta kai!] se on valpas, ja se seuraa koko ajan ympäristöään. Se seisoo suorin jaloin ja selkä suorana. Niin me nyt teemme, seisomme selkä suorana. Meidän tulee panostaa koko Suomen elinvoimaan ja kukoistamiseen unohtamatta ihmistä.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

Pelastakaa Lapset -järjestön Lapsen ääni -raportin mukaan useampi kuin joka neljäs lapsi kokee henkisen hyvinvointinsa erittäin huonoksi tai melko huonoksi koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi — myös edustaja Hänninen viittasi ansiokkaasti tähän raporttiin. Erityisen haastavaan asemaan ovat joutuneet vähävaraisten perheiden lapset. Heistä suuri osa on muun muassa huolissaan perheensä toimeentulosta ja tuen tarpeesta. Vähävaraisten perheiden lapset kertovat muita useammin myös haasteista koulunkäynnissä sekä perheen tuen tarpeen lisääntymisestä. Lapsia huolestuttaa muun muassa epidemian aiheuttamat talousvaikeudet. Joka viides lapsi koki perheensä toimeentulon heikentyneen poikkeusolojen vuoksi. 22 prosenttia oli huolissaan toimeentulosta — se ei ole lasten tehtävä. Vähävaraisten perheiden lapsista perheen toimeentulosta oli huolissaan yli puolet, peräti 57 prosenttia — se ei ole lasten tehtävä.

Kiitos hallitukselle, että on lähdetty monin tavoin ratkomaan samalla kertaa tätä terveydellistä, taloudellista, sosiaalista ja yhteiskunnallista kriisiä. Moni tämän lisätalousarvion ratkaisu helpottaa yritysten ja työllisyyden tukemisen kautta epäsuorasti myös perheiden hyvinvointia. Kun katsomme tästä kolmannelta lisätalousarviosta seuraavaan, toivon, että tähän vastaa osaltaan valmisteilla oleva lasten ja nuorten tukipaketti: otetaan siinä vähävaraiset ja köyhät perheet huomioon. Sivistysvaltio huolehtii myös kaikkein heikoimmista jäsenistään.

Arkkiatri Pelkonen sanoi eilen vielä: ”Tulevaisuus on avoin. Kun yksi ovi sulkeutuu, tuhat muuta avautuu.” Nyt meidän tulee vastuullisesti [Puhemies koputtaa] avata oikeita ovia.

17.55 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Tämä lisätalousarvio mahdollistaa monia yhteiskuntamme ja EU:n kantokyvyn kannalta välttämättömiä tukia koronaviruksesta selviämiseksi. Näiden tukien tehtävänä on pelastaa työpaikkoja ja turvata ihmisten toimeentuloa. On tärkeää, että ravintoloiden tukipaketti vihdoin saatiin aikaan ja että tukea osoitetaan nyt ravintoloille ja ravintola-alalle niin kiinteisiin kuluihin kuin ihmisten uudelleentyöllistämiseen.

Arvoisa puhemies! Koronaepidemia ei ole ohi, vaikka tilanne on nyt saatu Suomessa onneksi hyvin hallintaan. On tärkeää, että tämän lisätalousarvion myötä tuemme rokote- ja lääkekehitystutkimusta sekä jäljitysovelluksen hankintaa, käyttöönottoa ja ylläpitoa. Rokote ja tämä tehokas tartuntojen jäljitys ovat edellytys sille, että saamme koronaepidemian tukahdutettua ja pääsemme edelleen purkamaan rajoituksia hallitusti.

Arvoisa puhemies! Kuntien talouteen tämä lisätalousarvio ei vielä tuo helpotusta. Kesäkuussa annettava neljäs lisätalousarvio tulee todella tarpeeseen. Tämänhetkisten arvioiden mukaan koronavirusi heikentää kuntataloutta jopa 2 miljardilla eurolla tänä vuonna. Täällä on paljon puhuttu maakunnista. Nostan esiin Uudenmaan maakunnan, jonka kunnille koronasta aiheutuneiden negatiivisten talousvaikutusten arvioidaan olevan liki 900 miljoonaa euroa. Valtiovarainvaliokunta painotti mietinnössään toisesta lisätalousarviosta, että kuntia on tuettava tavalla, joka kohdistuu nimenomaan koronasta aiheutuviin kustannuksiin sekä verotulojen menetyksiin. Näin on todella toimittava.

Arvoisa puhemies! Tämä lisätalousarvio on tärkeä koronasta elpymisen polulla, mutta seuraavaksi on keskityttävä Suomen talouden kestäväan elvyttämiseen. Kuten monet asiantuntijatkin ovat hallituksen ohella todenneet, toimet on nyt valittava siten, että ne vauhdittavat Suomen siirtymää kohti hiilineutraalia kiertotaloutta ja ehkäisevät luonnon moni-

muotoisuuden heikkenemistä. Myös johtavat taloustieteilijät vahvistavat, että kestävä elvytys on talouden kannalta tehokkain tie toipumiseen.

Näiden elvytyspakettien rakentamiseen on otettava myös kunnat mukaan. Haluan tässä nostaa esiin valtion ja suurten kaupunkien välisen väliset MAL-sopimukset, joilla voidaan vauhdittaa kohtuuhintaista asuntorakentamista sekä kaupunkien kestävästi liikkumisen hankkeita, kuten raiteita ja pyöräteitä. Nämä ovat elvytyspaketin keskeisiä rakennuspalikoita, jotka vahvistavat osaltaan kaupunkien elinvoimaa, juuri niiden kaupunkien, joiden taloutta palvelutyöpaikkojen ahdinko nyt erityisesti kurittaa.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että elvytystoimet toteutetaan ekologisesti ja sosiaalisesti kestävällä tavalla niin, että kaikki pysyvät mukana. Koulutukseen panostamisella on tässä suuri merkitys. Tämäkin asia jää nyt osin ratkottavaksi seuraavaan lisätalousarvioon.

Kiitän tässä edustaja Kinnusta erittäin hyvästä puheenvuorosta koskien lasten hyvinvointia, juuri julkaistua raporttia. Tähän asiaan meidän on todella kiinnitettävä huomiota. — Kiitos.

17.58 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! On varmasti totta, että tässä kriisissä on jouduttu antamaan valtavasti velkarahaa eri puolilla maapalloa ja markkinatalous ei ole pystynyt kohtaamaan tätä kriisiä ilman tukea ja apua. Jos tätä joku ei ole tässä salissa ymmärtänyt, niin kannattaa avata silmät ja todeta ja myöntää se rehellisesti, että ei markkinatalous [Antti Kurvisen välihuuto] ole pystynyt reagoimaan tämäntyyppiseen tilanteeseen — ei Suomessa, ei Euroopassa missään maassa, ei Amerikassa, ei missään, vaan tämä on tarvinnut valtavasti apua, ja niin tarvitaan tälläkin hetkellä.

Keskusta ei ole kyllä koskaan ollut näin onneton maakuntien puolustamisessa — edustaja Kinnunen, te seisotte selkä suorana vasemmistohallituksen tukena mutta samaan aikaan maakuntakenttiä vastaan. Perusteluissa te kyllä yhdessä lauseessa tuotte esille huolen näistä kentistä. Onko se sitten tömäkkää lähinnä sivulauseessa todeta, että toivottavasti nämä lentovuorot joskus palaavat ja hallitus ”pitää tärkeänä”? Olisitte edes edellyttäneet tai olisitte tehneet lausuman siitä, että näin pitää toimia, mutta tämä oli sitä keskustalaista tömäkkyyttä, että ”pidetään tärkeänä”, että toivottavasti ne joskus sitten palaavat.

Keskisuomalaisessa kirjoitetaan edustaja Honkosesta: ”Honkonen luottaa siihen, että lennot voidaan turvata jatkossakin niin sanotulla hiljaisella sopimuksella.” Keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtaja, edustaja Kurvinen, te olette koulutukseltanne juristi, ja kysyisin, mitä tarkoittaa tämä Sanna Marinin hallituksen hiljainen sopimus, johon keskustan varapuheenjohtaja Honkonen viittaa. Onko osakeyhtiölain mukaista tehdä tällaisia hiljaisia sopimuksia, ja kerrotaanko muille osakkeenomistajille, että olette tehneet tällaisia hiljaisia sopimuksia joistain vuoroista? Ja olisi varmasti avoimuuden nimissä hyvä tietää, mitkä ovat niitä hiljaisella sopimuksella Sanna Marinin hallituksen toimesta tehtyjä vuoroja, joita Finnair nyt on pakotettu lentämään. Toivomme tähän vastausta. Hallitus on viestinnällisiksi arvoikseen sanonut luotettavuuden, avoimuuden, selkeyden, vuorovaikutteisuuden ja rohkeuden. Mihin pörssiyhtiö Finnairin hiljainen sopimus näistä, edustaja Kurvinen, teidän mielestänne sopii? Ennen muuta se on tyhmänrohkeutta, [Puhemies koputtaa] jos te oikeasti tämäntyyppisiä olette tehneet.

Arvoisa puhemies! Kokoomuksen ponnassa todetaan, että ”tarvittaessa ostopalveluna”. [Puhemies: Aika!] Hallitus voi käyttää muutakin keinoa, ja me tuemme sitäkin, että nämä maakuntavuorot tulevat.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

Arvoisa puhemies! Aivan loppuun totean niin, [Puhemies: Aika!] että olen käytännössä varma, että te, keskusta, tulette vielä tässä salissa tukemaan ja kannattamaan lentovuorojen ostopalveluita, että ne jatkossa siellä voidaan turvata. [Aki Lindén: Kaikkihan me niitä lopulta kannatetaan!]

18.02 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Jos nyt, kun nyt lentoliikenteestä keskustellaan, sallitaan vähän käyttää myös kielikuvia tuolta lentoliikenteestä: Aina ennen lennon lähtöä luetaan turvallisuusohjeet, joissa muistutetaan siitä, että mikäli ilmanpaine lennolla yllättäen laskee, ilmestyvät happinaamarit automaattisesti sieltä yläpaneelistä jokaisen matkustajan eteen, ja on erittäin tärkeää, että happinaamari asetetaan ensin omille kasvoille, ennen kuin autetaan muita matkustajia. Ja tämä kyllä nyt pätee myös tähän EU:n selän taakse menoon siinä, että nyt ei sitten voitaisi käyttää koko sitä työkalupakkia, joka olisi hyvä ottaa käyttöön, että nämä Suomen kilpailukyvyille ja maakuntien elinvoimalle aivan välttämättömät yhteydet saadaan käyttöön. EU nimenomaan kannustaa jäsenmaita selviytymään tästä tilanteesta, jonka tämä globaali pandemia on meille aiheuttanut.

Mutta, arvoisa puheenjohtaja, sitä haluan vielä korostaa, että myös tämä ostoliikenne on siis tarvittaessa yhtenä työkaluna siellä käytettävissä.

Arvoisa puhemies! Tässä keskustelun kuluessa on tietysti käytetty monia puheenvuoroja, mutta kyllä kieltämättä kaikkein rujointa kieltä on saanut kuulla punavihreän hallitusrintaman suunnalta, kun esimerkiksi — ymmärtääkseni hän toimi aivan vasemmistoliiton varapuheenjohtajana — edustaja Saramo totesi, että olisi edullisempaa ajaa taksilla matkustajat maakuntiin kuin toteuttaa tämä kokoomuksen malli. Se on minusta kyllä todella ikävä viesti vaikkapa sinne Kemi-Tornioon, jos nyt ajatellaan, että sinne on tulossa esimerkiksi Metsä Groupin miljardi-investointi nimenomaan biojalostukseen. Ja kun saadaan näitä investointeja Suomeen, missä biojalostuksella suomalaisesta kestävästi tuotetusta raaka-aineesta tehdään tuotteita maailmalle, niin silloin tehdään niitä ekotekoja, joilla oikeasti maailma pelastuu, ei sillä, että jätetään se kotimaanlento lentämättä. Tai on se esimerkiksi rujo viesti Tornion terästehtaan työntekijöille, joka sattuu työpaikkana olemaan itse asiassa maailman suurin raudankierrätyslaitos. Sinne tulee maailmalta romurautaa, joka sitten Torniossa jalostetaan maailman hienoimmaksi ruostumattomaksi teräkseksi — se on maailman suurin kierrätyslaitos. Tämäkö on sitten Suomen punavihreän hallituksen viesti sellaiselle työntekijälle, joka tarvitsee sitä lentoyhteyttä oman työnsä hoitamiseen globaalissa konsernissa, että joo, on halvempaa ajaa teidät Vantaalta taksilla sinne kuin toteuttaa tämä kokoomuksen esittämä ratkaisu? Eli kieltämättä on kyllä aika lailla kovat terveiset nyt hallituksen edustajalta [Aki Lindén: Ei siitä ollut kyse! — Johannes Koskinen: Se koski Uudenmaan maakuntaa!] maakuntien ihmisille.

18.05 Ari Koponen ps: Arvoisa herra puhemies! Budjetissa varataan 700 miljoonaa euroa Finnairin pääomittamiseen. Samaan aikaan valtionyhtiö on kertonut uusista lisälomautuksista ja kaukoreittien avaamisesta, mutta ulkomaalaisella työvoimalla. Tämä on erittäin huolestuttava signaali. Hakiessaan valtion tukea suomalaisen lentoyhtiön elinvoimaisuudelle Finnair samanaikaisesti ulkoistaa työtä Suomen ulkopuolelle.

Nyt kun keskustelussa on väläytelty ostopalveluja kotimaan lentoliikenteen turvaamiseksi, on ensisijaisen tärkeää, että työ tehdään suomalaisella työvoimalla ja mieluiten suomalaisen yhtiön toimesta. Vastuullisesti toimiva kansallinen lentoyhtiö on Suomen etu niin huoltovarmuuden, liiketoiminnan kuin matkailun kannalta. Valtionyhtiöillä pitäisi olla ko-

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

rotettu yhteiskuntavastuu, ja tämä korostuu entisestään tilanteessa, jossa se saa erinäisiä tukia valtiolta selvittääkseen koronaviruksen.

Matkustamohenkilökunnan lisäksi myös esimerkiksi Finnairin tekniikka ulkoistettiin kustannussyistä suurilta osin. Miten tämä vaikuttaa huoltovarmuuteen? Kaikki koneiden raskashuollot tehdään ympäri maailmaa siellä, mistä halvimalla saadaan. Jos Suomi kohtaa uudelleen koronan kaltaisen kriisin, jossa meidän pitäisi pärjätä omillamme, niin koneet jäisivät nopeasti maahan, kun osaamista ei ole enää tarpeeksi raskaskonehuoltoihin.

Vaikka pörssiyhtiönä Finnair tekee itsenäisesti päätöksiä, tulee valtion omistajana ilmaista tahtotilansa ja vaatia tuensaannin ehtoina vastuullisempaa toimintaa.

18.06 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Eestilä kaipasi tuossa omassa puheenvuorossaan lisäselvyyksiä, ja minä selvennän nyt: Suomi ei voi tehdä ostopalvelusopimusta suoraan Finnairin kanssa, kuten kokoomus tässä ponnessaan esittää. Se ei vaan voi. EU ei ole muuttanut valtiotukisäädöksiä tältä osalta. Mikäli tällaista ostopalvelusopimusta alettaisiin tekemään — alettaisiin asettamaan niitä julkisia palveluvelvoitteita eri reiteille — niin se olisi silloin avoin kilpailutus. Tällöin tämä teidän sananne ”tarvittaessa” itse asiassa avaa piikin myös monikansallisille halpalentoyhtiöille, ja ihmettelen, miksi olette sitten niitä valmiita tukemaan ettekä meidän sinivalkoisia siipiä.

Edustaja Zyskiewicz otti omassa puheenvuorossaan esille ja esitti, että keskusta voisi ottaa seuraavissa vaaleissa sloganiksi ”Keskusta — kova somessa”. Kiitos tunnustuksesta, niin me olemme. Kokoomus on jäämässä siellä aivan jalkoihin. Mutta tässä jos aletaan kaverille esitteleämään sloganeita, niin teillä voisi olla ”Kokoomus — kova spinnauksessa”, [Naurua — Antti Kurvinen: Ja populismissa!] sillä sitä tämä teidän ostopalvelusopimuksenne nyt on. Ja jos te olette vastuullisia — toistan tämän vetoamuksen — niin vielä vedätte pois tämän esityksenne, koska sille ei kyllä ole mitään oikeudellisia perusteita. Ylipäätään nämä teidän lääkkeenne koronaongelmiin ovat tällaisia trumppeimaisia lääkkeitä. Te haluatte juottaa maakunnille puhdistusainetta ja toivoa, että se jollain tavalla toimisi. Mutta, hyvät ystävät, ei se toimi. Kuolinkellot soisivat maakuntien lentoliikenteelle tällä teidän mallilla.

18.08 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kun edellisessä varsinaisessa puheenvuorossani otin kantaa vain tähän Finnairin pääomittamiseen, niin nyt sitten käsittelemme hiukan tätä lisätalousarviota laajemminkin.

Ensinnäkin tässä isona asiana — varmasti käytännössä suomalaisille isompana asiana kuin tämä sinänsä kiinnostava ja arvokas lentoliikennekeskustelu — on se, että tässä lisätalousarviossa on nyt sitten sisällä tämä niin sanottu ravintolatuki ja ravintolayrittäjien tuki. Haluan kyllä kiittää talousvaliokuntaa ja valtiovarainvaliokuntaa — erityisesti niiden maltillisia ja kokoavia hallituspuolueiden jäseniä mutta kyllä sitten myöskin oppositiota siellä mukana — että siellä on päätetty korottaa tätä ravintolatuen määrää, niin että se on nyt 171 miljoonaa, kun esitys oli alun perin 123 miljoonaa, eli jonkin verran nostettiin tätä ravintolatuen määrää.

Puhemies! Haluan nyt sanoa tästä EU-politiikasta, kun sitäkin on täällä sivuttu muutenkin kuin lentämisen osalta — näitä koronatukimekanismeja, EU:n taloudellista tukea on sivuttu — ja kun täällähan tulee nyt näitä mekanismeja: on tämä SURE, tämä työttömyysriskimekanismi, ja on EVM:n osalta ratkaisuja. Haluan nyt korostaa sitä, että keskustan linja ja myös hallituksen linja on se, että missään oloissa nämä tukimekanismit eivät saa olla

sellaisia, että ne muuttavat Euroopan unionin joksikin tulonjakounioksi. On aivan välttämätöntä, että jokainen jäsenvaltio oman parlamenttinsa ja hallituksensa kautta hoitaa talouttaan itse. Mitään velkaunionia, yhteisiä bondeja ei voida hyväksyä, ja kaikista tärkein asia tietysti, puhemies, on se, että vaikka EVM:llä on neuvostoja ja mitä hiippakuntia siellä onkaan, niin tämän eduskunnan istuntosalin täytyy aina olla se, joka käyttää budjettivaltaa Suomessa meidän valtiosääntömme mukaisesti.

Mutta sitten, puhemies, kun tämä keskustelu maakuntakentistä pyörii nyt, täytyy nyt sanoa, että minä toivon, että kokoomus, jonka kanssa olen paikallispolitiikassakin tehnyt yhteistyötä koko poliittisen urani, lähtisi sellaisesta trumppilaisuudesta pois ja saisi vähän nyt sitä laukkaa ja vauhkootumista pienemmäksi. Erityisesti edustajilla Autto ja Eestilä ja Heinonen, joita arvostan korkealle, menevät nämä heidän omat puheensa kyllä aika överiksi. Mietityttää vain tuo Eestilänkin puhe, kun hän puhuu EU:n edessä pyörimisestä. Minusta tuntuu, että kokoomus on aina sanonut, että EU on joku arvovalinta teille ja se on itseisarvo, että tehdään EU:sta vaikka minkälainen federalistinen valtio tahansa. [Sari Sarkomaa: Ohhoh!] Tuntuu siltä nyt, että kokoomus on tällä hetkellä opposition populistisin puolue — kiitos siitä muille oppositiopuolueille, että ette ole näin populistisia kuin kokoomus.

Puhemies! Edelleenkin haluaisin tietää, paljonko tämä teidän niin sanottu suora tukenne maksaa, ja haluan tietää, mihinkä direktiiviin, mihinkä asetukseen tämä perustuu. Minulle on kerrottu, [Puhemies koputtaa] että jos saarella on porukkaa tai lääkkeitä kuljetetaan, saa ostaa lentoja, ei reittilentoja. [Puhemies koputtaa] Kertokaa, mihin tämä perustuu, eikä vain tämmöistä populistista jargonia.

18.11 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa herra puhemies! Tuossa aiemmin puhuin näistä vaikausmekanismeista ja muista ja pistinkin merkille edustajien Hoskonen ja Kurvinen pitämät puheet. Toivottavasti asioihin oikeasti suhtaudutaan tällä mentaliteetilla, mutta se jää nähtäväksi. [Antti Kurvinen: Kyllä!]

Kuitenkin kaikkein konkreettisimman puheen mielestäni piti edustaja Kinnunen. Vanhana lampaanhoitajana hän kuvaili hyvin tarkasti asioita, ja siitä pääsemmekin näihin maakuntien asioihin. Ehkä on puhuttava keskustan omalla kielellä ja kerrottava nyt, miten tämä koko asia on mennyt, miten minä näen, että tämä lentoliikenneasia on mennyt:

Kun karitsa syntyy, niin on pari viikkoa sellainen ei-märehtijävaihe, ja karitsa silloin käyttää käytännössä maitoa ravinnokseen. [Antti Kurvinen: Tämä on kuttupuhe!] Tämä on se hetki, kun keskusta kertoi maakunnissa, että he pelastavat lentoliikenteen ja maakuntien kentät ja niin edelleen — tämä on se vaihe.

Sitten kun karitsa kuitenkin kehittyy siitä kolmesta viikosta eteenpäin, tullaan välivaiheeseen, ja pikkuhiljaa karitsa alkaa nauttia kiinteää ravintoa. Tämä on se vaihe, kun vihreät ovat sitten kertoneet keskustalle, että eihän tämä käy, ette missään nimessä voi hallituksessa olla tuota mieltä.

Ja kun tämä sitten on kehittynyt, ollaan tultu siihen märehtimisvaiheeseen, ja tässä vaiheessa sitten Kurvinen tepastelee tänne polleana kertomaan, että emme voi tehdä mitään, koska EU. [Antti Kurvinen: En ole sanonut niin!]

Eli kyllä tämä aika merkillinen tilanne on, erityisesti lampaanhoito huomioiden. Faktaasiassa on kuitenkin se, että pian päästään kerimisvaiheeseen, ja kun nämä lampaat keritään, niin silloin punnitaan, millä puolella aittaa te seisotte, ovatko keskustalaiset lampaita vai eivät. Tästä nimittäin äänestetään. Sekä perussuomalaisilla että kokoomuksella on oma

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

lausumaehdotuksensa [Perussuomalaisten ryhmästä: Ja KD:llä!] — ja KD:lläkin on, kolmella puolueella täällä. Keskusta voi valita näistä itselleen parhaan ja äänestää sen mukaisesti, haluavatko he pelastaa maakuntien lentoliikenteen vai eivät. Asia on aika yksinkertainen. Tästä vain valitsemaan, mikä parhaalta tuntuu. Ei voi olla niin, että keskusta tyrää nämä kaikki ja silti kertoo maakunnissa, kuinka he sen pelastaisivat. Täällä me äänestämme asiasta. [Johannes Koskinen: Mihin jäi tarinan susi?]

18.14 Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Kiitoksia kaikille, täällä on erittäin mielenkiintoisia puheenvuoroja pidetty. Se, mikä minua ilahduttaa näissä puheenvuoroissa, on se, että me kaikki käymme yhdessä kamppailua valtionyhtiötä vastaan siitä, mitä se saa tehdä ja mitä ei.

Näissä valtion ja kunnan yhtiöissä on yleensä semmoinen samanlainen toimintatapa siinä, että kun niillä rupeaa menemään kohtuullisen hyvin, ne rupeavat vetoamaan osakeyhtiölakiin, että niiden pitää toimia osakeyhtiölain mukaisesti, ja ne unohtavat sen isännän. Elikkä isännästä viis veisaten renki ottaa vallan ja tekee, mitä huvittaa. [Sinuhe Wallinheimon välihuuto] Nyt tässä on käymässä sillä tavalla. Itse ajattelisin tätä tilannetta niin — ihan tuli mieleen Finnairin toimintatavasta tässä — että ”Sinivalkoisin siivin osakeyhtiölain taakse hiivin” on sen slogan tässä tilanteessa. Mutta kun me olemme yksimielisiä ja tämä eduskunta on antanut selkeän viestin siitä, että maakuntakenttien pitää pyöriä ja toimia viimeistään siinä vaiheessa, kun tarvetta tulee kaupankäynnille ja avautuvat nämä lentoyhteydet ulkomaille, niin pitää lähteä siihen. Se, mikä minun mielestäni on parasta, on se, että omistajaohjauksesta on selkeästi sanottu: ”Valtion tulee omistajan roolissa pitää huoli siitä, että Finnairin operatiivinen johto varmistaa riittävät lentoyhteydet koko maassa. On ehdottoman tärkeää, että tässä tilanteessa pidetään huolta maakuntien elinvoimasta. Se on samalla koko Suomen nousun edellytys.” Elikkä me otamme jo kantaa siihen, että lentoyhtiön täytyy toimia renkinä eikä isäntänä tässä tilanteessa. Tämä on minun mielestäni selkeä viesti siitä, että se tulee täältä koko eduskunnasta, ja tämä on minun mielestäni hyvä asia.

18.16 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Samaan aikaan, kun olemme onnistuneet hyvin koronan tartuntojen, leviämisen ja hoidon osalta, olemme valitettavasti joutuneet tilanteeseen, jossa olemme keskellä vakavia talous- ja työllisyysongelmia. Olemme nyt siirtyneet vaiheeseen, jossa katseet ovat kuitenkin jo pidemmällä. Tämä on mahdollista, sillä tartuntamäärät ovat vähentyneet ja terveydenhuollon kapasiteetti on hyvällä tasolla. Sairaanhoidopiireissä kiireettömiä hoitoja ja toimenpiteitä on lähdetty purkamaan, ja näin helpotetaan kansalaisten ja potilaiden hoidontarvetta ja terveydentilaa sekä tulevia sosiaali- ja terveyspalveluiden haasteita.

Korona on kuitenkin edelleen läsnä keskuudessamme. Oletettavaa on, että maailmanlaajuinen helpotus tulee vasta siinä vaiheessa, kun koronaan saadaan rokote. Tästä syystä on tärkeää, että korotamme Suomen Akatemian myöntövaltuutta rokote- ja lääkekehitystutkimukseen sekä lääkkeiden teon ja turvallisuuden ja vaikutusten tutkimukseen.

Tämän lisäksi kohdennetaan lisärahoitus koronaepidemian yhteydessä kehitettyyn mobiilisovellukseen, jonka tarkoituksena on parantaa koronaan liittyvää toimintaprosessia ”testaa, jäljiltä, eristä ja hoida”. Mobiilisovelluksen avulla tavoitetaan nykyistä helpommin laajempi joukko altistuneita, jotka ovat olleet tietämättään sairastuneen läheisyydessä. Mobiilin avulla heille annetaan toimintaohjeet, kuinka heidän tulee toimia ja hakeutua

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

mahdollisesti testeihin ja hoitoihin. Tätä tehdään ja kehitetään alustavasti jo Vaasan ja Etelä-Karjalan sairaanhoitopiireissä. Nämä ovat erittäin tärkeitä, sillä kun onnistumme rokotteessa ja mobiilijärjestelmässä, ne lisäävät kansalaisten turvallisuudentunnetta ja mahdollistavat entistä nopeammin yhteiskunnan ja maailman avautumisen jälleen.

Arvoisa puhemies! Minunkin on varmaan sanottava muutama sana Finnairista ja lentokoneista. Meillä Etelä-Karjalassa ei ole Finnairin omistamaan lentokenttää, vaan se on kaupungin ja meidän alueemme omistama, ja sitä kautta me katsomme tämän lentokenttäyhteyden tärkeäksi meidän elinvoimamme, työllisyyden ja matkailun näkökulmasta. Tämä sama asia koskee myös muita lentokenttäyhteyksiä, joita nyt Finnair on lakkauttamassa. Sen takia minusta on äärettömän tärkeää se, että meidän valiokunnan mietinnössä todetaan, että se ”pitää tärkeänä, että koronaepidemian vuoksi väliaikaisesti lakkautetut lentoyhteydet palautetaan lentomatkustamisen alkaessa elpyä”. Lentoyhteyksillä on erittäin tärkeä merkitys elinkeinoelämän, matkailun ja työllisyyden kannalta. Ja tämä on varmasti meidän kaikkien yhteinen tahto.

Arvoisa puhemies! Vielä haluan kiinnittää myös huomiota [Puhemies koputtaa] Pelastakaa Lapset ry -järjestön tärkeään viestiin sekä myös siihen, että toivon, että jatkossa me tulemme lisäämään nuorten korkeakoulupaikkoja, [Puhemies koputtaa] koska myös se tulee yhteiskunnassa meidän nuortemme tulevaisuuden selviytymistä tässä vaikeassa tilanteessa.

18.19 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Kurvinen on aivan oikeassa, että kyllähän meidän kuitenkin täytyy sillä tavalla esiintyä ja hoitaa myös oppositio- ja hallituspuolueiden edustajien tilanne, että me pystymme jatkossakin yhdessä ratkaisemaan hankalia kysymyksiä, koska niitä tulee myös jatkossa. Talousvaliokunta antoi hyvän esimerkin siitä, miten tämä perustuslakivaliokunnan edellyttämä ravintolatuki hoidetaan yhdessä hallituspuolueitten ja opposition kanssa. Kyllähän nämä jutut joskus voivat olla korkealentoisia, ja täytyy sanoa, että äsken noissa lammashommissa minäkin eläinlääkärinä putosin kyllä ihan tasan tarkkaan niistä, [Naurua] eli en ymmärtänyt, miten ne liittyvät näihin Finnairin mahdollisiin ostopalvelusopimuksiin, joita säätelee asetus lentoliikenteen harjoittamisesta ja yhteisistä säännöistä, artikkelit 16 ja 17. Kyse on nimenomaan lyhytaikaisista, alle seitsemäksi kuukaudeksi tehtävistä ostoista, jolloin sitä EU-byrokratiaa, mitä täällä nyt tuodaan esille, ei tarvitse niin tiukasti noudattaa.

Täytyy kyllä todeta kuten edustaja, ryhmäpuheenjohtaja Kurvinen, että kyllä tätä EU-uskoa nyt pikkuisen pitää ruveta tässä salissa jo karistamaan. [Timo Heinonen: Väyrystä vähän ikävä!] Emme me voi joka asiassa ensin asennoitua niin, että joo, tämä on hirveän hyvä, mutta kun EU kieltää ja niin pois päin — muissa valtioissa kyllä voidaan tehdä. Jos minä otan esimerkin Pohjois-Karjalasta, edustaja Vehviläisen kotimaakunnasta: Siellä valkoposkikhanhet syövät satoja hehtaareja peltoa, ja ne tuhoavat viljelijöitten omaisuutta. Miten ihmeessä te voitte mennä luonnonsuojelulain taakse? Kysykää oikeusministeri Henrikssonilta, kun hän julkisesti ilmoitti radiossa, että liikenne rajan yli on ihmisten perusoikeus ja sitä ei mikään laki eikä asetus voi muuksi muuttaa. Eikö joku suomalainen poliitikko voisi tulkita jopa niin, että kun satoja hehtaareja syödään ihmisten omaisuutta, niin kysymys on omaisuudensuojasta? Sekin on perustuslain perusoikeus. Silloin jos tämä on perusoikeus, niin EU-direktiivi ja luonnonsuojelulaki häviävät 6—0, ja silloin pitää ruveta mittaviin toimenpiteisiin, jotta näiden ihmisten omaisuutta suojellaan. Tämä on käytännön esimerkki siitä, miten meidän pitää ruveta oikeasti hoitamaan käytännön asioita ja ihmis-

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

ten asioita eikä kikkailla byrokraattisesti, että onko tämä sallittua vai ei. Näitä asioita pitää tehdä niin, että ihmiset voittavat, ei byrokratia.

Ja mitä tulee tähän kokoomuksen ponteen, niin jos me olemme väärässä, niin kuin te olette nyt usealla suulla täällä todistaneet, että nämä, mitä minä kerroin, eivät pidä paikkaansa — tuo meidän ponsihan tarkoittaa sitä, että eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimeen, jolloin poikkeusaikana nämä maakunnan lennot turvataan — niin keksikää parempi malli. Sitten tuotte sen tänne, niin salissa keskustellaan, miten te olette sopineet omistajaohjauksesta ja Finnairista ja näin pois päin, koska kyllähän tosiasia on, että jos omistaja omistaa osakeyhtiöstä 55 prosenttia, niin kyllä sillä jonkunmoinen valta täytyy olla. Sitten jos ei ole valtaa, täytyy esittää kysymys, minkäs takia me pidämme [Puhemies koputtaa] Finnairin strategista omistusta niin tärkeänä.

18.22 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Tosiaankin tämä koronaepidemia on terveyspoliittinen, talouspoliittinen ja sosiaalipoliittinen kysymys mutta myöskin eettinen kysymys. Kun puhutaan koronaepidemian hoidosta, niin täytyy sanoa, että se on mennyt erittäin hyvin, koska ollaan saatu näitä tautitapauksia vähennettyä ja jopa tukahdutettua joillain alueilla. Meidän pitää edelleen jatkaa sitä räätälöintiä, niin että meillä on mahdollisuus turvalliseen työnteekoon, turvalliseen liikkumiseen, turvalliseen toisten ihmisten tapaamiseen. Se on sitä oikeusvaltion toimintaa. Peräänkuulutan sitä räätälöintiä — eli testaamista, jäljittämistä mutta myöskin sitä räätälöintiä niin, että laitetaan sitten välillä kiinni joitain alueita tai aloja, alojen sisälläkin, jos tarve vaatii.

On kuitenkin tunnistettava, että kun on tauti, niin silloin lääke ja lääkkeet saattavat olla vähän vaikeita joskus haittavaikutuksien näkökulmasta. Ja kyllähän tällä koronalla tulee olemaan erittäin pitkä varjo talouspoliittisesti mutta myös esimerkiksi hoitovelan korvausten kannalta. Eliikkä nyt jää hoitamatta paljon näitä kansanterveydellisesti hyvin tärkeitä asioita ja kansansairauksia.

Mutta se, mitä minä erityisesti pelkään, on se, että koronan varjolla ja varjossa tapahtuu jotain sellaista, mitä me emme haluaisi tavallisesti, ihan niin kuin normiaikana, tehdä. Minä en missään nimessä haluaisi, että tulee uusi normaali siitä, että meillä koronan varjossa ja varjolla perusoikeuksia alasajetaan, peruspalveluja ja parlamentarismia alasajetaan, ja nyt se on kaikki näkyvissä.

Mutta sitten myöskin tästä lentoliikenteestä. Nyt vielä kerran sanon, että minä haistan tässä sellaisen, että näitä alueellisia ja maakunnallisia lentoasemia ollaan alasajamassa. Ja tämä on se, minkä tähden minä taistelen tästä asiasta: Se ei johdu siitä, että olisi nyt justiin keksitty, että pitää olla nämä maakunnalliset asemat. Vuonna 2014, kun olin liikenneministeri, minulle tuotiin pöydälle sellainen paperi, jossa oli laitettu rastit päälle muutamiin lentoasemiin, ja kuinka ollakaan, ne olivat hyvin pitkälle nämä samat. Silloin varapuhemies oli valtiovarainministerinä ja tästä keskusteltiin ja olin hyvin tyytyväinen, että meille tuli yhteinen ymmärrys siitä, että niitä rasteja ei laiteta päälle. Nyt minä haistan tässä, että tässä on ensimmäinen askel siihen, ja siitä syystä kokoomus taistelee tämän puolesta — ja täällä monet, muun muassa vasemmistoliiton edustajat, nyökyttelevät, että näin voi käydä, jos emme pysy hereillä. — Kiitos. [Antti Kurvinen: Rakentava puheenvuoro!]

18.25 Anu Vehviläinen kesk: Arvoisa puhemies! Mitä valkoposkihanhiin tulee, niin ne on saatava pois. Siitä olen täysin samaa mieltä edustaja Eestilän kanssa — valkoposkihan-

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

het pois ja mahdollisimman nopeasti, [Markku Eestilä: Yhteinen vaalilause!] ne tuhoavat suomalaisen viljelijän leipää Pohjois-Karjalassa.

Mutta sitten kun tässä liikenneministerinä toiminut Risikko sanoi, että mistä on nyt tällä hetkellä kysymys, niin minäkin sanon sen, kun olen myös toiminut liikenneministerinä. Silloin taisteltiin siitä, että meidän lentoasemamme ja Finavia, joka niitä ylläpitää, voivat toimia verkostona, mikä on äärimmäisen tärkeä arvo. Toin tänne eduskuntaan joulukuussa 2010 esityksen, ja se on meillä lailla niin kuin sidottu, niin että eivät ne lentoasemat tuosta noin vain lähde. Ne ovat meillä olemassa, ja koska tiedämme, että Helsinki-Vantaan lentoasema on ainoa, joka kannattaa, niin me voimme lentoasemaverkostoa pitää yllä sillä, että Helsinki-Vantaa kannattaa. [Vilhelm Junnila: Olisi hyvä, että siellä olisi liikennettäkin!]

Mutta mitä sitten tulee kotimaan liikenteeseen, lentoliikenteeseen, niin minä toivon, että ette väheksy sitä, miten hankalaa on tämä ostopalveluliikenteen järjestäminen. Täällä nyt sanoi ystäväni, edustaja omasta vaalipiiristäni, Eestilä, että voidaan tehdä poikkeuksellisesti korkeintaan seitsemän kuukautta hyvin helposti, tuosta vain, ja ilmeisesti jo tänä kesänä liikenne toimii. [Timo Heinonen: Syksyllä viimeistään!] Minä kysyin edellisessä puheenvuorossani, että kun teillä on nyt varma tieto tästä, voitteko te kertoa sen lähteen, koska mekin olemme jonkun verran selvittelleet tätä asiaa ja en ole saanut sitä ainakaan toistaiseksi liikenne- ja viestintäministeriöstä, jossa minun käsittääkseni pitäisi olla aika hyvät tiedot tällaisista asioista. Voitteko te kertoa sen lähteen, joka oli EU:sta? Joku teistä sanoi, että EU:sta on kerrottu, ja sitten kun teillä on ilmeisesti kotimaistakin lähde, [Antti Kurvinen: Niinpä!] niin olen kiinnostunut tietämään tämän asian. Kun teistä monella on tämä tieto, niin olkaa hyvä ja kertokaa.

18.27 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Lentoliikenteestä on yhteinen asetus, joka on jäsenvaltioita sinänsä sitova. Siellä on 16 ja 17 artikla, katsokaa sieltä. Ja jos me olemme väärässä, niin tehkää joku muu transaktio, kunhan nämä lentokentät turvataan.

Edustaja Risikolla oli erinomainen rakentava puheenvuoro: ei se ole itsetarkoitus, että jos pitää mutteri saada auki, niin EU antaa siihen luvan, minkälaista työkalua saa käyttää. Me käytämme semmoista työkalua, että se mutteri aukaistaan ja me pääsemme siihen päämäärään eli lennot maakunnassa säilyvät ja koko tämä meidän lentoasemaverkostomme säilyy. Se on se kaikkein tärkein päämäärä. Itse asiassa minä sanoisin näin, että suotta täällä kiistellään. Meidän pitää asettaa päämääriä. On ihan yks ja hailee, millä keinolla se päämäärä saavutetaan, siinä pitää olla poliittinen tahto. Olen jokaisessa omassa puheenvuorossani todennut, että ainakin itselläni on se tahto.

Edustaja Vehviläinen, kiitos rakentavasta puheenvuorosta. Meillä on yksi yhteinen huoli ja päämäärä. Minä tiedän, että Pohjois-Karjalassa — tai voin olla tässäkin tiettenkin väärässä — se lentokenttä tarvitsee investointeja ja parannuksia. Olenko oikeassa vai väärässä? Minun käsitykseni on, että se tarvitsee. Jos tässä käy niin, että ei investoidakaan siihen lentokenttään, niin sehän on tavallaan alasajon ensimmäinen askel. Nyt pitää pitää huolta myös siitä, kuten edustaja Risikko sanoi, että turvataan nämä lentoasemien toimintaedellytykset ja vaaditaan ja valvotaan, että ne tarvittavat investoinnit tehdään, ettei käy niin, että kuuden vuoden kuluttua sanotaan, että kun tämä investointikin maksaa niin paljon, niin on pakko lopettaa tämä lentokenttä.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

18.29 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! En ole toiminut päivääkään liikenneministerinä, mutta arvostan teidän tehtäväännä. [Välihuuto] Mutta sen voin sanoa, että varmaan kymmenen vuotta on taisteltu näitten maakuntalentojen puolesta ja sitten myös junavuorojen puolesta. Tässä nyt luen kumminkin tätä, mitenkö täällä voitaisiin toimia: jos eduskunta myöntäisi määrärahan, niin Traficom voisi pistää käyntiin silloin tämän kilpailutuksen. Mutta arvio on, että menee puoli vuotta, elikkä se ei ratkaisisi tätä tilannetta silloin ollenkaan. [Välihuuto] — Kyllä, minulla on tuossa mustaa valkoisella. [Markku Eestilä: Syksyllä saadaan!]

18.30 Paula Risikko kok: Puhemies! Vielä jatkan tuosta, että nyt me täällä kiistelemme siitä, mikä on se metodi, kun meidän pitäisi nyt miettiä, mikä on meidän tahtotilamme siinä, mitä me tavoittelemme. Ja meidän tahtomme on se, että ne säilyvät — nimenomaan elinkeinoelämä, tki-toiminta, matkailu ja nämä — ja sitten se, että me pystyisimme estämään sen, että niitä maakuntakenttiä ei alasajeta lopullisesti, koska me tarvitsemme niitä.

Meillä on aivan kummallinen keskustelu täällä. Silloin kun tuli se Business Finland ja piti yrityksille saada tukia ja se meni vähän niin kuin katurallensa, niin kuin muistatte, niin täällä vastattiin, että ”kun meillä ei ollut muita instrumentteja”. Kun ei ollut muita instrumentteja, niin annettiin yritystuet Business Finlandille — kun ei ollut muita instrumentteja. Haloo, siis poikkeusaikana tehdään instrumentteja! Eihän silmäkirurgikaan rupia moottorisahalla leikkaamaan silimää, jos sillä sattuu se siellä liiteris olemahan, vaan se hankkii toisen työkalun, että se saa kunnon silimäleikkauksen tehtyä. Elikkä nyt kuulkaa pikkuisen sitä räätälöintiä myöskin noihin työkaluihin.

18.31 Jussi Saramo vas: Arvoisa puhemies! Olen täysin samaa mieltä kuin edustaja Risikko tässä näistä Business Finlandin avustuksista — joita kokoomushan halusi paljon enemmän kuin silloin hallitus oli esittämässä, eduskunta siinä sitten meni lankaan, ja se meni pieleen — mutta olen täysin samaa mieltä edustaja Risikon kanssa myös siitä, että tämä keskustelu on todella kummallista, koska kukaan ei ole tässä salissa ollut ajamassa näitä maakuntakenttiä tai niiden liikennettä alas.

Kyse on nyt siitä, että kokoomus haluaa, että niitä verorahoilla lennetään tyhjänä [Ben Zyskiewicz: Tarvittaessa!] sinä aikana, ennen kuin niille on oikeasti kysyntää, ja hallitus vastuullisesti on lähtenyt siitä ja valtiovarainvaliokunta vastuullisesti lähtenyt siitä, että vasta sitten, kun lentoliikenne alkaa elpyä, valtio toimii ja palauttaa näitä. [Ben Zyskiewicz: Miksi ette laittaneet tiukkaa pontta?] — Tiukkaa pontta? Siellä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä kyllä todetaan, koska pitää toimia, ja teidän tiukka ponsi ilman mitään rahoitusta on ehkä sellainen asia, mihin ei tämän syvemmin kannata mennä. Tässä salissa on vitsailtu jo ihan riittävästi.

18.32 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Arvostan sitä hyvää työtä, mitä valtiovarainvaliokunta lähtökohtaisesti tekee, ja tosiaan ymmärsin näin tässä useammankin valiokunnan jäsenen puheesta, että siellä on käyty tarkkaa punnintaa siitä termistä: puhutaanko siitä, että he seuraavat, milloin kysyntä lennoille kasvaa, vai siitä, milloin lentoliikenne alkaa elpyä. Ja kokoomus lähtee siitä, että pitää olla aktiivisia saamaan se lentoliikenne käyntiin, jotta meillä on ne yhteydet.

Lentoliikenne on siitä hyvin erikoinen, tietyllä tavalla tietysti melkein pä luksustuote, sanoisinko näin, verrattuna näihin vaihtoehtoihin, mitä täällä on tarjottu, linja-autoa ja junaa,

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

[Janne Sankelo: Ja taksia!] kun on tällainen nopea yhteys. Kun on hyvä, nopea yhteys, niin se tarjonta luo sitä kysyntää, ja sen takia tämä kokoomuksen esitys siitä, että nyt eduskunta osoittaa vahvan tahtotilan, että lentoliikenteen halutaan käynnistyvän, auttaa siihen, että se käynnistyy. Ei jäädä odottamaan sitä kysyntää, ei jäädä surkuttelemaan laman alle, vaan oikeasti pannaan lamantappokintaat käteen ja ryhdytään edistämään Suomen vientiä niin, että me nousemme tästä suosta, jonka koronapandemian tuoma globaali lama aiheuttaa.

Tähän tarvitaan nyt jämäkkää asennetta, ja sen vuoksi tarvitaan nyt eduskunnalta jämäkkä päätös. Kun edustaja Saramo haki tällaista yhteistä tahtotilaa, että olemme kaikki samaa mieltä siitä, että nämä maakuntien lentoyhteydet ovat tärkeitä, niin miksei tehdä nyt yhteistä pontta tästä asiasta? Ilmaistaan selvästi se tahtotila, [Johannes Koskinen: Se on jo pohjassa!] että halutaan, että lennot lähtevät käyntiin. Ei odoteta sitä, että tulee kysyntää, vaan toimitaan viisaasti, niin kuin valtiovarainvaliokuntakin on asiaa pohtinut, että synnytetään se lentoliikenne, laitetaan se käyntiin.

18.34 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Tuossa aiemmin yritin saada selvyyttä tästä keskustan edustaja Honkosen esille nostamasta hiljaisesta sopimuksesta, jolla näitä lentovuoroja on pääministeri Sanna Marinin hallituksen ja Finnairin kesken ymmärtääkseni sovittu. Hän toteaa siis Keski-suomalaisessa, että lennot voidaan turvata jatkossakin hiljaisella sopimuksella. Yritin keskustan ryhmäpuheenjohtajalta, edustaja Kurviselta, saada tähän vastausta. Hän ei halunnut tähän vastata, niin että kysyisin nyt vihreiltä, vihreiden edustajalta, edustaja Harjanteelta: kun te vihreät olette avoimuuden ja läpinäkyvyyden esitaistelijoita, [Naurua] niin mitä tarkoittaa tämä hiljainen sopimus, jolla näitä lentovuoroja on sovittu ja jota keskusta nyt edelleen pitää maakuntalentokenttien ratkaisuna?

Ja edustaja Saramolle: ei tämä teidän valtiovarainvaliokunnan mietinnön teksti kovin tömää ole. Itse olen saanut olla aika kauan täällä ja lukenut lukuisia esimerkiksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöjä, joissa käytetään sanaparia ”pitää tärkeänä” ja sen jälkeen tehdään sitä ja tätä. Ei niillä kovin isoa merkitystä siellä ole ollut. Tässä olisi pitänyt tehdä ponsi, edellyttävä tiukka ponsi, tai käyttää jotain muuta sanaa, ”edellyttää” tai ”velvoittaa”. Tällainen ”pitää tärkeänä” on lähinnä sellainen, että katsotaan, mitä sitten aikanaan [Johannes Koskinen: Ei meillä!] kokoomus tekee, kun takaisin hallitukseen tulee.

Arvoisa puhemies! Kokoomus on esittänyt, että hallituksen pitää tämä ratkaista. Me olemme esittäneet meidän ponnessamme, josta hetken kuluttua keskustalaisetkin pääsevät äänestämään — kaikki he, jotka saliiin uskaltavat tulla — että viime kädessä ostopalveluna tämä ratkaistaan, eli viime kädessä. Jos keksitte muun keinon, niin se meille sopii, mutta me emme kannata tätä Honkosen hiljaista sopimusta, se ei ole julkisuuden ja osakeyhtiöiden näkökulmasta ja muiden, pörssi-yhtiön omistajien, näkökulmasta reilua. Mutta jos keksitte jonkun laillisen ja läpinäkyvän ratkaisun, niin kannatamme sitä. Tai jos teille ei kelpaa tämä ”ostopalvelu”-sana, johon, meinaan, uskon, että joudutte palaamaan ja tulette siitä, edustaja Kurvinen, vielä aikanaan tässä salissa kannattamaan, niin kannattakaa tänään edes KD:n esitystä, jossa omistajaohjausta yritetään patistaa tätä asiaa hoitamaan. Ministeri Tuppurainen ei tänään täällä ole näkynyt, mutta toivottavasti hän lukee nämä pöytäkirjat ja saa tästä viestiä omistajaohjaukseen, että sinne saataisiin vahvuutta ja saataisiin tätä asiaa eteenpäin. Mutta hetken kuluttua [Puhemies koputtaa] me äänestämme siitä, ketkä ovat maakuntalentovurojen puolella ja ketkä niitä vastaan.

18.38 **Aki Lindén sd:** Arvoisa puhemies! En ole ihan niin optimisti kuin edustaja Heinonen, että ”hetken kuluttua”, koska aina kun vilkaisen tuohon puheenvuorolistaan, niin sinne ilmestyy viisi uutta puheenvuoroa, [Naurua] joista yksi on tällä hetkellä juuri alkamassa.

Tämä keskustelu on nyt tietysti vellone moottorisahoissa ja silmäkirurgiassa ja valkoposkihanhissa, mutta jos fokusoidaan nyt tähän lentämiseen, niin minusta tämä on ollut tosi hyvä keskustelu. Aiemmassa puheenvuorossani totesin, että kun on tappiollisia linjoja, lentovuoroja, niin sen voi hoitaa kahdella tavalla. Sen voi hoitaa niin, että se hoidetaan sen yhtiön kautta, on sen nimi sitten ”hiljainen sopimus” tai jotain muuta, mutta se on kieltämättä vaikeaa silloin, kun ollaan kilpailluilla markkinoilla ja kyse on pörssiyhtiöstä. Se on vaikeaa mutta ei mahdotonta, että joku toimintayksikkö... Niin kuin meillä on joitakin muita isoja yhtiöitä, joilla on useita yksiköitä, ja niistä joku voi tuottaa tappiota ja joku tuottaa voittoa, mutta sitten se yritys on kokonaisuutena voitollinen ja ne keskenään kumoavat toisiansa. Mutta itse asiassa minun mielestäni parempi malli olisi tämmöisessä tilanteessa se, mistä tässä nyt on puhuttu, eli ostopalvelu. Niin kuin täällä sanoin aikaisemmin puheenvuorossani, ei se ole uusi asia, mutta se on vaikea asia. FinnHEMS, joka on meidän lääkärihelikopteryhtiö, toimii ostopalvelulla. Sillä on kaksi operaattoria: pohjoinen operaattori, joka hoitaa ne kolme kenttää pohjoisessa, ja eteläinen operaattori, joka hoitaa kolme kenttää etelässä. Se kilpailutus kesti puolitoista vuotta. Se oli erittäin vaativa. No, siinä oli kysymys kymmenistä miljoonasta, itse asiassa yhdeksän vuoden kaudella 200 miljoonasta eurosta. Porin kaupunki tällä hetkellä pyörittää ostopalveluna Helsinki—Pori-välistä lentoliikennettä.

Nyt minun vihjeeni tähän asiaan olisi se, että vaikka meillä on täällä yhteinen tahto, minun mielestäni ihan selkeästi yhteinen tahto, että me pidämme nämä maakuntakentät ja niitten lentoliikenteen kunnossa, niin se ei ole nyt asia, joka kannattaa sotkea tähän Finnairin pääomitukseseen, vaan tämä asia ratkaistaan erikseen. Mieluummin tehdään sitten niin, että kun tulee ostopalvelumalli — huom., minä arvioin, että kun tulee — [Timo Heinonen: Keskusta vastustaa sitä!] niin se on yksi valtakunnallinen kilpailutus, eikä niin, että jokainen maakunta, saatikka keskuskaupungit, alkaa kilpailuttaa ja ostaa niitä erikseen.

18.40 **Antti Kurvinen kesk:** Herra puhemies! Ajattelin, etten enää tähän keskusteluun osallistu, mutta kun täällä niin monta kertaa penättiin, niin päätinpä sitten vastata kysymyksiin. Sanon kuitenkin nyt alkuun, kun lentämisestä on ollut puhetta, että kyllä me keskustassa olemme ihan yksimielisiä näistä valkoposkihanhista, että siihen ongelmaan pitää puuttua — kun ne hanhetkin täällä ovat lentäneet.

Edustaja Heinoselle tekisi mieli — kun tämä meidän yhteiskunta kuitenkin perustuu evankelis-luterilaiseen kulttuuriin — melkein siteerata Isoa kirjaa, että olenko minä veljeni vartija ja täällä tulkitsemassa keskustan varapuheenjohtajan Honkosen puheita. Mutta uskaltaisin nyt arvella, vaikka en olekaan veljeni vartija, [Markku Eestilä: Syytä olisi!] että hän ei tarkoittanut mitään sopimusoikeudellista, velvoiteoikeudellista konkludenttista sopimusta vaan enemmänkin sitä, että jos Suomessa valtio enemmistöomistaa lentoyhtiön ja sinne laitetaan nyt 700 miljoonaa veronmaksajien rahaa tukipaketina, niin sillä on tietty yhteiskuntavastuu ja tietty moraalinen vastuu. Jos ei kerran Finnairin lentoliikenteellä ja sillä, mihin tämä yhtiö lentää, olisi mitään merkitystä, niin varmaan Suomen valtio olisi jo myynyt sen itseltään kokonaan. Veikkaisin, että edustaja Honkonen, keskustan ihan hyvä varapuheenjohtaja, olisi näin tarkoittanut, mutta en mene valalle enkä edes vakuuteen siitä.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

Puhemies! Nyt lupaan, että vaikka minkälaisia kysymyksiä minulle heitettäisiin tuolta hyvästä oppositioista, niin en käytä enää puheenvuoroa. Totean sen, että arvostan sitä, että kokoomus haluaa turvata koko maan lentoyhteydet. Esimerkiksi edustaja Risikko, entinen liikenneministeri, on käyttänyt erinomaisia puheenvuoroja, ja hänellä on minusta ihan perusteltuakin huolta tässä puheessaan, mutta siinä missä tämä teidän lausumaehdotuksenne on kaunis, se ei ole toteuttamiskelpoinen. Se on hidas, se ei tule sormia napsauttamalla, niin kuin täällä jotkut kokoomuslaiset väittävät. Siinä menee kuukausikaupalla, vaatii EU:n myötävaikutusta. Se on mahdollisesti ja todennäköisesti EU-oikeuden vastainen, [Timo Heinonen: Ei!] ja on mahdollista myöskin, että se vaikuttaisi näihin maakuntakenttiin sillä tavalla, että se olisi viimeinen kuolemansuudelma markkinaehtoiselle lentämiselle sinne. Eli tätä lausumaa ei valitettavasti voi kannattaa, vaikka siellä kauniita ajatuksia näiden kiihkeitten puheitten takana varmaan kokoomuksessa onkin.

18.42 Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Minusta edustaja Risikko nosti erittäin hyvin esille tämän tilanteen, missä ollaan nyt, kun välillä joudutaan pysäyttämään tämä lentoliikenne, koska siitäkin on kokemusta, kuinka se lakkautus tapahtuu. Mutta jos mennään ostopalvelusopimuksella hoitamaan lentoliikennettä, kuten tuolla Porin seudulla tehdään tällä hetkellä, niin se on kunnille kallista ja maakunnille kallista. Ja meillä on semmoinen kokemus ihan tästä tukipäätöksestä Varkauden lentokentän osalta, että niin kauan kuin Varkaus ja valtio tukivat yhdessä sitä, homma pelasi, mutta se kaupungin maksama tuki kasvoi vuosi vuodelta koko ajan suuremmaksi ja suuremmaksi, ja se oli tavallaan niin kuin hintalappu sille: kun tiedetään, että tukia löytyy, niin hinnat nousivat koko ajan. Se tuli entistä kalliimmaksi, kunnes Varkaudenkaan selkäranka ei kestänyt sitä, ja kun kaupungin tuki loppui, niin myös valtion tuki lähti pois, ja kenttä ajettiin alas, lennot loppuivat, ja kentän varusteetkin on nyt jo myyty poikkeen sieltä.

Minä näen tämän semmoisena tilanteena, että meidän on nyt huolehdittava näistä maakuntakentistä eduskunnan yhteisellä päätöksellä, niin että ne säilyvät, mutta meidän on hyväksyttävä myös se, että jos siellä ei ole ketään matkustajia, niin ne voivat sen aikaa, vielä vähän aikaa, olla pysähdyksissä. Mutta heti kun lentoliikenne lähtee elpymään ja meidän teollisuus ja vienti tarvitsevat näitä matkailuhommia ja lentoyhteyksiä tuonne Helsinki-Vantaan lentokentälle, silloin sen homman pitää lähteä pyörimään ja eduskunnan pitää lähteä hoitamaan sitä asiaa yhdessä, niin että se varmasti toimii. Me tarvitsemme näitä, meidän elinkeinoelämä maakunnissa tarvitsee näitä lentoyhteyksiä, ja ne pitää hoitaa kuntoon. [Kokoomuksen ryhmästä: Hyvä puheenvuoro!]

18.44 Atte Harjanne vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen tässä ansiokkaasti totesi vihreän puolueen aseman tällaisena avoimuuden esitaistelijana. Se on hienoa, ja aina on hienoa, jos joku muukin siihen lähtee ja sitä tukee. Itsekään en ymmärrä edustaja Honkonen jossakin haastattelussa antamaa kommenttia. Suoraan sanottuna minulla ei ole sitä hiltai-jaista tietoa eikä äänestäkään tietoa siitä, mitä hän on sillä tarkoittanut, [Timo Heinonen: Se on tosi salainen!] mutta edustaja Kurvinen mielestäni tässä hyvin spekuloi asialla, niin että en koe tarvetta mitään lisätä siihen, ja varmasti hän myös tuntee asian, saattaa tietää paremmin. Mutta ei spekuloida sillä sen enempää.

Yleisesti tästä lentokeskustelusta. Jos lukee tosiaan valtion omistajaohjauksen periaatepäätöstä, niin strateginen intressi kotimaan lentoyhteyksien takaamisesta liittyy Finaviaan, ei Finnairiin, ja se on hyvä pitää mielessä, kun täällä heitellään näitä. Ja minun kä-

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

sitykseni mukaan ilmeisesti ihan sama lause on ollut viime hallituksenkin aikana olleissa periaatepäätöksissä. Kun tässä halutaan ohjata yhtä sun toista toimijaa, niin kannattaa miettiä, millä mekanismilla itse asiassa milloinkin kannattaa mitä ohjata ja mitä vaatia. Itse näkisin myös, että jos sitten lähdetään näihin ostopalveluihin sun muihin, niin sitten pitää olla aika läpinäkyvää, kuka niistä hyötyy ja tavallaan mitä toimintaa milläkin tasolla tuetaan. Mutta sitä keskustelua on täällä käyty enemmän, ja minä en ihan koko ajan edes jaksanut sitä kuunnella, niin että en siihen nyt sen enempää lähde tässä.

18.46 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Käsittäkseni ostopalveluprosessi menee jotenkin niin, että Traficom on tässä toimivaltainen viranomainen eli hoitaa käytännön toteutuksen, jos vain LVM päättää asiasta ja eduskunta antaa siihen rahat. Sanokaa ihmeessä, jos meni väärin tämä prosessi. [Raimo Piirainen: Meni oikein!] Mutta Traficomian asiantuntijan mukaan laissa siihen kuuluu poikkeus, jonka mukaan, jos hankinnan kesto on enintään seitsemän kuukautta, jäsenvaltio voi toimia suoraviivaisemmin ja nopeammin tässä tilanteessa. Tämä tieto on siis toimivaltaiselta viranomaiselta, ja tämä tieto sinne edustaja Vehviläiselle, kun sitä olitte vailla, ja sama tieto oikeastaan koko keskustalle ja hallitukselle. — Kiitos.

18.47 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä vaikuttaa nyt siltä, kun täällä on tosiaan kolme erisisältöistä ehdotusta, jotka kaikki liittyvät tähän lentoliikenteeseen, että keskusta ja vasemmisto näyttävät takertuneen nyt tähän ostopalvelu-sanaan ja tavallaan tätä nyt nostavat esiin jatkuvasti. Tällaisena hiljaisena tietona kuitenkin muistuttaisin, että täällä on lausumaehdotus 12, jossa ei mainita ostopalvelua. Miksei keskusta voi tätä lähteä tukemaan, kun tässä sanotaan, että ”eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii kotimaan maakuntien elinvoiman vahvistamisesta muun muassa palauttamalla matkustajaliikenne Helsinki-Vantaan lentoasemalta kaikille niille lentoasemille, joilla lentoja oli ennen koronakriisin alkamista”? Ja tällainen vähän vastaava löytyy myös kristillisdemokraateilta. Tässä ei mainita millään tavalla ostopalvelua tai mitään muutakaan tällaista, [Jussi Saramon välihuuto] mistä nyt keskusta ja vasemmisto jatkuvasti puhuvat, että ei voi toteuttaa, koska ostopalvelu. Teillä on mahdollisuus. Täällä on kolme erisisältöistä asiaa, millä voidaan lentoliikenne pelastaa maakunnissa. Teistähän tämä on kiinni.

Täällä on mainittu nyt jo lampaat ja valkoposkihanhet, mutta jotenkin tuntuu, että vielä lehmätkin lentävät ennen kuin tätä tukea näissä äänestyksissä kuitenkaan näille maakuntakentille valitettavasti tulee. — Kiitos. [Jari Myllykoski: Loppu oli ihan oikein!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Sitten valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Koskinen.

18.48 Johannes Koskinen sd: Kiitos, herra puhemies! Ajattelin, että kun aloitin keskustelun, niin saataisiin loppumaan pyytämällä puheenvuoron.

Jos tiivistää, niin tässähän on vaadittu, että Finnairin koneet pitää saada lentoon ja hanhet taas pudotettua lennosta. [Antti Kurvinen: Hyvä linja! — Anu Vehviläinen: Juuri näin!] Finnairin lentoliikenteen, kotimaan lentojen, osaltahan se vaatii hyvin monentasoisia toimia. Tässä on viitattu nyt viimeksi esimerkiksi Finavian rooliin — se on suoremassa omistajaohjauksessa valtion omistamana laitoksena — jossa pitääkin tehdä tätä tasausta, että Seutulan tuotoilla pystytään pitämään yllä sitten lukuisia... [Hälinää]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Koskinen, hetkinen. — Voisinko pyytää hiljaisuutta saliin.

... maakuntakenttiä. Sillä lailla yksi kulma tästä lentoliikenteen palauttamisesta on sitten paremmassa jamassa.

Mutta tarvitaan tosiaan monenlaista työtä. Perusratkaisujahan viitotetaan tuolla valtakunnallisessa liikennejärjestelmätyössä, mitkä kentät noin pysyvämmiin, jos siis katsotaan 10—20 vuoden tähtäimellä, ovat elinkelpoisia ja minkälaisia muita liikennejärjestelyjä pitää tehdä, jotta saadaan tämä syöttöliike toimimaan mahdollisimman hyvin ja saadaan myös Finnairin ja muiden yhtiöiden ulkomaiset lennot kytkettyä kotimaan liikennetarpeisiin. Tässä työtä riittää, mutta tämä tavoite on yhteinen, mikä on valtiovarainvaliokunnan mietintöön kirjattu, ja se on nähdäkseni hyvinkin vahva ilmaus koko eduskunnan tahdosta, eikä pidä takertua siihen sanamuotoon, mikä siinä on esitetty. Valtiovarainvaliokunta kuuli hyvin tarkasti myös Finnairin toimivaa johtoa ja omistajaohjausyksikköä valtiovarainvaliokunnan puolelta, ja kyllä tämä yhteinen tahtotila myös sinne on jo välitetty. Tuntuu myös heidän suunnitelmissaan olevan suuri intressi, että saadaan nämä kotimaan reitit palautettua, kunhan lentomatkustaminen yleensä elpyy näistä koronan syövereistä.

Sitten edustaja Junnilan aikaisemman puheenvuoron oikaisuksi — hän mainitsi näistä takuista ja takauksista — sanon, että se todennäköisyys on prosentti- ja promilleluokkaa. En puhunut, että promilleluokkaa, sehän vaihtelee näissä eri instrumenteissa. Näistähän se kyseenalaisin on tämä Euroopan investointipankin yhteydessä oleva covid-19-takuurahoitus, kun sinne määrittelyjen mukaisesti tulisi tällaista riskialttiimpaa yritysrahoitusta ympäri Euroopan. Siinä pitää luottaa siihen, kun se kuitenkin on investointipankin pyörittämää toimintaa, että heidän oman maineensaakin suojelemiseksi katsotaan tarkasti ne hankkeet. Tässähän myös valiokuntien mietinnöissä on annettu evästystä siihen, että oleellista riskien minimoimisessa on se, kuinka huolellista työtä näissä rahoituspäätöksissä tehdään, tai otetaanko sinne esimerkiksi pankeilta yrityslainakantaa. [Puhemies koputtaa] Tästä ei varmaan isompia ongelmia koidu, ja nyt nähdään [Puhemies: Aika!] sitten lopullisista äänestyksistä, kuinka laajasti eduskunta on yksimielinen näissä perustavoitteissa.

18.52 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Tässä näyttää olevan varsin laaja yhteinen tahtotila löytää ratkaisu maakuntien lentovuorojen varmistamiseksi. Me kokoomuksessa emme ole politiikassa etsiäksemme ongelmia vaan etsiäksemme ongelmiin ratkaisuja. Ja, arvoisa puhemies, esittäisin harkittavaksi sellaista, jos eduskunnan työjärjestys sen suinkin sallii — ja jos oikein olen ymmärtänyt, niin poikkeustilanteissa tällainen voisi tulla harkittavaksi laajan yhteisymmärryksen ilmapiirissä — että esimerkiksi valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Koskinen ja valtiovarainvaliokunnan varapuheenjohtaja Kiviranta yhdessä oppositiopuolueiden kanssa voisivat valmistella yhteisen edellyttävän ponnen siinä hengessä, että eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa maakuntalentokenttien vuorot myös koronakriisin aikaan. Olen ymmärtänyt, että tähän on vahva yhteinen tahtotila. Me vetoamme kokoomuksesta siihen, että turhan vastakkainasettelun sijaan löydettäisiin yhteisymmärrys siitä, että lentovuorot voitaisiin varmistaa maakuntalentokentille myös tämän vakavan koronakriisin aikana.

Esitän harkittavaksi, että eduskunta voisi pitää pienen tauon tässä täysistunnossa ja etsiä tällaisen yhteisen hallitusta velvoittavan ja edellyttävän ponnen, että maakuntien lentovuorot turvataan.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

18.54 **Paula Risikko kok:** Arvoisa puhemies! Ihan vain lyhyesti edustaja Koskiselalle totean sen, että silloin aikoinansa näitä mietittiin juuri tästä syystä, että Finavia koki, että se on ainoastaan Helsinki, joka pystyy tulemaan toimeen, ja muissa sitten menee miinuksille. Silloin tehtiin se päätös, se tehtiin poliittisella tasolla, että tällainen tapahtuu, mutta totta kai alettiin miettiä sitten kokonaisuuksia: mitä tarkoittaa esimerkiksi junaliikenne, mitä tarkoittaa esimerkiksi, että voit jo taksissa buukata matkatavarasi sisään ja se menee sujuvasti ja katsotaan sitä kokonaisuutta. Näistä on ihan valmiit suunnitelmat siellä.

No, sitten vielä toinen huomio, minkä haluan tähän nostaa: Tässä keskustelussa on nyt ollut se hyvä puoli, että on nostettu näiden maakunnallisten lentoasemien merkitys, ja minun mielestäni se on jo yksi syy, miksi tämä keskustelu kannatti käydä, ja olen itse maakunnan edustajana tosi tyytyväinen siitä. Meillähän Seinäjoki jouduttiin lopettamaan näistä syistä. Meillä oli hyvä lentokenttä — no, meillä on se hyvä puoli, että meillä on niitä nopeimpia junia nyt tällä hetkellä, niin että meillä ei sitten enää kannattanut se. Mutta esimerkiksi Kokkola ja Pietarsaari ovat niin paljon kaukana, että se ei vain kerta kaikkiaan junilla onnistu, ja siellä on paljon sitä yrityselämää.

Vielä sanon tähän sen, että on olemassa myös vertailukohde, Ruotsi. Ruotsi ei ole alas-ajanut näitä maakunnallisia kenttiä. Se pitää pienet kentät siellä juuri näistä syistä, mistä täällä on puhuttu.

Ja minä vielä kerran sanon sen, mitä minä näen tässä: on vaarana, että koronan varjolla tapahtuu jotain sellaista, että menee lapsi pesuveden mukana, ja tässä se voi mennä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Heinosen esitykseen liittyen totean, että tämän asiakokonaisuuden menettelytavat on päätetty tämän täysistunnon alussa ja keskustelussa tehty ehdotus on kohdistunut samaan asiaan, johon on jätetty lausuma valiokunnan työskentelyssä, joten en ota ehdotusta huomioon.

Äänestykset tässä istunnossa tapahtuvat tauon jälkeen. Istunto ja asian käsittely keskeytetään ja istuntoa jatketaan kello 19.

Täysistunto ja asian käsittely keskeytettiin kello 18.56.

Täysistuntoa ja asian käsittelyä jatkettiin kello 19.01.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan kello 18.55 keskeytettyä istuntoa ja päiväjärjestyksen 2. asian käsittelyä.

Nyt ryhdytään lisätalousarvioehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn. Pyydän teemmään muutosehdotukset. Yhdellä kertaa on mahdollista tehdä kaikki samaan vastalauseeseen liittyvät ehdotukset ja kannatukset. — Olkaa hyvä.

Tehtiin seuraavat lisätalousarviota koskevat, hyväksytyn menettelytavan mukaisesti keskuskansliaan kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset:

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

1. Ville Vähämäki ps Vilhelm Junnilan ps kannattamana 23.10.88: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle selonteon Finnair Oyj:n valtion tuen toteutumisesta ja vaikutuksista yhtiön toimintaan. Samalla annetaan selonteko ylimääräisen määrärahan käytöstä." (Vastalause 1)
2. Ville Vähämäki ps Vilhelm Junnilan ps kannattamana 28.: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle kesäkuun 2020 loppuun mennessä tiedonannon Suomen valtion kotimaisista, EU- ja euroalueen sekä muista takaus- ja lainavastuista ja arvion niistä johtuvista riskeistä. Tiedonantoon on sisällytettävä vastuiden ohella myös saatavat ja perusteltu arvio näiden saatavien riskisyydestä." (Vastalause 1)
3. Ville Vähämäki ps Vilhelm Junnilan ps kannattamana 28.: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ilmoittaa, että Suomi ei osallistu Eurooppalaisen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäisen tukivälineen (SURE) toimintaan tai sen lainoituksen takaamiseen, ja että Suomi ei osallistu EU Covid-19-takuurahaston toimintaan tai sen lainoituksen takaamiseen. Tällöin näihin tukivälineisiin liittyvien valtion-takausten antamiseen ei ole tarvetta." (Vastalause 1)
4. Timo Heinonen kok Sari Sarkomaan kok kannattamana 29.40.51: Lisätään 3 000 000 euroa Suomen Akatemian tutkimusmäärärahoihin. (Vastalause 2)
5. Sari Essayah kd Päivi Räsänen kd kannattamana 29.40.51: Lisätään 5 000 000 euroa kansallisen COVID-19 rokote- ja lääkekehitystutkimuksen tukemiseen. (Vastalause 3)
6. Ville Vähämäki ps Vilhelm Junnilan ps kannattamana 32.30.31: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus käynnistää viipymättä selvityksen siitä, voisiko hotelli ja ravintola-alan sekä niistä myytävien tuotteiden arvonlisäveron laskea väliaikaisesti 10 %:iin ajalle 1.7.2020—30.6.2021. Tämä alempi arvonlisäverokanta auttaisi alkuvaiheessa siten, että myytävien tuotteiden kate olisi suurempi, loppuvaiheessa alempi alv-kanta menisi hintoihin ja lisäisi näin ollen kysyntää. Kustannusvaikutus voisi olla jopa positiivinen valtion kannalta. Alennetun alv-kannan tulisi kuitenkin kohdentua vain kärsineelle alalle, eikä sinänsä yleisesti ruokakaupan tuotteisiin." (Vastalause 1)
7. Timo Heinonen kok Sari Sarkomaan kok kannattamana 32.30.31: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle viipymättä lainmuutosesityksen ja lisämäärärahaesityksen niin, että ravintola- ja kahvilatuen kokonaismäärä nousee 300 000 000 euroon. Tuen korotustarve on tällä hetkellä noin 177 000 000 euroa. Tuen korotus eduskunnan ja perustuslakivaliokunnan edellyttämälle tasolle on välttämätöntä myös alan työpaikkojen pelastamiseksi." (Vastalause 2)
8. Sari Essayah kd Päivi Räsänen kd kannattamana 33.01.25: Lisätään 4 000 000 euroa sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisten sähköisten asiakastietojärjestelmien käyttöönottoon." (Vastalause 3)
9. Ville Vähämäki ps Vilhelm Junnilan ps kannattamana 33.01.25: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus pitää eduskunnan ajan tasalla siitä, miten jäljityssovel-

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

luksen valmistelu, hankinta, käyttöönotto ja ylläpito etenevät. Kriisinkin keskellä on tärkeää huolehtia hankintojen kilpailutuksen ja läpinäkyvyyden moitteettomuudesta." (Vastalause 1)

10. Ville Vähämäki ps Vilhelm Junnilan ps kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus kunnioittaa perustuslakivaliokunnan kannanottoja ja huolehtii, että Suomen vastuut ja riskisaatavat eivät kasva kohtuuttomiksi ja hallitsemattomiksi, edes askel askeleelta useilla pienillä yksittäisillä päätöksillä. Suomen vastuiden kokonaismäärää ja niiden vastuiden toteutumisen todennäköisyyttä on seurattava tarkkaan." (Vastalause 1)

11. Ville Vähämäki ps Vilhelm Junnilan ps kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus viipymättä tarkastaa varamaksujärjestelmähankkeen nykytilan ja kiirehtii toimivan varajärjestelmän valmistumista." (Vastalause 1)

12. Ville Vähämäki ps Vilhelm Junnilan ps kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii siitä, että kotimaan maakuntien elinvoimaa vahvistetaan mm. palauttamalla matkustajaliikenne Helsinki—Vantaan lentoasemalta kaikille niille lentoasemille, joilla lentoja oli ennen koronakriisin alkamista." (Vastalause 1)

13. Ville Vähämäki ps Vilhelm Junnilan ps kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tunnustaa hallitusohjelmansa vanhentuneen ja laatii uuden, vain terveyden ja talouden kaksoiskriisin hoitoon keskittyvän hallitusohjelman." (Vastalause 1)

14. Timo Heinonen kok Sari Sarkomaan kok kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo alkoholilain uudistamisen yhteydessä esityksen alkoholin ulosmyynnin sallimisesta ravintoloille." (Vastalause 2)

15. Timo Heinonen kok Sari Sarkomaan kok kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömiin toimenpiteisiin, joilla ravintolat voidaan alueellisesti eriaikaisesti avata epidemiatilanteen niin salliessa." (Vastalause 2)

16. Timo Heinonen kok Sari Sarkomaan kok kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi valmistelemaan ravintoloiden ja anniskelun arvonlisäveron laskemisesta väliaikaisesti." (Vastalause 2)

17. Timo Heinonen kok Sari Sarkomaan kok kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle viipymättä esityksen pienpanimoiden etämyynnin sallimiseksi." (Vastalause 2)

18. Timo Heinonen kok Sari Sarkomaan kok kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin, joilla turvataan maatalouden kausityövoiman saatavuus." (Vastalause 2)

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

19. Timo Heinonen kok Sari Sarkomaan kok kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee seuraavaan lisätalousarvioon esityksen viljelijöille maksettavasta kertaluonteisesta kasvukausituesta sellaisille maatiloille, joilla on ollut myyntituloja vuonna 2019." (Vastalause 2)

20. Timo Heinonen kok Sari Sarkomaan kok kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, jotta lomautettu henkilö voi työskennellä maatalouden alkutuotannossa siten, että hän ei menetä lomautuskorvausta kokonaan." (Vastalause 2)

21. Timo Heinonen kok Sari Sarkomaan kok kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, jotta työtön voisi työskennellä alasta riippumatta kokoaikaisesti niin, että työttömyyskorvausta pienentävä vaikutus puolitettaisiin." (Vastalause 2)

22. Timo Heinonen kok Sari Sarkomaan kok kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus esittää eduskunnalle suunnitelman rajoitteiden purkamisesta ja koronakriisistä ulos pääsemisestä." (Vastalause 2)

23. Timo Heinonen kok Sari Sarkomaan kok kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla lisätään koronatestien määrää ja tautiketjujen jäljittämistä merkittävästi." (Vastalause 2)

24. Timo Heinonen kok Sari Sarkomaan kok kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin siten, että sairastuneista voidaan korvata turvalliset kuljetukset erikoisvarustetuilla takseilla koronaviruspotilaille ja koronavirukselle altistuneille henkilöille." (Vastalause 2)

25. Timo Heinonen kok Sari Sarkomaan kok kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla turvataan asianmukaisten suojarusteiden saatavuus." (Vastalause 2)

26. Timo Heinonen kok Sari Sarkomaan kok kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo kiireellisellä aikataululla eduskunnan päätettäväksi oppimisen tuen vahvistamista koskevan esityksen." (Vastalause 2)

27. Timo Heinonen kok Sari Sarkomaan kok kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin uskottavan pelastuspaketin luomiseksi kunnille suomalaisten peruspalvelujen turvaamiseksi. Tuki on ohjattava kunnille koronan aiheuttamien kustannusten sekä verotulomenetysten suhteessa." (Vastalause 2)

28. Timo Heinonen kok Sari Sarkomaan kok kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus varaa yliopistoille ja ammattikorkeakouluille erillisen määrärahan ja tuo eduskunnan käsiteltäväksi viipymättä esityksen, jolla korkeakoulujen sisäänottomääriä voidaan kasvattaa jo vuoden 2020 aikana." (Vastalause 2)

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

29. Timo Heinonen kok Sari Sarkomaan kok kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus vahvistaa kulttuuri- ja liikunta-alalla toimivien henkilöiden toimeentuloturvaa huomioiden rajoitustoimenpiteistä aiheutuneet tulojen tosiasialliset menetykset." (Vastalause 2)

30. Timo Heinonen kok Sari Sarkomaan kok kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin, joilla turvataan myös poikkeusaikana riittävät, asukkaita kuin myös yrityselämää palvelevat lentovuorot Joensuuhun, Jyväskylään, Kajaaniin, Kemi-Tornioon ja Kokkola-Pietarsaareen tarvittaessa ostopalvelusopimuksella. Finnair on asettanut erityisesti kyseisten lentokenttien lentovuorojen jatkon kyseenalaiseksi." (Vastalause 2)

31. Sari Essayah kd Päivi Räsänen kd kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa omistajaohjauksen keinoin kattavat lentoyhteydet koko maassa mukaan lukien koronaepidemian vuoksi väliaikaisesti lakkautetut yhteydet." (Vastalause 3)

32. Sari Essayah kd Päivi Räsänen kd kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että Suomen ei tule osallistua Euroopan investointipankin (EIP) yhteyteen perustettavaan EU Covid-19-takuurahastoon eikä myöskään työttömyysriskien lieventämisen tilapäiseen tukivälineeseen (SURE). Tällöin valtiontakausten antamiseen näihin kohteisiin ei ole tarvetta." (Vastalause 3)

33. Sari Essayah kd Päivi Räsänen kd kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että ravitsemisyriyten tukea korotetaan ja ehtoja muutetaan niin, että tuen myöntämisessä huomioidaan kaikkien alan yritysten tilanne ja tuen tarpeet. Ravitsemisyriyten tuen tasoa tulee korottaa yhteensä vähintään 300 miljoonaan euroon." (Vastalause 3)

34. Sari Essayah kd Päivi Räsänen kd kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että koronaviruksen leviämisen estämisen vastaisia rajoituksia puretaan tautitilanteen alueelliset eroavaisuudet huomioiden." (Vastalause 3)

35. Sari Essayah kd Päivi Räsänen kd kannattamana yleisperustelut: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus myöntää riittävät määrärahat ja valtuudet koronaviruksen aiheuttaman taudin hoito- ja rokotetutkimukseen sekä taudin leviämisen estämiseksi tarvittavan seurantarjestelmän luomiseen ja ylläpitoon." (Vastalause 3)

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 1 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 2 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 3 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 41, ei 8; poissa 150 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sari Essayahin ehdotus 5 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 5). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 6 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 33, ei 16; poissa 150 (äänestys 6). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 7 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 7). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sari Essayahin ehdotus 8 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 8). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 9 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 9). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 10 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 10). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 11 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 40, ei 8; poissa 151 (äänestys 11). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 12 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 12). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 13 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 13). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 14 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 33, ei 16; poissa 150 (äänestys 14). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 15 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 15). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 16 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 33, ei 16; poissa 150 (äänestys 16). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 17 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 16; poissa 151 (äänestys 17). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 18 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 30, ei 18; poissa 151 (äänestys 18). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 19 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 19). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 20 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 20). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 21 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 21). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 22 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 17; poissa 151 (äänestys 22). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 23 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 23). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 24 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 24). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 25 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 25). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 26 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 26). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 27 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 27). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 28 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 28). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 29 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 29). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 30 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 30). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sari Essayahin ehdotus 31 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 29, ei 18; poissa 152 (äänestys 31). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sari Essayahin ehdotus 32 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 39, ei 9; poissa 151 (äänestys 32). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sari Essayahin ehdotus 33 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 33). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 78/2020 vp

Mietintö ”jaa”, Sari Essayahin ehdotus 34 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 34). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sari Essayahin ehdotus 35 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 18; poissa 150 (äänestys 35). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 66/2020 vp sisältyvän ehdotuksen vuoden 2020 kolmanneksi lisätalousarvioksi mietinnön mukaisena. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen lisätalousarvioaloitteiden LTA 18—22/2020 vp hylkäämisestä. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen toimenpidealoitteen TPA 61/2020 vp hylkäämisestä. Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen vuoden 2020 kolmannen lisätalousarvion soveltamisesta. Asian käsittely päättyi.

3. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tiistaina 26.5.2020 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.16.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola